

Cruydt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN

INHEEMSE PLANTEN

Handleiding & Catalogus

Samen werken aan meer biodiversiteit

Samen werken aan meer biodiversiteit

Met urgentie én plezier

De tijd waarin we leven is onrustig. Oorlogen en geopolitieke spanningen tekenen de wereld, terwijl ook dichterbij huis grote veranderingen zichtbaar zijn in ons klimaat en landschap. We worden geconfronteerd met signalen die moeilijk te negeren zijn. Soorten verdwijnen, insectenpopulaties nemen af en ecosystemen staan onder druk. Wat ooit vanzelfsprekend was, is dat niet meer. Het maakt één ding duidelijk: dit is het moment. Het is nu of nooit.

'Hoop is het vermogen om licht te zien, ondanks alle duisternis.'
- Desmond Tutu

Urgentie alleen is niet genoeg. Als we echt iets willen veranderen, moeten we biodiversiteitsherstel niet alleen zien als een opgave, maar ook als iets waar mensen graag aan bijdragen. Iets wat energie geeft en verbindt. Iets wat ook leuk mag zijn.

Gelukkig zien we op steeds meer plekken dat herstel wél mogelijk is. Van kleine initiatieven tot grootschalige aanpakken. Ze laten zien dat het anders kan: niet door natuur en gebruik tegenover elkaar te zetten, maar door ze te combineren. De natuur zelf laat ons zien hoe: variatie, samenwerking en veerkracht vormen de basis. Verschillen in soorten en leefgebieden zorgen voor systemen die tegen een stootje kunnen. Die lessen kunnen we overal toepassen. Nederland is efficiënt ingericht, tot op de vierkante meter. Toch is er ruimte voor natuur — in tuinen, openbare ruimte en het buitengebied. Van een geveltuin tot een kruidenrijke dijk, van een takkenril tot een wadi. Elke plek biedt kansen. En elke plek doet ertoe.

Samen vormen al die plekken een netwerk dat sterker is dan de som der delen. Door variatie aan te brengen in

beplanting, structuren en beheer, bouwen we stap voor stap aan een veerkrachtiger landschap. Bij Cruydt-Hoeck kijken we daarom verder dan alleen bloemenweides. Ook heggen, struwelen, poelen en andere landschapselementen dragen bij aan biodiversiteit. Juist die variatie maakt het verschil.

En laten we niet vergeten wat ons echt in beweging brengt. Plezier, verwondering en enthousiasme zijn minstens zo belangrijk als kennis en middelen. Het zien van leven dat terugkeert. Het samen werken aan een plek die elk seizoen rijker wordt. Dat geeft energie om door te gaan.

Met deze handleiding en catalogus willen we je niet alleen informeren, maar vooral inspireren. Om samen aan de slag te gaan en kansen te benutten!

*Joanneke Bijkerk, Jasper Helmantel
en het Cruydt-Hoeck team
Juni 2026*

Inhoud

DEEL I Introductie	5	<i>Mengsel EPR1</i>	116
Onze missie is biodiversiteitsherstel	6	<i>Mengsel EPR2</i>	117
Onze benadering	8	<i>Mengsel FB1</i>	118
Onze genetisch inheemse zaden en planten	10	<i>Mengsel M6</i>	119
Onze zadenmengsels	14	<i>Mengsel O1</i>	120
Ons proces van zadenteelt	16	<i>Mengsel O2</i>	121
Onze samenwerkingspartners	22	<i>Mengsel PL1</i>	122
DEEL II Aan de slag	23	<i>Mengsel S1</i>	123
De basis	24	<i>Mengsel T1</i>	124
Wat is een bloemenweide?	26	<i>Mengsel V1</i>	125
Waar te beginnen?	29	<i>Mengsel VL1</i>	126
De bodem is de basis	30	<i>Mengsel W1</i>	127
De juiste omstandigheden om te kiemen	32	<i>Mengsel W2</i>	128
Mengselwijzer	34	<i>Mengsel WV</i>	129
Algemeen advies voor aanleg en beheer	36	Tijdelijke mengsels	131
IN DE TUIN	42	<i>Mengsel A6</i>	132
Ontwerp	44	<i>Mengsel A7</i>	133
Aanleg en onderhoud	46	<i>Mengsel AV1</i>	134
Toepassingsmogelijkheden	50	<i>Mengsel B1</i>	135
IN DE OPENBARE RUIMTE	56	<i>Mengsel N2</i>	136
Beleid	58	<i>Mengsel O3</i>	137
Aanleg en beheer	60	Grassenmengsels	139
Toepassingsmogelijkheden	64	<i>Grassenmengsels</i>	140
IN HET BUITENGEBIED	74	<i>Mengsel DBG en NGW1</i>	141
Beleid	76	<i>Mengsel NGW2 en NGW3</i>	142
Aanleg en beheer	78	Losse soorten zaden & planten - Bloemen	143
Toepassingsmogelijkheden	82	Losse soorten zaden & planten - Grassen & zeggen	155
Draagvlak	86	Algemene zaai-instructie individuele soorten	157
Communicatie	88	Specifiek zaai-advies	158
Bestekteksten	89	Planten, struiken & bomen	159
DEEL III Catalogus	90	<i>Inheemse plantenpakketten</i>	160
Meerjarige mengsels voor diverse toepassingen	93	<i>Inheemse planten in pot</i>	161
<i>Mengsel G1</i>	94	<i>Inheemse bomen & struiken</i>	161
<i>Mengsel G2</i>	95	Overige producten	163
<i>Mengsel G3</i>	96	<i>Uitdeelzakjes</i>	164
<i>Mengsel G4</i>	97	<i>Zadenpakketten</i>	164
<i>Mengsel G5</i>	98	DEEL IV Kennis, advies & verkoop	165
<i>Mengsel KG1</i>	99	Bloemenweideadvies Helpdesk	166
<i>Mengsel KG2</i>	100	Kiemcontrole service	166
<i>Mengsel KG3</i>	101	Bloemenweideadvies Op maat	166
<i>Mengsel M1</i>	102	Bloemenweidecursus	167
<i>Mengsel M4</i>	103	Praktische informatie	168
<i>Mengsel M5</i>	104	Onze partners	171
<i>Mengsel N1</i>	105		
<i>Mengsel N3</i>	106		
Meerjarige mengsels voor specifieke toepassingen	107		
<i>Ontzorgen met speciaalmengsels</i>	108		
<i>Streektuinmengsels</i>	108		
<i>Fryske siedmingsels</i>	109		
<i>Gemeentemengsels Nederland</i>	110		
<i>Gemeentemengsels Vlaanderen en Brussel</i>	111		
<i>Mengsel BW1</i>	112		
<i>Mengsel C1</i>	113		
<i>Mengsel D2</i>	114		
<i>Mengsel DBK</i>	115		

Smalle weegbree (Plantago lanceolata) met Icarusblauwtje.

Onze missie is biodiversiteitsherstel

'Samen werken aan meer biodiversiteit'

Cruydt-Hoeck is een kwekerij van wildebloemenzaden en inheemse planten, opgericht in 1978 door Rob Leopold en Dick van de Burg en in 2007 voortgezet door Jasper Helmantel en Jojanneke Bijkerk. We zijn de enige kwekerij in Nederland die op zo'n grote schaal genetisch inheemse planten en zaden kweekt. De komende jaren willen we dat verder uitbreiden, met als doel: zoveel mogelijk bijdragen aan biodiversiteitsherstel in Nederland en Vlaanderen.

Onze uitdaging

In 2017 liet een Duitse studie zien dat de totale biomassa van vliegende insecten in beschermde natuurgebieden in ruim 26 jaar tijd met meer dan 76 procent was afgenomen. Juist omdat deze afname werd gemeten in natuurgebieden, werd duidelijk dat het probleem dieper ligt. De studie sloeg internationaal in als een bom en maakte de wereld bewust van de ernst van de biodiversiteitscrisis.

Wat deze studie blootlegde, is slechts één onderdeel van een groter geheel. In Nederland en ver daarbuiten, nemen niet alleen insecten sterk af, maar ook wilde, inheemse planten. Die afnames zijn nauw met elkaar verbonden: insecten zijn voor hun voedsel en voortplanting afhankelijk van specifieke planten, terwijl veel planten op hun beurt insecten nodig hebben voor hun bestuiving. Wanneer wilde planten verdwijnen, verdwijnen insecten mee en andersom.

Van planten naar insecten, van insecten naar ecosystemen

Wilde planten vormen de basis van ecosystemen, ze leveren nectar, stuifmeel, blad en stengels en bieden schuil- en voortplantingsplekken. Insecten zijn essentieel om de systemen draaiende te houden: zonder insecten verliezen vogels, zoogdieren en andere dieren hun voedselbron,

neemt bestuiving af en raken natuurlijke kringlopen, zoals de afbraak en recycling van organisch materiaal, ontregeld. De biodiversiteitscrisis is daarmee geen optelsom van losse problemen, maar een kettingreactie binnen het ecosysteem.

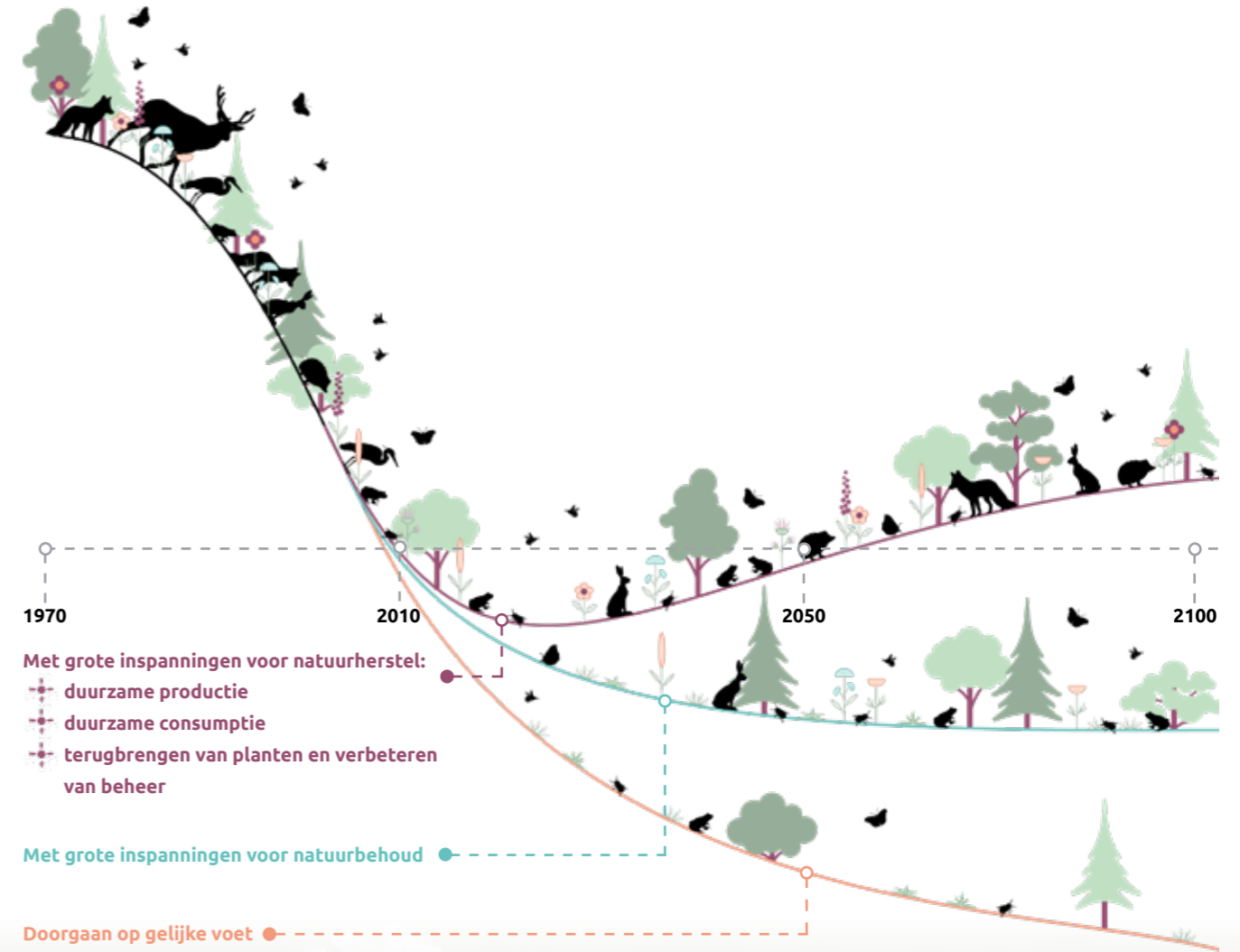
Waarom herstel nodig is

Elk organisme vervult een specifieke rol binnen dat ecosysteem. Wanneer één schakel wegvalt, verliest het ecosysteem zijn veerkracht. Die gevolgen blijven niet beperkt tot de natuur. Verstoorde ecosystemen hebben ook invloed op onze voedselzekerheid, waterkwaliteit, klimaatbestendigheid en uiteindelijk ook op onze eigen gezondheid en leefomgeving. Herstel van biodiversiteit is daarom geen luxe, maar een noodzakelijke investering in een duurzame toekomst.

Zo dragen wij bij aan biodiversiteitsherstel

- ✦ We kweken en distribueren genetisch inheemse wildebloemenzaden en planten.
- ✦ We creëren en bevorderen draagvlak voor biodiversiteitsherstel.
- ✦ We doen onderzoek en delen kennis.
- ✦ We bevorderen samenwerking tussen betrokken partijen.

Van biodiversiteitsverlies sinds 1970 naar biodiversiteitsherstel in 2100

Onze benadering

Breder kijken: de zes V's voor biodiversiteitsherstel

Het herstel van biodiversiteit draait niet alleen om het toepassen van inheemse zaden en planten, maar ook om het creëren van ruimte voor planten- en diersoorten én voor natuurlijke processen. Dat geldt zowel voor tuinen en erven, als voor bermen, parken, plantsoenen, dijken en graslanden. Onze partners Deltaplan voor Biodiversiteit, Naturalis en De Vlinderstichting benoemen hiervoor de zes V's: verbinding, voedsel, veiligheid, vocht, voortplanting en variatie. Wanneer aan deze voorwaarden wordt voldaan, ontstaat een goede basiskwaliteit van de natuur en kan biodiversiteit zich duurzaam herstellen.

Bloemrijke berm als verbinding tussen leefgebieden.

Verbinding

Verbinding tussen leefgebieden is essentieel. Dit kan op kleine schaal door hagen, bloemrijke borders of groene erfafscheidingen, en op grotere schaal via bermen, natuurvriendelijke oevers, houtwallen en ecologische zones. Zulke verbindingen maken uitwisseling van soorten mogelijk en bieden planten en dieren de kans zich te verplaatsen, nieuwe gebieden te koloniseren of te reageren op veranderingen in hun omgeving. Zonder verbinding raken populaties geïsoleerd, wat hun overlevingskansen verkleint.

Voortplanting

Planten en dieren hebben geschikte plekken nodig om zich voort te planten, zoals bloemrijke vegetaties voor bestuivers, open zandige plekken voor insecten, nestgelegenheid voor vogels en zoogdieren, en ondiep, stilstaand water voor amfibieën. Het is daarbij belangrijk dat deze leefgebieden niet alleen aanwezig zijn, maar ook op het juiste moment en omgeven door voldoende rust. Gefaseerd beheer zorgt ervoor dat er altijd plekken beschikbaar blijven voor ei-afzet, kieming en opgroei.

Gewone engelwortel met parende Gevlekte schijnboktorren.

Voedsel

Een gevarieerde beplanting zorgt voor voldoende voedsel gedurende het hele jaar. Bloeiende planten leveren nectar en stuifmeel voor insecten, insecten vormen voedsel voor vogels en andere dieren. Ook in het najaar en in de winter is voedselbeschikbaarheid belangrijk, bijvoorbeeld via besdragende struiken, zadenrijke kruiden en inheemse bomen. Een gezonde voedselketen begint bij een soortenrijke vegetatie, ongeacht de schaal waarop deze wordt toegepast.

Gedurende de winter biedt Middelste teunisbloem voeding voor o.a. Pimpelmezen.

Veiligheid

Daarnaast hebben dieren behoefte aan veiligheid: plekken om te schuilen, te rusten, te nestelen of te overwinteren. Dit kan worden gerealiseerd met dichte hagen, ruigte, takkenrillen, extensief beheerde graslanden of natuurlijke overgangen tussen beplantingstypen. Rust en beperkte verstoring spelen hierbij eveneens een rol; te intensief beheer, verlichting of frequente ingrepen kunnen een negatieve invloed hebben op flora en fauna.

Deze biodiversiteitsheggen biedt o.a. veiligheid voor vogels en (kleine) zoogdieren.

Een meanderende oever geeft een diversiteit aan beplanting

Vocht

Vocht is een onmisbare factor voor planten en dieren. Door ruimte te geven aan water – bijvoorbeeld via poelen, wadi's, vijvers of natuurvriendelijke oevers – ontstaan leefgebieden voor insecten, amfibieën en andere soorten. Tegelijk dragen deze maatregelen bij aan waterberging, verkoeling en klimaatadaptatie, zowel in de tuin als in de openbare ruimte.

Variatie

Tot slot zorgt variatie in bodem, beplanting, structuur en beheer voor een hogere ecologische waarde. Afwisseling tussen open en gesloten vegetatie, nat en droog, kort en hoog, maakt het mogelijk dat meer soorten naast elkaar kunnen bestaan. Bovendien is een gevarieerd terrein beter bestand tegen verstoringen zoals droogte, extreme neerslag en ziektes.

Extensief kruidenrijk grasland.

Deze principes zijn toe te passen op kleine tuinen tot grote gebieden.

Deze principes zijn toe te passen op kleine tuinen tot grote gebieden. Zo ontstaat een veerkrachtige, toekomstbestendige leefomgeving die bijdraagt aan biodiversiteit, klimaatbestendigheid én ruimtelijke kwaliteit, voor mens en natuur.

Ook bij Cruydt-Hoeck passen we de zes V's bewust toe voor het versterken van de natuur op en rond ons terrein. Hiermee hopen we ook anderen te inspireren om breder te kijken naar de mogelijkheden voor biodiversiteitsherstel.

Onze genetisch inheemse zaden en planten

De grote aandacht voor biodiversiteit heeft geleid tot een groot aanbod van zadenmengsels. Maar niet iedere bloem is even waardevol voor onze insecten en andere dieren. Hoe zit dat?

Inheemse wilde planten

Alle planten die we telen zijn inheems. Dit betekent dat ze sinds de laatste ijstijd (of na 1500) van nature in ons land voorkomen. Zij passen bij onze bodems en klimaat en hebben een relatie met onze insecten die duizenden jaren teruggaat. Onze planten en insecten hebben zich in die tijd heel kunstig op elkaar afgestemd. Veel insecten zijn specialisten en zijn voor hun voortplanting afhankelijk van één of enkele plantensoorten.

De Helmskruiddvinder is vrij zeldzaam. De rups leeft hoofdzakelijk op helmkruid (foto) en toorts.

Het voordeel van genetisch inheemse planten

Wij gaan een stap verder door genetisch inheemse zaden uit het wild te oogsten en daarmee te telen. 'Genetisch inheems' of 'autochtoon' betekent dat een deel van het inheemse materiaal aantoonbaar al zeer lang lokaal aanwezig is en zich genetisch heeft aangepast aan de lokale

Uit onderzoek blijkt dat genetisch inheemse plantensoorten nog beter aansluiten bij de behoeften van onze insecten.

omstandigheden. Uit onderzoek blijkt dat genetisch inheemse plantensoorten nog beter aansluiten bij de behoeften van onze insecten. Ze kiemen, groeien en

bloeien op het juiste moment, hebben tot 10% meer bloemen en produceren 7% meer biomassa, wat de planten beter bestand maken tegen stress zoals droogte, wind of ziektes. Genetisch inheemse planten zijn ook beter bruikbaar als voedsel en bewoning voor tal van soorten beestjes en parasieten.

Behoud van natuurlijke variatie

Door genetisch inheemse zaden te gebruiken, voorkomen we bovendien dat er genetische vervuiling van een bestaande natuurlijke populatie plaatsvindt, wat een populatie kan verzwakken. We selecteren zo min mogelijk en verversen met regelmaat onze bronzaden, zodat in onze eigen teelten de aanwezige natuurlijke en genetische variatie zoveel mogelijk behouden blijft.

Dit vormt een groot contrast met de gangbare manier van zaden kweken voor bijvoorbeeld sierbloemen. Planten worden dan juist geselecteerd op bepaalde eigenschappen, zoals grote bloemen of felle kleuren. Dit selectieproces kan ervoor zorgen dat de bloemen minder toegankelijk zijn voor insecten en zelfs minder of geen nectar produceren. De Korenbloem is daar een goed voorbeeld van. Korenbloem heeft normaal gesproken één krans met blauwe bloemen, maar bij de gekweekte variant zijn de stamper en meeldraden omgevormd tot extra bloemblaadjes en heeft dus een dubbele krans en vaak meerdere kleuren.

Deze genetisch inheemse Korenbloem (Centaurea cyanus) is door de enkele rij bloemblaadjes goed toegankelijk voor deze Weidehommel.

Alleen al in Nederland zijn zo'n 1000 verschillende subsoorten Paardenbloem (Taraxacum officinale). Een mooi voorbeeld van genetische variatie en bovendien een echte insectenmagneet.

Behoud van kwaliteit

Het verzamelen en opkweken van kwalitatief goede genetisch inheemse bronzaden heeft onze continue aandacht. We hebben goede contacten met terreinbeheerders, zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Landschappen en oogsten met hun toestemming handjes vol zaad uit goede en gezonde populaties. Op onze kwekerij en bij teeltpartners zetten we daar steeds grotere teelten van op. Dit proces duurt een aantal jaar.

Met verzamelen en opkweken van kwalitatief goede genetische inheemse bronzaden heeft onze continue aandacht.

Legenda

- A: Bij Cruydt-Hoeck streven we ernaar zoveel mogelijk zaden te verzamelen in gebied A. Dit gebied beschouwen wij als genetisch inheems of autochtone herkomst. Nieuwe teelten die wij opzetten komen altijd uit gebied A.
- B: Als zaden nog niet voldoende beschikbaar zijn uit gebied A, dan zien we bij Cruydt-Hoeck ook gebied B als acceptabel. We spreken hier niet over autochtoon materiaal, maar over inheems materiaal met dezelfde biogeografische kenmerken.
- C: Als zaden ook niet voldoende beschikbaar zijn uit gebied B, dan betrekken wij bij uitzondering een steeds kleiner wordend deel van de zaden met herkomst uit gebied C.
- D: Uit gebied D betrekken wij geen zaden omdat het biografisch te veel afwijkt.

Niet zaaien en graaien in de natuur

In de jaren '80 schreef onze voorganger Rob Leopold in de Cruydt-Hoeck catalogus een disclaimer voor het gebruik van wildebloemenzaden: 'Niet zaaien in de natuur en niet graaien in de natuur.' Deze boodschap is alleen nog maar actueler geworden. We hebben de oude tekst alleen even afgestoft en opgefrist.

Zaai niet in de natuur

Als je onze wildebloemenzaden of planten bestelt, is het belangrijk om het volgende goed te beseffen: veel wilde planten die vroeger vanzelfsprekend in onze omgeving voorkwamen, zijn nu grotendeels verdwenen. Wat er nog over is van die oorspronkelijke natuur, bevindt zich nu vooral in (beschermde) natuurgebieden en andere gebieden zonder status van natuurgebied en oude structuren in het landschap.

Hoewel het tegenwoordig makkelijker is geworden om zaden van wilde planten te verkrijgen, brengt dat ook een verantwoordelijkheid met zich mee. We willen de natuur namelijk zo veel mogelijk haar eigen gang laten gaan. Niet alleen omdat de natuur daar recht op heeft, maar ook omdat we dan beter kunnen blijven leren van hoe de natuur werkt – iets wat nog lang niet volledig wordt begrepen.

In relatief ongestoorde natuurgebieden vinden namelijk ingewikkelde processen plaats die we nauwelijks kunnen nabootsen. Daarom is het belangrijk dat we deze gebieden met rust laten. Dat betekent: niet zomaar zelf wilde planten uitzaaien in natuurgebieden, ook niet als het goed bedoeld is. Wat wij een leuke toevoeging vinden, kan de natuurlijke balans juist verstoren.

En: graai niet in de natuur

Het is fantastisch dat steeds meer mensen interesse hebben in inheemse planten. Maar helaas betekent dit soms ook dat mensen zaden en planten uit de natuur gaan meenemen, bijvoorbeeld om thuis in de tuin te zetten. Dit gebeurt zelfs met zeldzame soorten, die daardoor op sommige plekken zijn verdwenen.

Voor mensen die zich inzetten voor natuurbescherming is dat pijnlijk. Door het weghalen van planten wordt een leefomgeving verstoord die soms jaren of zelfs tientallen jaren nodig had om te ontstaan. De natuur verliest zo haar kwetsbaarste planten, en andere mensen verliezen de kans om ervan te genieten of ervan te leren.

Dit geldt uiteraard in de eerste plaats voor zeldzame planten in kwetsbare gebieden. Maar ook het uitgraven van meer algemene soorten kan schade doen. Juist de afwisseling in soorten maakt de natuur zo bijzonder, zeker nu veel landschappen steeds meer op elkaar gaan lijken door verstedelijking en landbouw.

Als uit een berm, bosrand of waterrand de opvallende soorten verdwijnen – juist die planten die een plek speciaal maken – dan houden we straks alleen nog parken, tuinen en oude natuurfilms over. Vroeger, toen er nog veel meer natuur was, had het minder gevolgen als iemand een plant meenam. Maar nu is de situatie heel anders. Inmiddels zijn er van de ongeveer 1500 genetisch inheemse plantensoorten zo'n 500 soorten in aantallen achteruit gegaan en zijn er meer dan 40 soorten uitgestorven. Ook de algemene soorten gaan achteruit.

Juist mensen die oog hebben voor de kleine wonderen van de natuur, kunnen helpen om de natuur in het groot te beschermen. We hopen dat iedereen die onze zaden koopt, dit ook beseft en dus niet bijdraagt aan het verdwijnen van planten uit de natuur.

Laten we samen zorgen voor de natuur!

Onze zadenmengsels

Met onze zaden kies je voor kwaliteit om een succesvolle, duurzame bloemenweide te creëren. Onze basismengsels bevatten uitsluitend wilde, inheemse plantensoorten en maar zelden grassen. Ze zijn divers qua samenstelling, met vaak meer dan 25 verschillende soorten. Zeldzame en kritische soorten laten we bewust achterwege om plantengeografische patronen – de manier waarop planten van nature over Nederland verspreid zijn – zo min mogelijk te verstoren. Bovendien is hiermee de kans op een succesvolle ontwikkeling van een bloemenweide groter, met planten die niet al te hoge eisen stellen aan hun groeiplaats. Zo zijn de mengsels bedoeld als aanzet tot een meer bloemrijke vegetatie. Aan onze mengsels kunnen we op verzoek extra soorten toevoegen.

Zelf blijven we ook sleutelen aan de samenstelling. De zaden van dominante soorten verminderen we, beter passende soorten voegen we toe. Soms zijn er heel praktische redenen voor het wel of niet toepassen van bepaalde soorten in een mengsel, zoals de beschikbaarheid, soms leren we meer over het toepassen van soorten door eigen onderzoek op onze proef- en teeltvelden, door veldbezoeken of door het bezoeken van wildpopulaties in natuurgebieden.

Mengels zonder grassen

Onze bloemenmengsels bevatten over het algemeen geen grassen, op soms een enkele specifieke soort na. Door uitsluitend bloemenzaden te zaaien kunnen deze een voorsprong opbouwen ten opzichte van grassen, die sneller groeien, vooral op vochtige en/of voedselrijke grond. Na verloop van tijd komen er vanzelf graszaden vanuit de omgeving in de bloemenweide en zal de vegetatie opschuiven naar bloemrijk grasland, tenzij de grassen actief worden verwijderd. Voor specifieke doeleinden kunnen uiteraard passende grassoorten toegevoegd worden.

Liever zaaien we niet!

Een vreemde uitspraak voor een zadenwerkerij, maar tegelijkertijd volkomen logisch. Cruydt-Hoeck teelt inheemse zaden om bij te dragen aan natuurherstel en het versterken van de lokale biodiversiteit. Wanneer het echter mogelijk is, adviseren wij om in plaats van te zaaien, de bestaande 'zadenbank' in de bodem (in 'oude' en weinig verstoorde grond) tot ontwikkeling te laten komen. Deze plantenzaden sluiten het beste aan bij de grondsoort, het lokale klimaat en de fauna ter plaatse. Door toepassing van het juiste beheer kan deze inheemse en lokale vegetatie zich weer spontaan ontwikkelen. In veel gevallen is de zadenbank echter verschaald en kan het nodig zijn om soorten via zaden te introduceren.

Het juiste mengsel op de juiste plek

Om het juiste mengsel te vinden, onderzoek je de groeiplaats op verschillende eigenschappen: grondsoort, vochtigheid en voedselrijkdom (groeizaamheid) van de grond, schaduw, huidige vegetatie, eventueel voormalig gebruik en kies je met behulp van de mengselwijzer in deze catalogus of op onze website het mengsel dat je wenst. Als je in het buitengebied zaait, let er dan op of het mengsel daar wel voor bedoeld is. Daar vind je nog de meest natuurlijke populaties van onze wilde planten en die wil je niet verstoren. Welk mengsel waar kan worden toegepast staat vermeld in de mengselwijzer en is ook terug te vinden op het productblad van het betreffende mengsel.

Tijdelijke en meerjarige bloemenmengsels

Onze standaard bloemenmengsels bestaan uit tijdelijke bloemenmengsels voor 1-3 jaar en meerjarige bloemenmengsels voor een permanente invulling. Ze zijn in een breed scala van groeiplaatsen toepasbaar. De mengsels zijn geen afspiegeling van specifieke plantengemeenschappen, maar bedoeld als aanzet tot een meer bloemrijke vegetatie.

De bloemenmengsels zijn ingedeeld als:

- Meerjarige bloemenmengsels voor diverse toepassingen
- Meerjarige bloemenmengsels voor specifieke toepassingen
- Tijdelijke bloemenmengsels

Bloeihoogte mengsels

De bloeihoogte is afhankelijk van de voedselrijkdom en de hoeveelheid vocht in de bodem. Zo kan een mengsel op voedselarme grond qua hoogte sterk afwijken van een mengsel op voedselrijke grond. De aangegeven bloeihoogtes van de mengsels zijn een gemiddelde hoogte van de bladmassa.

Mengsels op maat

Naast onze basismengsels is Cruydt-Hoeck gespecialiseerd in het samenstellen van maatwerkmengsels voor allerlei toepassingen, welke optimaal zijn afgestemd op de plek en het project. Neem voor een mengsel op maat contact met ons op!

Bekijk onze
bedrijfsvideo

Tijdens een Teeltpartnersdag bespreken we samen nieuwe teelt- en oogsttechnieken met onze teeltpartners.

Opschalen met teeltpartners

Daarnaast werken we nauw samen met een groeiende groep teeltpartners die voor ons op nog zo'n 35 hectare zaden telen door heel Nederland. Deze teeltpartners zetten onder onze regie op verschillende grondsoorten grootschalige teelten op met het uitgangsmateriaal dat wij in het wild hebben verzameld en vermeerderd op

onze kwekerij. Door deze samenwerkingen kunnen we de komende jaren flink opschalen en meer zaden van hoge ecologische kwaliteit beschikbaar maken. Voor enkele soorten zijn we nog afhankelijk van leveranciers met wie wij vaak al jaren samenwerken.

Ons proces van zadenteelt

We kweken de meeste zaden en planten in eigen beheer op onze kwekerij van 30 hectare in Nijberkoop. Al sinds 2007 werken wij volgens biologische principes: in onze teelten maken we geen gebruik van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen. Een deel van ons sortiment is officieel gecertificeerd door SKAL Biocontrole. De komende jaren zal een steeds groter deel van ons sortiment SKAL-gecertificeerd zijn. Op onze website vind je de actuele stand van zaken.

Ook besteden we veel aandacht aan het bodemleven met natuurcompost, vaste mest, bladaarde en groenbemesters. De teeltvelden zijn dooraderd met kruidenrijke randen, gemengde hagen en struiken, goed voor vele insecten en vogels.

Verzamelen uitgangsmateriaal

Genetisch inheems uitgangsmateriaal vormt de basis voor onze teelten. Deze kleine hoeveelheden zaden verzamelen we uit sterke natuurlijke populaties in afstemming met terreinbeherende organisaties zoals Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en de Landschappen.

Voorkweken: de kraamkamer

Een teelt begint met het opkweken van een deel van de verzamelde zaden. Het doel van deze teelt is om meer zaden te produceren, zodat we de teelt kunnen opschalen. Zaden worden vaak voorgezaaid in pluggentrays en later uitgeplant in de volle grond. In dit stadium gebeuren veel handelingen nog handmatig, zoals het oogsten van de eerste lichting zaden.

Telen: van handjevol naar teeltveld

De eerste lichting zaden van de kwekerij vormt de aanzet voor de grotere teelten op onze teeltvelden. Sommige soorten kunnen we direct zaaien in de volle grond. Andere soorten kiemen langzaam en worden daarom voorgekweekt en uitgeplant op lange bedden met

behulp van een plantmachine. Het planten en zaaien is GPS-gestuurd. Zo kunnen we ook nauwkeurig schoffelen en oogsten en is er weinig risico op schade aan de planten zelf.

Oogsten: elke soort z'n eigen wijze

De meeste wildeplantenzaden rijpen onregelmatig. Bij de meeste soorten knippen we een groot deel van de plant (met de zaden) machinaal af. Dit materiaal laten we drogen en narijpen om het vervolgens te dorsen met de dorsmachine. Andere soorten kunnen we op het land maaien en direct dorsen met de combine. Weer andere zaden verspreiden zich door de wind met pluisjes zoals bij een paardenbloem. Deze oogsten we met onze zogenoemde pluiszuiger, waarmee meerdere keren per week alleen de rijpe zaden worden opgezogen. Ook oogsten we nog altijd met de hand.

Drogen en dorsen : het proces van narijpen

Na de oogst wordt het plantmateriaal en het zaad ongeveer een week gedroogd voor de droogwand, waarbij lucht van onderaf door het materiaal wordt geblazen. Zo kunnen de zaden langzaam en gecontroleerd narijpen. Vervolgens wordt het materiaal vaak gedorst, waarbij de zaden met de dorsmachine uit de zaaddozen gewreven worden.

Schonen: zaden scheiden van restmateriaal

Met behulp van verschillende handzeven en zeef- en filtermachines worden de zaden gescheiden van kaf, stof, takjes en ongewenste zaden. Doordat zaden en het restmateriaal van elkaar verschillen in kleur, formaat, vorm, soortelijk gewicht, gladde of stroeve oppervlakte, kunnen deze worden gescheiden. Hiervoor gebruiken we optische schoners, schudzeefmachines, windzeefmachines, doekenmachines en trieurs. Dit is nauwkeurig en specialistisch werk.

Bewaren/opslag

De geschoonde zaden worden opgeslagen in onze zadenkluizen, waar ze bij een stabiele temperatuur en constante luchtvochtigheid langdurig bewaard kunnen worden, totdat ze hun weg vinden door heel Nederland en Vlaanderen.

Optimaliseren door praktijkonderzoek

Cruydt-Hoeck is continu in ontwikkeling. Waar het kan proberen we onze kennis en ervaring te vergroten om onze producten en diensten te optimaliseren. Zo hebben we onder andere proefvelden aangelegd om nog meer inzicht te verkrijgen in de aanleg, het beheer en

de ontwikkeling van bloemenweides. We doen kiemprouwen, onderzoeken soortensamenstellingen en variëren in tijdstippen van inzaaien en maaien om zo nieuwe kennis op te doen en ons advies naar onze klanten te verbeteren.

Eén van de pottenvelden met planten en struiken.

Zaaien op de teeltvelden gebeurt met de zaaimachine die elke keer opnieuw nauwkeurig wordt afgesteld op de zaden die gezaaid worden.

Met de droogwand wordt de oogst gedroogd onder geconditioneerde omstandigheden.

In onze zadschonerij worden de zaden met diverse machines geschoond, maar een deel gebeurt nog altijd met de hand om de kwaliteit van schoning te waarborgen van kleine partijen.

De geschoonde zaden worden onder geconditioneerde omstandigheden opgeslagen.

Er wordt gecontroleerd of de zaden op de juiste diepte en met de juiste zaaidichtheid in de grond terecht komen.

Onze samenwerkingspartners

Stichting Het Levend Archief

Planten staan aan de basis van ecosystemen en de functies die zij vervullen. Door veelal menselijke invloeden verdwijnen inheemse soorten in rap tempo uit onze omgeving en natuurgebieden. Stichting Het Levend Archief wil de genetische diversiteit van deze bedreigde inheemse planten veiligstellen, door het opbouwen van een Nationale Zadencollectie. Wanneer een soort achteruit dreigt te gaan kunnen de zaden uit de Nationale Zadencollectie worden gebruikt voor populatieherstel. Zo kunnen kleine populaties worden versterkt met genetisch materiaal dat eerder is verzameld in dezelfde populatie of in de regio.

Zaden worden veiliggesteld door Het Levend Archief door ze op te slaan in vriezers. In het wild verzamelde zaadmonsters kunnen ter plekke worden vermeerderd. Voor de borging van de kwaliteit worden kiemprouven uitgevoerd om te bepalen of zaden geschikt zijn voor (her)introductie en hoelang de zaden houdbaar zijn. Cruydt-Hoeck zet zich in voor de doelstelling van Het Levend Archief door onder andere het verzamelen van genetisch inheemse zaden en het grootschalig vermeerderen hiervan. www.hetlevendarchief.nl

European Native Seed Producers Association

De European Native Seed Producers Association (E.N.S.P.A.) behartigt de belangen van 23 bedrijven en organisaties uit 16 landen die zaden van inheemse Europese planten kweken voor het herstel van gezonde, resistente en veerkrachtige ecosystemen. De leden verzamelen zaden in eigen regio voor productie en toepassing in eigen regio. E.N.S.P.A. streeft ernaar om door middel van kennisuitwisseling leden te helpen meer zaden beschikbaar te maken van hogere genetische en ecologische kwaliteit. Cruydt-Hoeck is mede-oprichter van E.N.S.P.A. www.native-seed.eu

Kijk voor onze andere samenwerkingspartners op: www.cruydt-hoeck.nl/samenwerkingspartners

Maatwerk!

Hoewel we algemene richtlijnen geven voor de aanleg en het beheer van bloemenweides, blijft het maatwerk! Je zult oog moeten hebben en houden voor de bodemgesteldheid, de variatie van seizoenen en de lokale klimaatomstandigheden. Door goed te kijken, regelmatig te monitoren en een flexibel beheerplan te handhaven kom je tot het beste resultaat.

Bosvergeet-mij-nietje (Myosotis sylvatica) met Elzenhaantje.

De basis

Voordat je aan de slag gaat met wilde planten in de tuin, de openbare ruimte of het buitengebied, is het belangrijk om een aantal basisprincipes te kennen. In de volgende hoofdstukken nemen we je daarin mee.

Wat is een bloemenweide?

Een bloemenweide is een veld waar verschillende soorten bloemen en grassen groeien. Een bloemenweide is een harmonieus samengaan van natuur en cultuur, want om een bloemenweide in stand te houden, moet deze beheerd worden door mensen.

Bij bloemenweides van inheemse wilde planten onderscheiden we verschillende types, ieder met hun eigen ontwikkeling en beheer. Dat is belangrijk om te onthouden om op het juiste moment het juiste te doen voor een bloemrijk resultaat. Welke types er zijn, lees je hier.

Meerjarig bloemrijk grasland

Een bloemrijk grasland, ook wel hooiland, bevat naast grassen ook veel meerjarige bloemen. Bloemrijke graslanden kwamen tot zo'n vijftig tot honderd jaar geleden nog op grote schaal voor in Nederland, maar zijn sterk in oppervlakte en ecologische kwaliteit achteruitgegaan. Door het opnieuw creëren van bloemrijke graslanden middels inzaaien, kan de rijkdom aan fauna die hiervan afhankelijk is, terugkomen. In een bloemrijk grasland

wordt de bodem niet of nauwelijks verstoord en wordt jaarlijks één tot twee keer gemaaid en gehooid. De bodem moet relatief schraal zijn of jaarrond zeer vochtig. Door op de juiste momenten in het groeiseizoen te maaien, kun je de bodem langzaam verschrallen, waardoor de bloemrijkdom op den duur zal toenemen. Varianten van het bloemrijk grasland zijn te vinden op dijken, in bosranden, bermen en zomen en ook op daken.

Ontwikkeling

Afhankelijk van de periode waarin (gefaseerd) gemaaid wordt, kunnen delen van bloemenweides eventueel opnieuw bloeien later in het jaar. De eerste paar jaren zal de vegetatie sterk van uiterlijk veranderen. Zo is het eerste jaar een investeringsjaar waarin de bladrozetten gevormd worden. In het tweede jaar zullen vooral de snelkiemende soorten in bloei komen. In de jaren die volgen zullen ook langzame kiemers meer en meer gaan groeien en bloeien. Bij een goed ontwikkelingsbeheer ontstaat er steeds meer ruimte voor een grotere diversiteit aan bloemen.

Tijdelijke (rudera) bloemenweides

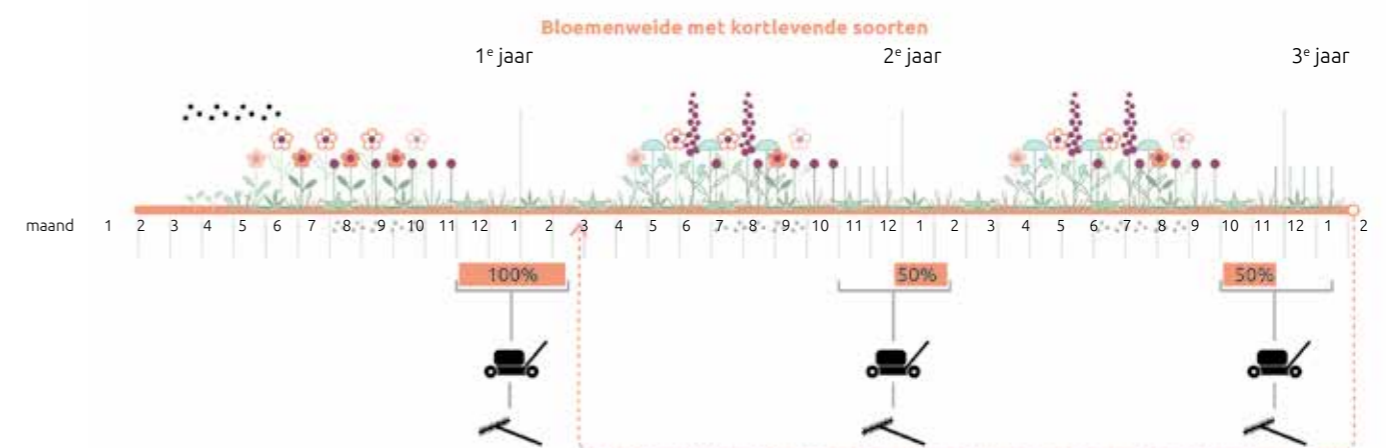
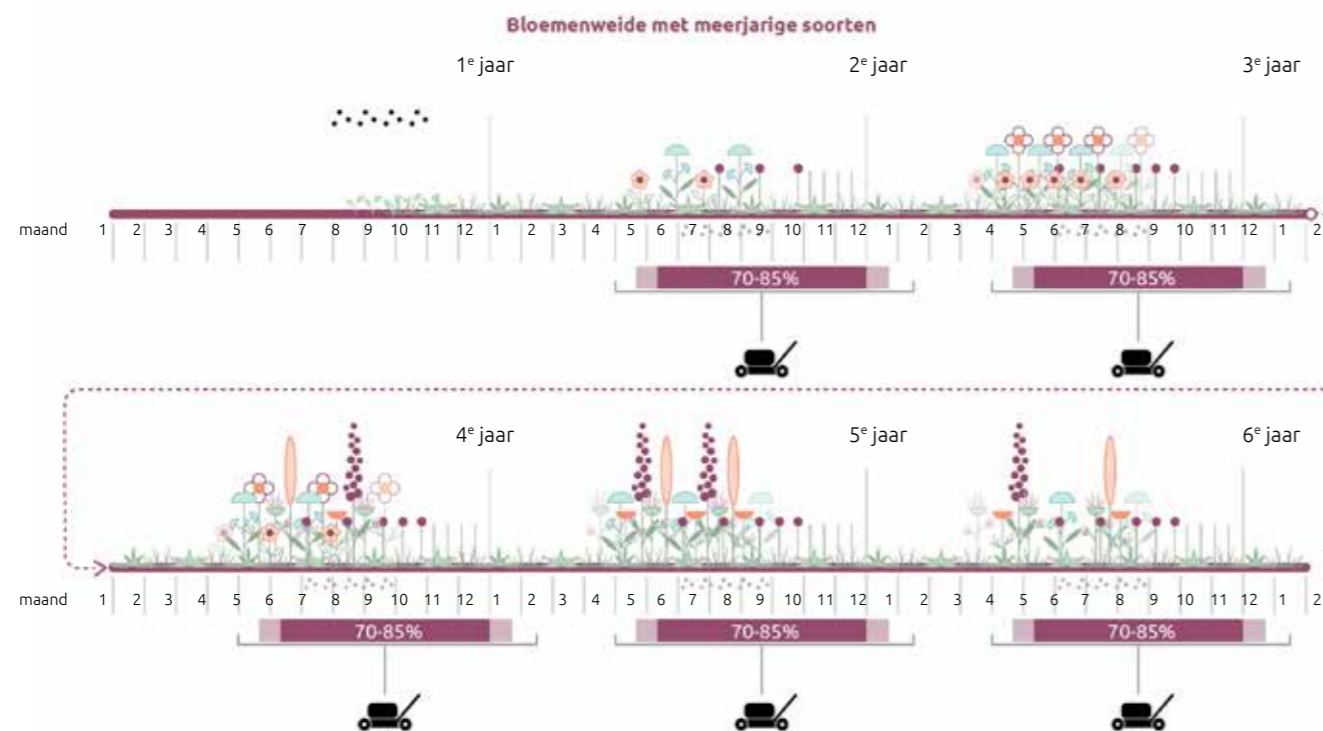
Rudera vegetaties ontstaan vaak op plaatsen waar de grond geregeld, maar niet per se jaarlijks, verstoord wordt. Je kunt deze bloemenweides daarom ook 'storingsvegetatie' noemen. Rudera soorten gedijen vaak goed in bewoond gebied, zoals op boerenerven, in moestuinen en op braakliggende terreinen. Deze begroeiingen bestaan vooral uit tweejarige soorten met daarbij eenjarige akkerbloemen en kortlevende meerjarige soorten. Rudera mengsels zijn rijkbloeiend en geven vaak vanaf het eerste jaar na inzaaien een kleurrijk resultaat. Een niet te schrale of zure bodem is gewenst.

Ontwikkeling

Bij zaaien in het najaar, kunnen het eerste jaar naast de eenjarige soorten ook al enkele tweejarige soorten in bloei schieten. De andere tweejarige soorten en kortlevende overblijvende soorten vormen het eerste jaar bladrozetten en komen het tweede jaar in bloei. Om een continue bloei te bevorderen is het advies om de vegetatie jaarlijks buiten het groeiseizoen (tussen november en februari) te maaien en het maaisel af te voeren. Na twee jaar kun je de bodem her en der wat omwoelen om nieuwe kieming te stimuleren, waardoor de bloemenweide voor langere tijd aantrekkelijk blijft voor plant en dier.

Tip voor tijdelijke bloemenweides!

Door bij elke grondbewerking ook opnieuw een beetje bij te zaaien ontwikkelt zich een goede zadenbank (zadenvoorraad in de grond) wat de weelderigheid van de bloemenweide ten goede zal komen.

Legenda

- Ideale zaaitijd
- Natuurlijke zadenval
- 🌿 Maaien & afvoeren
- 🔧 Grond bewerken tussen bladrozetten (<10 cm)
- Tijdpad meerjarige bloemenweide
- > Vervolg tijdpad meerjarige bloemenweide
- Tijdpad tijdelijke bloemenweide
- > Herhaal vanaf hier voor nieuwe bloei

Eénjarige bloemenakkers

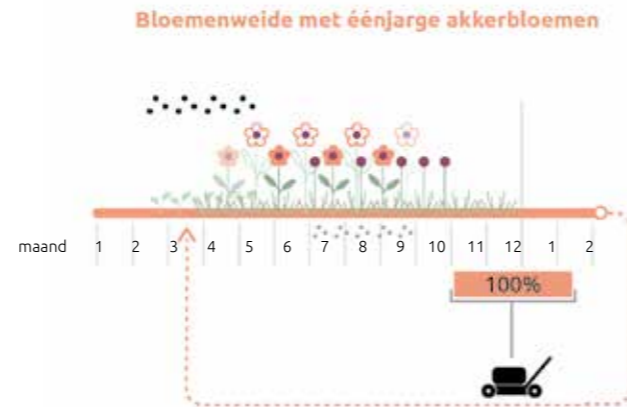
Akkerbloemen zijn meestal eenjarige planten die zich door de eeuwen heen hebben gemanifesteerd in akkers. Deze pioniersoorten kunnen uitstekend samengroeien met landbouwgewassen zoals granen. Akkerbloemen hebben dan ook een jaarlijkse cyclus van grondbewerking nodig, zoals op een akker gebruikelijk is. Als deze cyclus doorbroken wordt, zullen de soorten verdwijnen en vergrast de akker. Door schaalvergroting, overbemesting en bestrijdingsmiddelen zijn de akkerbloemen vrijwel verdwenen uit onze landbouw. Eenjarige akkerbloemen zijn ideaal voor een snel bloemrijk resultaat.

Ontwikkeling

Na de bloei in oktober wordt de bloemenweide volledig gemaaid, afgeharkt en de grond ondiep bewerkt (<10 cm) en daarna opnieuw ingezaaid voor nieuwe bloei in het volgende jaar.

Onderbegroeiing

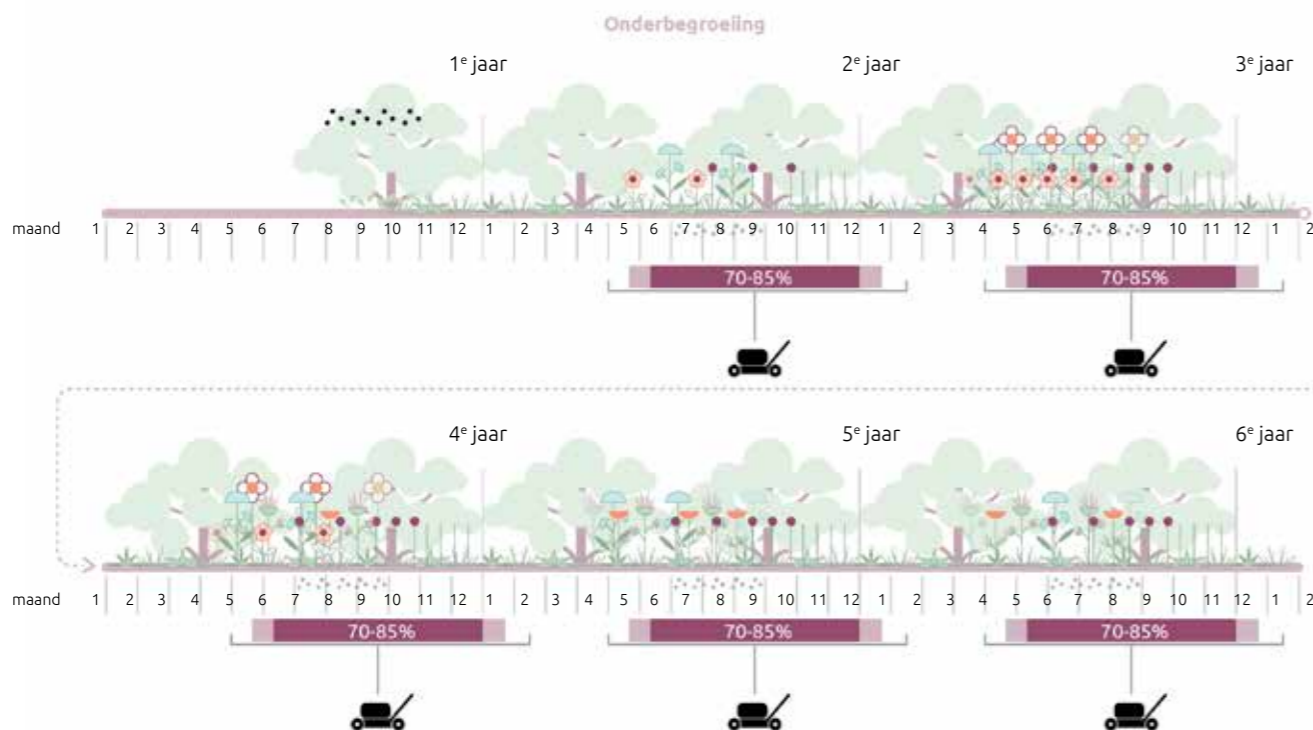
Een weelderige onderbegroeiing is essentieel langs een bos- of struweelrand. In tegenstelling tot een bloemenweide mag de bodem hier wat voedselrijker zijn en is versralen minder nodig. De planten zijn gemiddeld forser en bieden meer concurrentie tegen grasgroei. Je maait doorgaans buiten het groeiseizoen en maximaal eenmaal per jaar, maar nog minder is soms beter, in een

structuur van bomen, struiken en kruiden kunnen veel dieren voedsel en schuilmogelijkheden vinden.

Ontwikkeling

De ontwikkeling van onderbegroeiing is vergelijkbaar met een meerjarige bloemenweide.

Waar te beginnen?

De locatie

De groeiplaats bepaalt de mogelijkheden die er zijn. Door met de natuur samen te werken en in de mengselkeuze rekening te houden met zaken als bodem, zonlicht of vochtigheid, heeft een bloemenweide de meeste kans van slagen. Bedenk alvast hoe je het gaat beheren en of dat praktisch haalbaar is.

Op welke locatie wil je een bloemenweide?

- Particuliere tuin, klein of groot?
- Openbaar groen, park of plantsoen?
- Binnen de bebouwde kom, in het buitengebied of agrarisch landschap?
- Nabij een school, drukke weg, zonnepark, bedrijventerrein etc.

Wat zijn de ecologische omstandigheden van je locatie?

- Grondsoort: klei, veen, zand, leem of een combinatie?
- Voedselrijk, schraal of ertussenin?
- Droog, vochtig of nat?
- Zonnig of (half)schaduw?
- Wat staat er nu? Braakliggend, graszode, onkruid, bloemen?

Soms is een plek gewoon niet zo geschikt voor een bloemenweide door de aanwezigheid van veel wortel-onkruiden of een veel te voedselrijke bodem. Soms is de plek slecht bereikbaar waardoor goed beheer niet mogelijk is. Een andere plek in de buurt biedt wellicht een grotere kans op succes.

Een goed gekozen bloemrijk grasland is één van de goedkoopste beheervormen.

De doelstelling

Je doelstelling bepaalt het type bloemenweide. Stel vast waarom je een bloemenweide wilt aanleggen. Dit bepaalt mede welk soort mengsel het meest geschikt is.

- Je wilt een significante bijdrage leveren aan de biodiversiteit: een goed beheerd, meerjarig bloemrijk grasland draagt het meest bij aan de biodiversiteit. Met het juiste mengsel kun je de leefomgeving voor bijen, vlinders, vogels en andere dieren in de omgeving verbeteren. Let erop dat je op jarenlang bemeste grond eerst moet versralen voordat je kan inzaaien.

- Je wilt werk en kosten besparen: een goed gekozen bloemrijk grasland is een van de goedkoopste beheervormen, zeker in vergelijking met traditioneel gazonbeheer. Een of twee keer per jaar maaien en afvoeren is vaak het enige onderhoud.
- Je wilt een tijdelijke opvulling: een braakliggend terrein of een plek die de komende 1 tot 3 jaar nog geen bestemming heeft, kun je met een éénjarige akkerbloemen of ruderaal soorten inzaaien voor een snel resultaat.

De kosten

Een bloemenweide kan de goedkoopste vorm van groenbeheer zijn. Een bloemenweide hoeft in de regel maar één of twee keer per jaar te worden gemaaid, mits het maaisel afgevoerd wordt. Neem daarom, naast de aanschaf van zaden en aanleg, ook het lange termijnbeheer mee in de kostenraming. Een bloemenweide kan tegelijk een oplossing bieden voor andere kostenposten, zoals waterberging en klimaatadaptatie.

Draagvlak

Zeker in de openbare ruimte is het belangrijk om draagvlak bij de bewoners te creëren en goed te communiceren over de aanleg en het beheer van bloemenweides. Door uit te leggen wat de meerwaarde is van inheemse planten in de wijk en inzicht te geven in de ontwikkeling van een bloemenweide, maak je mensen enthousiast en weten ze wat ze kunnen verwachten. Op [pagina 88](#) van deze Handleiding & Catalogus vind je hierover meer informatie. Ook bieden we op onze website een aantal handreikingen aan overheden om de inwoners goed te informeren.

Een bloemenweide aanleggen en beheren hoeft niet ingewikkeld te zijn, maar voor een duurzaam resultaat is enige kennis van zaken nodig. Onze Handleiding & Catalogus staat vol informatie over de vele toepassingen en de mogelijkheden voor aanleg en beheer.

De bodem is de basis

Voor een succesvolle bloemenweide is het essentieel om te weten met welke bodem je werkt. De bodem bepaalt namelijk welke planten zich kunnen vestigen, hoe snel ze groeien en welk beheer nodig is. In Nederland en Vlaanderen komen veel bodemtypen voor, maar in de praktijk zijn vooral vijf hoofdsoorten relevant: zand, veen, zavel, leem en klei. Deze verschillen sterk in waterdoorlatendheid, voedselrijkdom en draagkracht. Plantensoorten zijn vaak aan een bepaalde grondsoort aangepast. Zo vind je Steenanjer in hoofdzaak op zand en groeit Grote kaardenbol voornamelijk op klei. Een bloemenmengsel dat niet past bij de bodem leidt vaak tot uitval van soorten, dominantie van grassen of extra onderhoud.

Zandgrond (lichte grond)

Zand kan zowel licht (humusarm) als donker (humusrijk) van kleur zijn. De structuur is los en korrelig, daardoor is het goed waterdoorlatend en makkelijk te bewerken. Zand is over het algemeen minder vruchtbaar doordat het uit zichzelf minder voedingsstoffen vasthoudt en daardoor relatief makkelijk te verschromen is. Een humusrijke zandbodem is vaak wat voedselrijker dan een humusarme zandgrond.

De bodem bepaalt welke planten er wel of niet kunnen groeien én hoe deze planten beheerd kunnen en moeten worden.

Veengrond (redelijk lichte grond)

Veengrond ontstaat uit oude plantenresten, daardoor heeft het ook een donkere tot zwarte kleur. Intact veen houdt veel vocht vast en werkt als een spons. Veel veengronden zijn drooggelegd, waardoor ze minder nat zijn en meer op zandgrond lijken. Veengrond is vaak voedselrijk en makkelijk te bewerken.

Zavel (lichte en zware grond)

Zavel is een mengsel van klei en zand en daardoor vrij licht van kleur. Het is fijnkorrelig en als het vochtig is, kun je er met je handen een rolletje van maken. Verder is zavel vruchtbaar, goed vochtvasthoudend en licht te bewerken.

Leem (redelijk zware grond)

Leem is geel tot bruin van kleur en ook een mengsel van klei en fijn zand. Als het nat is kun je er met je handen een balletje van maken. Leem is wat zwaarder te bewerken, maar lichter dan klei. Verder houdt leem goed vocht en voedingsstoffen vast.

Kleigrond (zware grond)

Klei is de zwaarste grondsoort van Nederland. De kleur is lichtgrijs tot blauw. Klei bestaat uit kleine plaatjes in tegenstelling tot zand. De structuur is fijn en als het nat is kun je er met je handen een balletje of een rolletje van maken. Verder is klei goed vochtvasthoudend, slecht waterdoorlatend, vaak zeer voedselrijk en zwaar te bewerken. Met compost kun je klei wat luchtiger maken.

Over het algemeen zul je één grondsoort in een tuin of gebied hebben. Verwacht je meerdere grondsoorten, dan kun je ook op verschillende plekken een grondmonster nemen. Gebruik daarvoor een spade of grondboor en spit of boor een gat van circa 40 centimeter diep. Bepaal door te kijken en te voelen om welke grondsoort het gaat.

Bodemvruchtbaarheid

Bloemrijk grasland is gebaat bij relatief voedselarme gronden, omdat de bloemen dan minder last hebben van de concurrentie van snelgroeïende grassen en opportunisten als Grote brandnetel. Veel wilde bloemen kunnen overleven met minimale hoeveelheden stikstof, fosfaat en kalium en halen deze voedingsstoffen met efficiënte wortelstelsels uit de bodem. Ook werken inheemse planten nauw samen met bodemorganismen zoals schimmels en bacteriën, die de planten van voedingsstoffen voorzien. Door deze strategieën hebben zij in schrale milieus een voordeel ten opzichte van andere planten.

Zuurgraad

De zuurgraad van de bodem is ook van invloed op de plantengroei. Bij een te lage (zuur) of te hoge zuurgraad (basisch) kunnen planten minder goed voedingsstoffen opnemen en kunnen voedingsstoffen zelfs toxisch zijn. Ook op de kieming kan de zuurgraad effect hebben. Daarom is een iets kalkhoudende bodem vaak positief voor de plantengroei. Voor veel bloemen in een bloemenweide heb je minimaal een pH van 5,5 nodig. Sommige zandgronden zijn zuurder dan dat. In die gevallen is een bekalking of behandeling met steenmeel het overwegen waard. Bij een zuurgraad rond pH 4 kunnen behalve grassen alleen specialisten groeien, zoals bijvoorbeeld Ronde zonnedauw en Struikhei die op hele zure grond standhoudt.

Bloemrijk grasland is gebaat bij relatief voedselarme gronden.

Kalk

Kalkrijke gronden zijn over het algemeen verarmde of schrale gronden, dat betekent dat er weinig voedingsstoffen in zitten. Kalkrijke gronden zijn toleranter voor droogte en hebben meestal een betere structuur dan zure bodems. Kalkrijke grond heeft een pH hoger dan 7.

Humus en organische stof

Bodems met een lichte zandkleur zijn meestal humusarm. Bodems met donkerbruine tot zwarte grond zijn meestal humusrijk. Voor veel (moes)tuiniers is humus een belangrijke factor. Zij voegen vaak organische stof toe, bijvoorbeeld in de vorm van compost, om de bodem voedselrijker te maken. Behalve dat er in compost ook voedingsstoffen zitten, bevordert het ook de opname van vocht en voedingsstoffen. Maar voor de meeste planten in een bloemenweide zijn juist humusarme bodems een betere basis. Door kalk toe te voegen, verteert humus sneller.

Voor de meeste planten in een bloemenweide zijn juist humusarme bodems een betere basis.

Voedselarm en voedselrijk

De vruchtbaarheid van de bodem wordt behalve door grondsoort, gehalte organische stof en zuurgraad bepaald door stoffen zoals nitraat, fosfaat en kalium.

Vocht

Voor een goede kieming van de zaden is het belangrijk dat de grond vochtig is en niet uitdroogt.

De juiste omstandigheden om te kiemen

Wildebloemenzaden hebben verschillende kiemstrategieën, zoals de zogenaamde kiemrust, om in de natuur de meest ideale omstandigheden af te wachten om te gaan kiemen. Hierdoor worden populaties wilde planten optimaal in stand gehouden. Bij cultuurzaden zijn deze strategieën door selectie meestal verdwenen. Voor het succesvol opkweken van wildebloemenzaden is het goed deze strategieën te kennen.

Warmtekiemers

De meeste soorten hebben, behalve vocht, een constante temperatuur van 15-25 graden Celsius nodig om te ontwaken uit de kiemrust. Ze komen in de loop van de lente tevoorschijn of kiemen zodra ze in de zomer en vroege herfst van de plant afvallen. Kieming kan gestimuleerd worden door de zaden in een kas voor te kweken.

Koudekiemers

Andere soorten blijven in een diepe kiemrust totdat een periode van kou, met temperaturen tussen 0 en 5 graden, deze doorbreekt. Soms is een korte koudeperiode van een aantal weken voldoende, zoals bij Scherpe boterbloem, soms is een hele winter nodig, zoals bij ratelaar en sommige viooltjes. Vrieskou is meestal niet nodig. Voor veel soorten is het gunstig om eerst in een wat warmere periode vocht op te nemen (zaaien in vochtige grond is het devies), voordat ze de koudere periode ingaan. In het algemeen kunnen koudekiemers het beste in het najaar of in de vroege winter worden gezaaid. We kunnen dit proces nabootsen door de zaai bak met voorgezaaide zaden een periode in de koelkast te zetten.

Zaden van de Zeekool (*Crambe maritima*) hebben een extra dikke zaadhuid.

Voor het succesvol opkweken van wildebloemenzaden is het goed de verschillende kiemstrategieën te kennen.

Dikke zaadhuid

Sommige zaden, zoals van ooievaarsbek en verschillende soorten wikke, hebben een dikke zaadhuid die eerst een tijd moet verwerken voordat ze kiemen. Van nature worden deze zaden verspreid door water, schuren ze langs (rivier-)zand of gaan ze door een vogelmaag. Dit kan worden nagebootst door de zaden te weken in water, door ze een tijdje in vochtig scherp zand te laten staan of door ze licht te bewerken met schuurpapier.

Zaden van Dolle kervel (*Chaerophyllum temulum*) hebben langdurige kou nodig om te kiemen.

Licht- en donkerkiemers

De meeste wildebloemenzaden hebben een lichtprikkel nodig om te kunnen kiemen. Zo weten ze dat er niet te veel planten boven zich staan en dat ze voldoende aan de oppervlakte liggen. De vuistregel is dat de zaden zo diep gezaaid worden als 1 tot 2 keer de zaaddikte. Donkerkiemers hebben geen zonlicht nodig om te kunnen kiemen. Vaak gaat het om grote zaden van bijvoorbeeld agrimonie, wikke of lathyrus.

De meeste wildebloemenzaden hebben een lichtprikkel nodig om te kiemen.

Onregelmatige kiemers

Door trager en onregelmatiger te kiemen dan cultuurzaden, spreiden wildebloemenzaden het risico, waardoor ze ook beter bestand zijn tegen veranderingen. Sommige soorten vragen dan ook om geduld. Soms kan de ontkieming wel een jaar of langer duren. Cruydt-Hoeck-oprichter Rob Leopold chargeerde als hij zei: 'Als er na vijf jaar niets gekiemd is, dan kun je het zaaisel als mislukt beschouwen.' Maak je niet te snel zorgen en wees geduldig.

De vuistregel is dat de zaden zo diep gezaaid worden als 1 tot 2 keer de zaaddikte.

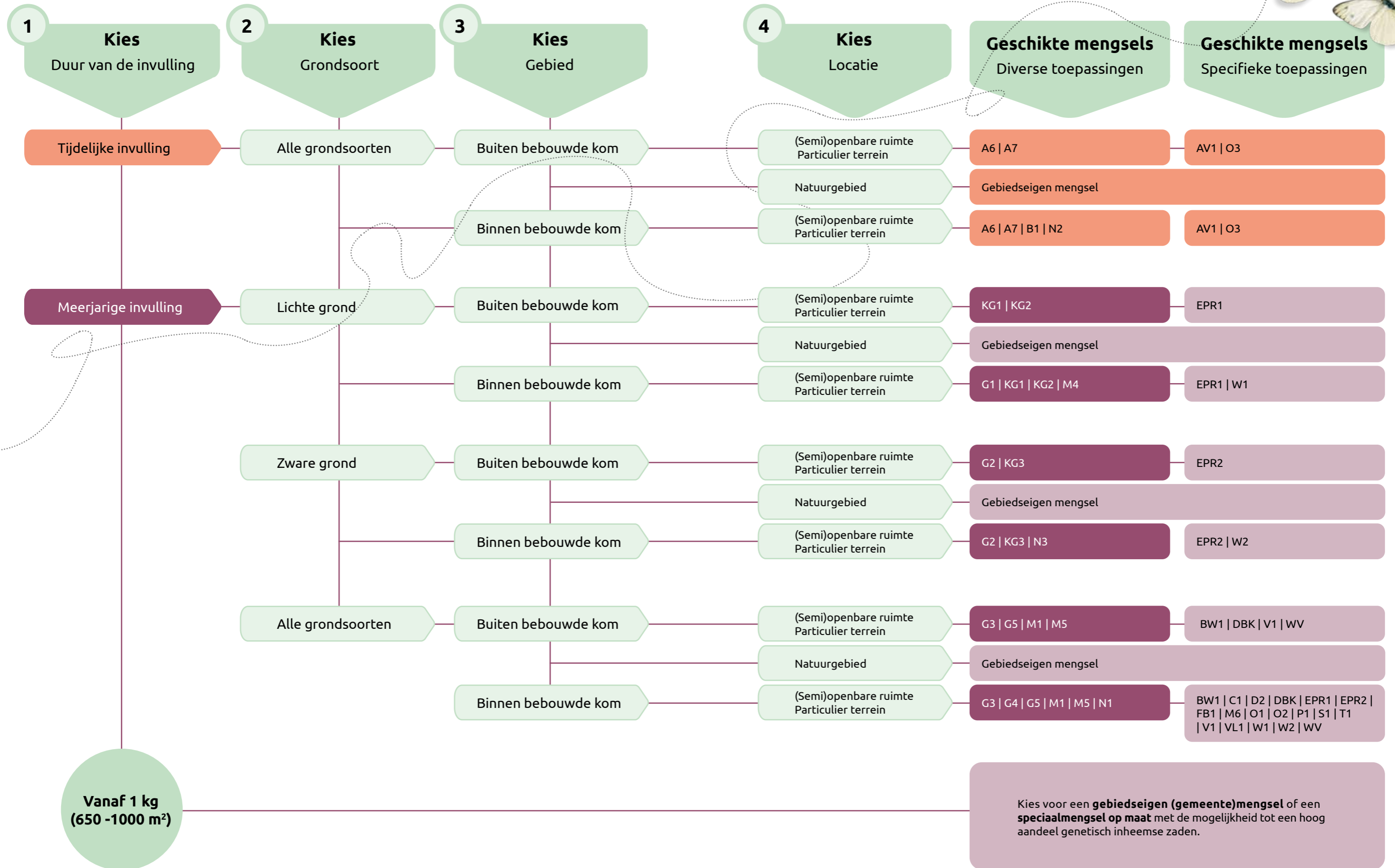
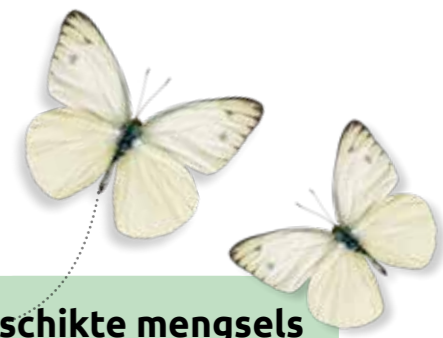
Door zaden in de volle grond te zaaien, laat je de natuur en de elementen hun werk doen. Als je echter meer controle wilt over het zaaisel, dan kun je bovenstaande methodes toepassen.

Kleine steentijm (*Clinopodium acinos*) is een warmtekiemer.

Mengselwijzer

De bodem is de basis. Kies het perfecte bloemenweidemengsel voor jouw project.

Algemeen advies voor aanleg en beheer

Als je een succesvolle bloemenweide wilt creëren, zijn er een aantal belangrijke aspecten die goed op orde moeten zijn. Denk daarbij aan een goede voorbereiding van de bodem, het kiezen van een passend bloemenmengsel en het juiste moment van inzaaien. Ook het onderhoud speelt een grote rol: op gezette tijden maaien en afvoeren en het verwijderen van ongewenste soorten helpen de bloemen zich goed te ontwikkelen. Door aandacht te besteden aan deze factoren vergroot je de kans op een bloeiende, duurzame bloemenweide vol kleur en leven.

Bodemvoorbereiding

Het zomaar uitstrooien van een wildebloemenzadenmengsel over een bestaande grasmat heeft weinig zin. Bereid de bodem daarom goed voor. Het heeft de grote voorkeur de bestaande zode of vegetatie af te plaggen en de zode te verwijderen. Door de grond eronder minimaal te bewerken laat je de structuur intact en voorkom je dat ongewenste zaden en voedingsstoffen uit de ondergrond geactiveerd worden. Is het niet mogelijk om de zode af te plaggen, dan kun je de zode ook onderwerken of intensief verticuteren.

Zaadichtheid

Voor de meeste zadenmengsels adviseren wij een zaaidichtheid van 1 gram per m² en 1,5 gram tot 2 gram per m² voor een publieksfunctie, waar sneller resultaat gewenst is. Zaai niet veel dikker. Naast dat dit het project onnodig kostbaar maakt, zullen de snelkiemende en snelgroeiende soorten gemakkelijk dominant worden en geen ruimte laten voor soorten die langzamer kiemen. Op vochthoudende en meer voedselrijke grond volstaat 1 tot 1,5 gr/m². Op zeer droge grond met een moeizaam kiemklimaat is een zaaidichtheid van 1,5 gr/m² wenselijk voor een bloemrijk resultaat.

Dunner zaaien kan ook tot een bloemrijke vegetatie leiden. Daarvoor is wel kennis en ervaring nodig van de plek die beschikbaar is. Er dient een goede inschatting gemaakt te worden of de grond geschikt is, of de grond goed voorbereid is en welk zadenmengsel het beste toegepast kan worden. Bij grotere percelen kan dan eventueel een lagere zaaidichtheid tot 0,3 gr/m² worden aangehouden, afhankelijk van het budget en het gewenste resultaat.

Zaaidiepte

Een belangrijk uitgangspunt bij het zaaien van mengsels is dat de zaden doorgaans niet dieper moeten worden gezaaid dan de dikte van de zaden zelf. Zeer oppervlakkig zaaien is het devies. Eventueel kun je de zaden licht inharken of aanrollen.

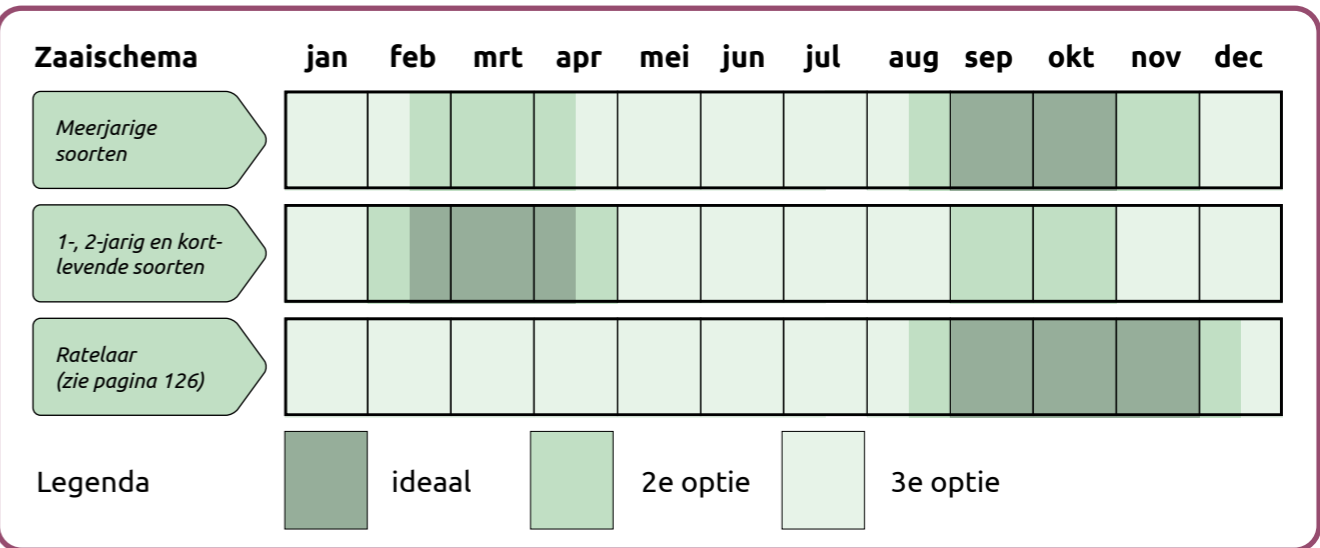
Zaaimoment

Het ideale zaaimoment is de nazomer/het najaar. Ook in de natuur laten bloemen dan hun zaden vallen en door dauw en neerslag is de grond vaker vochtig. Met de aanstaande winter krijgen dan ook koudekiemers een kans. De late winter/vroege voorjaar is een goede tweede keus. In de praktijk kan vrijwel jaarrond gezaaid worden. Zeker als het zaaibed al klaarligt na werkzaamheden, dan is dat het juiste zaaimoment. Zaai liever niet als de bodem erg droog of erg nat is of als het vriest.

Door aandacht te besteden aan aanleg én beheer vergroot je de kans op een bloeiende, duurzame bloemenweide vol kleur en leven.

Vals zaai-bed-methode

Bij veel ongewenste zaden in de bodem kun je een vals zaai-bed aanleggen. Een vals zaai-bed is niets meer dan een zaai-bed waarin nog niet gezaaid wordt. Zo kunnen de aanwezige ongewenste zaden makkelijk kiemen en ondiep weggeschoffeld worden met een schop of rotorkop. Herhaal dit om de 1-3 weken op een zonnige, droge dag. Hiermee breng je het aantal ongewenste zaden in de toplaag van je zaai-bed sterk terug. Na de laatste schopronde kun je het bloemenmengsel zaaien. Deze methode is vooral van belang wanneer je een bloemenweide met eenjarige bloemen wilt zaaien of wanneer je een vaste bloemenweide wilt creëren op een plek waar veel ongewenste zaden in de grond zitten.

Kiemmoment

Na inzaaien kun je, indien voldoende vochtig en warm, binnen enkele weken de eerste kieming verwachten. Als de kiemomstandigheden minder ideaal zijn, kan kieming uitblijven totdat de bodem vochtiger is en/of de temperatuur hoger.

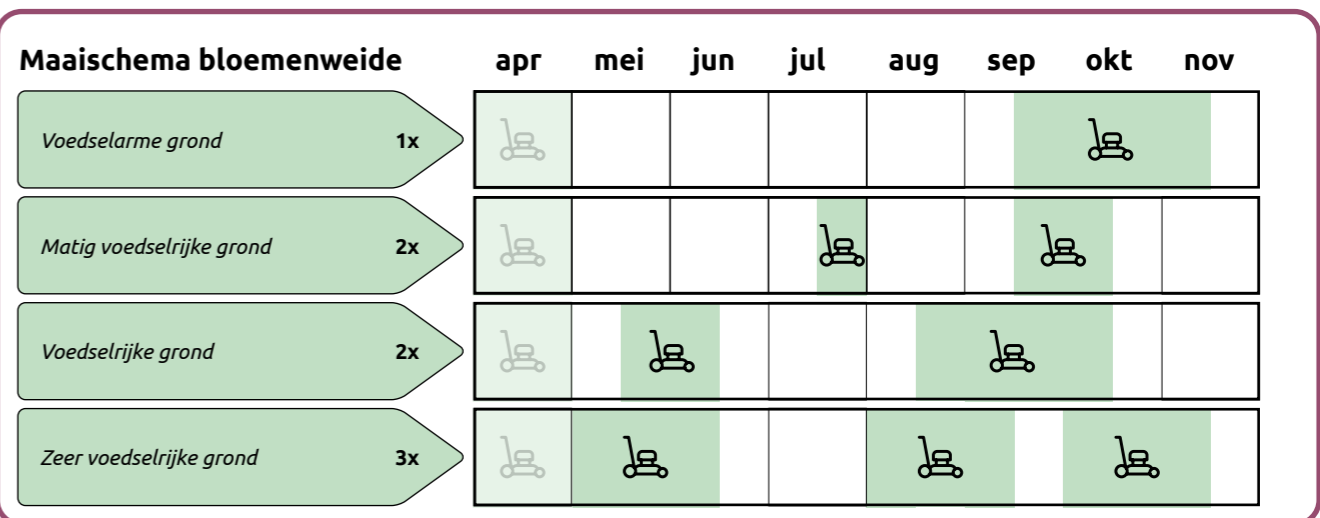
Bloeitijd

Voor veel soorten in een bloemenweide, zoals Gewone margriet en Dagkoekoeksbloem, ligt de hoofdbloei in de voorzomer. Sommige soorten bloeien eerder, zoals Gewoon barbakruid, Gulden sleutelbloem en Pinksterbloem. Andere soorten komen pas in de loop van de zomer tot bloei, zoals Boerenwormkruid en Blauwe knoop. Met gefaseerd maaibeheer kan de bloeitijd worden verlengd.

Maaifrequentie

Het tijdstip en de frequentie van maaien hangen af van het doel, de grondsoort en de voedselrijkdom van de bodem.

Met gefaseerd maaibeheer kan de bloeitijd van soorten worden verlengd.

Algemeen advies voor aanleg en beheer

Maaihoogte

De aanbevolen maaihoogte is 5 tot 10 centimeter, maar het is niet erg als je soms lager maait en de bodem raakt, omdat je hiermee open plekken voor kieming creëert. Ook hier geldt: hoe meer variatie, hoe beter.

Afvoeren

Door maaisel af te voeren haal je overtollige voedingsstoffen weg en ga je verruiging tegen. Laat het maaisel maximaal 2-3 dagen liggen voor insecten om eruit te kruipen. Niet langer, want dan treedt er al vertering op. Hark grondig zodat er zo min mogelijk maaisel achterblijft en er geen viltlaag van strooisel ontstaat. Voor verjonging van een bloemenweide is het namelijk van belang dat er licht op de bodem valt en er tussen de planten open grond beschikbaar blijft.

Door maaisel af te voeren haal je overtollige voedingsstoffen weg en ga je verruiging tegen.

Extra aandachtspunten

Ontwikkeling

In het eerste jaar van zaaien kunnen eenjarige ongewenste kruiden snel tot ontwikkeling komen, zoals meldes en Perzikkruid. Maai ze af voordat ze het zonlicht geheel beletten om de grond te bereiken; zon op de grond is nodig voor de ontwikkeling van de traag kiemende soorten.

Met name op droge zandgrond kan het voorkomen dat de bodem na jaren te veel is verschaald en weer in ontwikkeling moet worden gebracht om de biodiversiteit en gezondheid van bodem en begroeiing te verbeteren. Door een lichte dosering compost of ruige stalmest toe te voegen, kun je de bodem verrijken met essentiële voedingsstoffen zonder dat het te rijk wordt. Dit helpt om een betere structuur te creëren en verhoogt de beschikbaarheid van voedingsstoffen voor bloemenplanten.

Vergrassing

Wanneer er veel grassen in de vegetatie aanwezig zijn kan er vroeger gemaaid worden of kan er ratelaar ingezaaid worden om de dominantie van grassen te onderdrukken, mits de grassen niet te hoog worden. Ratelaar (*Rhinanthus*), in het Engels ook wel 'meadow maker' genoemd, is een éénjarige halfparasiet die met zijn wortels mineralen en voedingsstoffen onttrekt van zijn gastheer, die daardoor verzwakt. Hierdoor krijgen bloemen in een grasland meer ruimte om zich te ontwikkelen.

Zaai Grote of Kleine ratelaar om vergrassing tegen te gaan.

Wanneer er veel grassen in de vegetatie aanwezig zijn kan er vroeger gemaaid worden of kan er ratelaar ingezaaid worden om de dominantie van grassen te onderdrukken.

Zaai-instructie ratelaar

- ✦ Zaai ratelaar in na de laatste maaibeurt tussen september en december. De zaden kiemen pas na een koudeperiode van meerdere maanden.
- ✦ Maai het gras kort voordat je gaat zaaien en voer het maaisel af.
- ✦ Maak de grasmat open met een grove hark, verticuteermachine of weidesleep.

Beheerinstructie ratelaar

Ratelaar is éénjarig en heeft kortlevende zaden. De soort moet zich dus jaarlijks uit kunnen zaaien om het volgend jaar terug te kunnen keren. Maai bloemenweides met ratelaar na rijping van de zaden (vanaf half juli) om ratelaar te behouden en uit te laten breiden.

Verruiging

Wanneer er te veel stikstof of andere voedingsstoffen in de bodem zitten (bijvoorbeeld door stikstofdepositie of een bemestingsverleden), bij een te lage maai frequentie of wanneer maaisel blijft liggen, kan dit de groei van dominante soorten flink stimuleren en ontstaat er een ruigte van grassen, Grote brandnetel, Akkerdistel en Boerewormkruid; grotere groepen van robuuste planten die goed groeien op rijkere grond. Als er niet ingegrepen wordt komt er steeds meer opslag van bomen en struiken.

Bij Cruydt-Hoeck werken we met Grote en Kleine ratelaar. Doorgaans is Kleine ratelaar vaker op droge en meer kalkhoudende plekken te vinden en Grote ratelaar meer waar het vochtig en relatief zuur is. Veel van onze meerjarige mengsels bevatten ratelaar, maar ratelaar kan ook los besteld worden om te zaaien in vergraste bloemenweides of door gazons waar al verschillende soorten kruiden aanwezig zijn. Ratelaar zaaien in een dichte grasmat heeft geen zin. Het is belangrijk om voor het zaaien het gras kort te maaien en de zode op te rullen met een hark, een verticuteermachine of weidesleep.

Het maaisel afvoeren is een essentieel onderdeel van beheer.

*Een rotorkopeg geeft een ondiepe
grondbewerking en zorgt voor het egaliseren
van de grond waardoor een mooi zaaibed
kan worden gecreëerd.*

*Slim hergebruik van plaggen in een
plaggenmuur. Hiermee creëer je een
natuurlijke afscheiding die zorgt voor
extra diversiteit van flora en fauna.*

*Maaien met de zeis is arbeidsintensief
maar het voordeel is dat de grond en het
bodemleven niet te leiden heeft van zware
machines.*

*Maaisel afharken met een hooihark achter
de trekker zorgt ervoor dat insecten kunnen
wegvliegen, -kruipen en -springen.*

*Het maaisel afharken met de hand is de
meest vriendelijke manier doordat de bodem
vrij blijft van zware machines en geeft de
lokale fauna de mogelijkheid om weg te
komen.*

*Oppervlaktes tot een halve hectare zijn uitstekend met de
hand in te zaaien.*

A dragonfly is perched on a thin green stem of a plant. The background is a soft-focus garden with various green plants and yellow flowers. A light green circular graphic contains text on the right side of the page.

IN DE TUIN

Inheemse planten en zaden zijn onmisbaar in een levende tuin. Je hoeft niet voor puur inheems te gaan, juist in combinatie met meer traditionele tuinplanten zijn inheemse soorten een toegevoegde waarde. Vlinders, bijen en ook vogels weten de tuin snel genoeg te vinden. Er zitten bovendien veel planten met sierwaarde bij. Hoe meer mensen kiezen voor een biodiverse tuin, hoe groter het 'natuurgebied' dat alle tuinen samen in potentie kunnen vormen en hoe meer we voor bestuivers kunnen betekenen. In een paar stappen leggen we uit hoe je inheemse planten toepast in een tuin, ongeacht de grootte.

Ontwerp - tuin

Een tuin die zowel mooi, ecologisch waardevol als onderhoudsvriendelijk is: dat is waar steeds meer klanten naar vragen. Toch blijkt het in de praktijk voor veel hoveniers lastig om de juiste beplanting te kiezen. Onderstaand stappenplan helpt je om een tuin te ontwerpen waarin structuur, variatie en functie in balans zijn.

Stap 1

Begin met de basis: analyseer de standplaats

Elke ecologisch waardevolle tuin begint met een goede groeiplaatsanalyse. Let daarom op:

- ✦ Licht (vol zon, halfschaduw, schaduw).
- ✦ Bodemtype (zand, klei, leem, vochtig/droog).
- ✦ Voedselrijkdom.
- ✦ Microklimaat (wind, beschutting, water).

Pas wanneer je dit weet, kun je bepalen welke planten hier zouden passen. Ecologische meerwaarde begint immers bij de juiste plant op de juiste plek.

Stap 2

Combineer inheems met vaste planten

Gebruik inheemse soorten als basis voor biodiversiteit. Kies soorten uit verschillende plantenfamilies, zoals Lipbloemigen, Vlinderbloemigen, Kaardenbollen, Klokjes en Composieten. Krachtige inheemse tuinplanten zijn bijvoorbeeld Lange ereprijs, Grote tijm, Wilde marjolein, Veldsalie en Weideklokje. Ze bieden voedsel, nectar en schuilplekken voor insecten en vogels. Combineer deze met vaste tuinplanten uit het reguliere sortiment voor structuur, jaarrond beleving en sierwaarde. Praktische richtlijn:

- ✦ ± 40-60% inheemse soorten.
- ✦ ± 40-60% niet-inheemse vaste planten (sterke, niet-invasieve soorten).

Stap 3

Werk in lagen voor structuur en ecologische functies

Een ecologisch waardevolle tuin heeft verticale gelaagdheid. Dat betekent: variatie in hoogte, dichtheid en vorm. Ontwerp daarom in vier lagen:

- ✦ Bomen en heesters rondom zorgen voor beschutting, schaduw en nestgelegenheid. Met name voor insecten is een warm, beschut plekje in het voorjaar van levensbelang.
- ✦ Hoge vaste planten of siergrassen zijn structuurdragers en bieden schuilplekken.
- ✦ Lage vaste planten zijn bodembedekkers die verdroging en ongewenst kruid beperken.
- ✦ Bloeiende accenten van nectarplanten trekken insecten aan.

Denk bij elke laag: welke functie vervult deze voor de natuur én voor het beeld?

Stap 4

Bloeiboog door het seizoen heen

Veel inheemse soorten bloeien vroeg in het jaar en verliezen daarna hun vorm. Door ze te combineren met planten die juist in zomer en najaar bloeien, blijft de tuin levendig. Maak een bloeikalender met kleuren, hoogtes en bloeiperiodes. Zo zie je snel of je ergens gaten hebt in het seizoen.

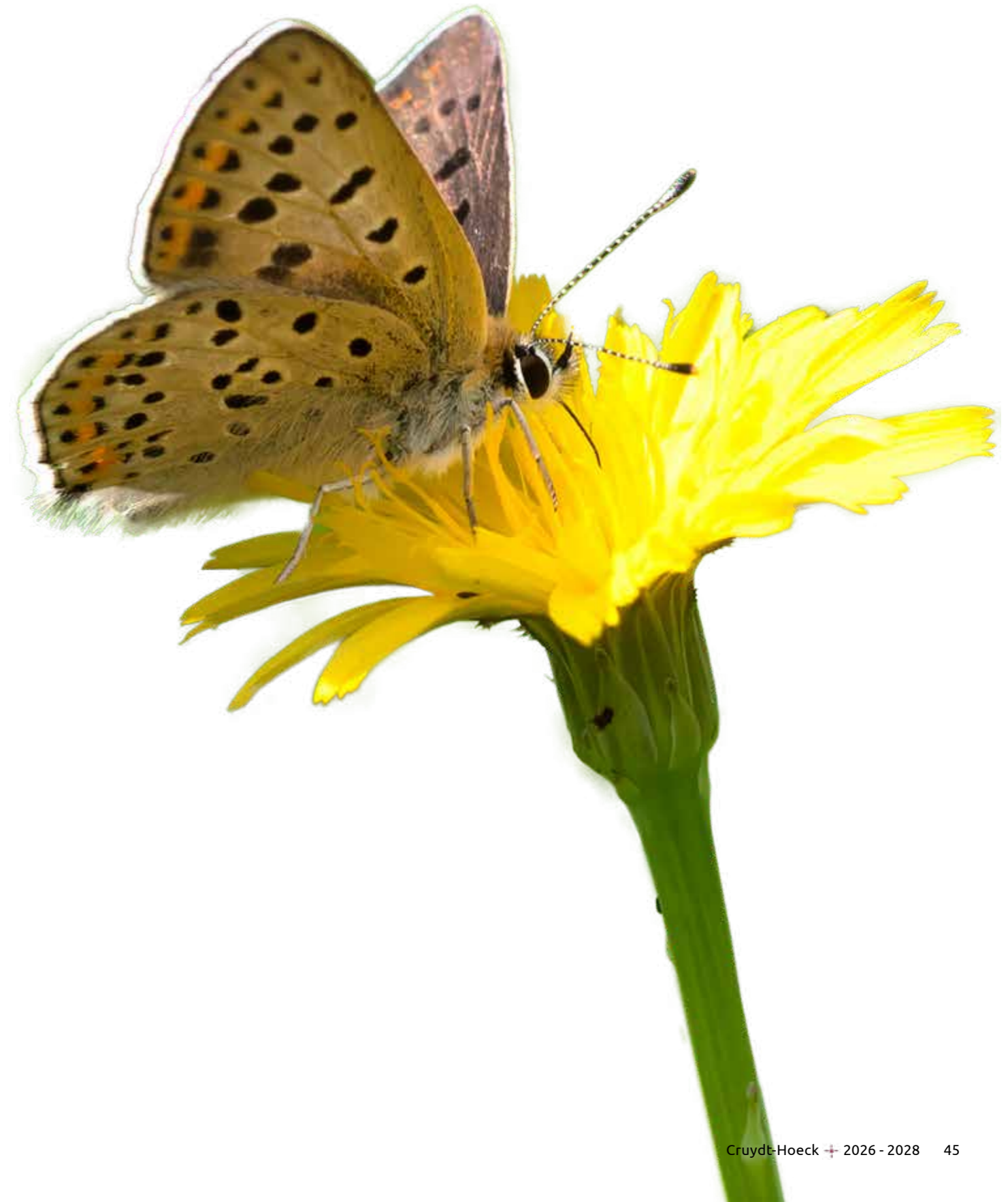
Stap 5

Werk met variatie, herhaling en rust

Biodiversiteit vraagt om veel verschillende soorten, maar visuele rust blijft belangrijk. Gebruik daarom:

- ✦ Soortgroepen in herhaling voor samenhang.
- ✦ Kleurencombinaties met een duidelijke lijn (bijv. koel of warm palet).
- ✦ Laat ruimte voor spontane groei.

Met deze aanpak help je als hovenier niet alleen je klant aan een mooie tuin, maar lever je ook een bijdrage aan de biodiversiteit.

Aanleg en onderhoud - tuin

Bodemvoorbereiding

Verwijderen van de bestaande vegetatie

Het verwijderen van de bestaande vegetatie is een belangrijke stap. Op deze manier hebben de bloemenzaden minder concurrentie, kunnen ze makkelijker ontkiemen en uitgroeien tot een volwassen plant. De beste manier is het afplaggen van het gazon met een bats of een graszodensnijder.

Frezen

Eenmaal frezen is niet voldoende om van een graszode af te komen. De losgekomen pollen zullen heel snel weer wortelen en teruggroeien. Wil je toch frezen, plan dan de uitvoering in de zomer, als het warm en droog is. Frees in de eerste gang alleen oppervlakkig de zode kapot (gebruik een dieptesteller), zodat je de ondergrond minimaal verstoort. Herhaal het frezen, of gebruik een rotorkoepel, om de 2-3 weken, totdat de oude zode dood is.

Vals zaaibed aanleggen

Als de vegetatie is verwijderd, is het belangrijk om de grond zoveel mogelijk vrij te maken van ongewenste kruiden. Door het in te zaaien stuk wel te bewerken, maar nog niet in te zaaien, maak je een 'vals zaaibed'. Ongewenste kruiden zullen in de bewerkte grond kiemen en door deze weer te schoffelen put je de aanwezige zadenbank uit. Door deze bewerking enkele keren te herhalen is de grond veel schoner op het moment van zaaien. Een ideaal moment om een vals zaaibed te maken is tijdens een lange, warme periode, zoals juni, juli en augustus. In augustus en september kan er dan direct gezaaid worden na de laatste schoffelbeurt.

Inzaaien

Breedwerpig zaaien

Bloemenweides worden doorgaans met de hand en breedwerpig ingezaaid. Hiermee verdeel je de zaden kriskras over een oppervlak, wat een natuurlijk beeld oplevert. Omdat het om zulke fijne zaden gaat, moet je de zaden allereerst ruim mengen met zand. Neem voor één zakje zaden van 25 gram een halve emmer zand, of meng 500 gram zaden met een halve kruiwagen zand. Je strooit het zand uit over het te zaaien vlak, liever meerdere lagen over elkaar dan alles in één hoek. Tip: Zware (klei)gronden kun je lichter maken door zand of basaltmeel door de bovenlaag te mengen.

Zode afplaggen met zodesnijder.

Zode onderwerken met frees.

Vals zaaibed met ongewenste grassen en kruiden.

Breedwerpig zaaien met de hand.

Zaaien én aanplanten

Wanneer je een meerjarige bloemenweide aanlegt, bloeien deze soorten pas vanaf het tweede jaar na inzaaien. Voor bloei in het eerste jaar, kun je akkerbloemen meezaaien, maar je kunt er ook voor kiezen om alvast wat aan te planten. Als je soorten kiest die ook gezaaid zijn, lijkt het beeld al een beetje op hoe het de jaren erop gaat worden. Maar je kan ook juist voor andere soorten kiezen. Het voordeel van aanplanten is dat je meer kunt sturen waar soorten komen te staan. Zo kun je groepjes maken van een specifieke soort of een bepaalde compositie maken. Kies 2 à 3 planten per m².

Tip!

Bij de afgraving van een bestaande graszode is het soms verstandig om iets dieper af te graven, zodat de verhouding grond/zode anders komt te liggen. Op die manier kan je het vrijkomende materiaal storten als grond i.p.v. als groenafval. Dat kan kostenbesparend werken.

Aanleg en onderhoud - tuin

Planten van een border

Hoewel inheemse planten in borders soms minder worden toegepast vanwege hun neiging om zich uit te zaaien, kunnen ze prima worden gebruikt mits zorgvuldig geplant. Wij adviseren een mix van soorten die elkaar aanvullen qua hoogte, bloeitijd en dichtheid, gecombineerd met standplaats en onderhoud. Geschikte inheemse planten voor borders zijn onder andere Wilde akelei, Beemd-kroon, Ruig klokje en Knoopkruid, eventueel aangevuld met struiken of bodembedekkers om structuur en spreiding van bloei te bevorderen.

Planten van een bloemenweide

Als je een bloemenweide uitsluitend met planten wilt aanleggen, dan heb je 7 tot 10 planten per m² nodig. Als je een combinatie wilt maken van zaaien en planten, dan zijn 1 tot 4 planten per m² voldoende. Te veel planten geeft ook weer ongewenste concurrentie voor de zaailingen. Uit praktijkproeven op onze kwekerij is gebleken dat 1 tot 2 planten per m² dan al een heel prima resultaat geeft.

Geschikte inheemse planten voor borders zijn onder andere Wilde akelei, Beemd-kroon, Ruig klokje en Knoopkruid.

Inzaaien

Na het inplanten kan er ingezaaid worden. 1 tot 1,5 gram per m² is voldoende. Door de zaden te mengen met zand, kun je gelijkmatiger inzaaien. Een halve emmer zand op een zakje zaden van 25 gram of een halve kruiwagen zand op 500 gram zaden.

Een bestaande bloemenweide opwaarderen

Na een aantal jaren kan een bloemenweide wat eentonig worden. Je kunt extra soorten doorzaaien. Verwijder de bestaande vegetatie op een aantal plaatsen, maak de grond kaal, om de jonge zaailingen een kans te geven. Een andere mogelijkheid is om goed geworteld plantmateriaal in te planten. Doorzaaien en bijplanten in de bestaande bloemenweide gaat het beste als de vegetatie laag is, dus bijvoorbeeld vlak na een maaibeurt.

Bloemenweide aanplanten voor snel resultaat.

Bloemenweide aanplanten én inzaaien.

Maaien van een bloemenweide

Maaie de bloemenweide één tot twee keer per jaar, afhankelijk van de voedselrijkdom en de dominantie van gras. Gebruik een zeis, heggenschaar of bosmaaier met een slagmes. Het type bloemenweide bepaalt het maaitijdstip. Daarnaast hangt het tijdstip en de frequentie van maaien af van de grondsoort en de voedselrijkdom van de bodem. Denkend aan de werkwijze van een ouderwetse boer, maaie je wanneer het gewas is uitgegroeid, maar nog niet is ingestort. Als je wilt verschrallen, is het soms ook nodig om tijdens de bloei al te maaien.

Let op!

Dit geldt alleen voor meerjarige bloemenweides. Eénjarige- en tweejarige bloemenweides maaie je niet tijdens de bloei!

Gefaseerd maaien

Door niet in één keer de gehele bloemenweide af te maaien, kunnen veel meer dieren in de bloemenweide overleven. Laat daarom altijd minimaal 15-30% van een bloemenweide staan en maaie bijvoorbeeld een keer extra als je wel wilt verschrallen. Door in ronde vormen te maaien, vinden insecten altijd een luw hoekje om te zonnen. Daarnaast is het verstandig om ruigere en meer vergraste delen vaker te maaien en bloemrijke stukken soms te laten staan. Tot slot laat je ook in de wintermaanden een stuk bloemenweide overstaan, voor overwinterende insecten.

Afvoeren

Een hardnekkig misverstand is dat je het maaisel één of twee weken moeten laten liggen, zodat de zaden eruit kunnen vallen. Dit is niet nodig en is zelfs nadelig voor de bloemenweide omdat er verroting kan ontstaan. Een bloemrijk grasland bestaat uit meerjarige soorten, die na maaien opnieuw uitlopen. Daarnaast zullen vóór en tijdens het maaien ook al wat zaden op de grond vallen. Wanneer we het maaisel pas een week later afvoeren, dan begint het maaisel al te rotten en kruipen er allerlei beestjes in. Direct, of binnen enkele dagen na het maaien afvoeren is dus prima.

Maaie met een bosmaaier met slagmes.

Gefaseerd maaien met éénassige vingermaaibalk/messen-balkmaaier. (foto Walter Hoogenboezem)

Voer het maaisel af. (foto Walter Hoogenboezem)

Toepassingsmogelijkheden - kleine tuin

Een kleine tuin biedt beperkte ruimte, waardoor efficiëntie belangrijk is. Aanplanten geeft snel resultaat en zorgt ervoor dat planten beter bestand zijn tegen stedelijke omstandigheden zoals hitte en droogte.

Op onze website vind je bij elke toepassing een duidelijk stappenplan.

Terras of balkon

Ook op een balkon of (dak)terras kun je eenvoudig wilde planten in bloembakken of potten zetten. Met baskets aan de muur of een stapel kleine kratjes op elkaar, zorg je voor meer ruimte voor de planten en voor de bewoner. Veel insecten houden van zon en warmte en zoeken windvrije plekken op om te eten of uit te rusten. De Dagpauwoog, de Kleine vos en ook de Kolibrievlinder zijn echte balkonbezoekers, deze sterke soorten kunnen gemakkelijk op de hoogste verdieping komen.

Veel insecten houden van zon en warmte en zoeken windvrije plekken op om te eten of uit te rusten.

Terras met wilde planten in pot.

Dakbegroeiing. (foto Vis à Vis ontwerpers)

Dakbegroeiing

Een groen dak zorgt voor wateropvang en afkoeling van de leefomgeving. Daarnaast dragen dakbloemenweides bij aan meer biodiversiteit. De bloemen bieden nectar en fungeren als waardplant (voedselplant voor de larven van vlinders of andere insecten).

Geveltuin

Geveltuinen nemen weinig ruimte in beslag en kunnen, ook wanneer er geen voortuinen aanwezig zijn, een straat opfleuren. Let ook hier op schaduw en kies voor de zonkant droogteresistente soorten als Gewone margriet, Prachtklokje en Koningskaars. Ook een inheemse klimplant als Wilde kamperfoelie heeft een hoge waarde voor de biodiversiteit en draagt bij aan wateropvang en verkoeling.

Boomspiegel

Met een beplante boomspiegel bescherm je de boomwortels en voorkom je uitdroging van de bodem. Bovendien zorgen de planten voor meer biodiversiteit en fleuren ze de straat op. Een mooie oplossing voor mensen die geen tuin hebben, maar toch meer natuur om zich heen wensen.

Waterbak of vijver

Water is belangrijk voor het leven in een tuin. Je helpt de bijen, vlinders, libellen en vogels al met een waterschaaltje, of met een natuurlijke vijver.

Geveltuin in de zon met o.a. Keizerskaars, Zandblauwtje, Grote tijm, Beemdkrone, Gewone margriet, Boerenwormkruid en Zwarte toorts.

Geveltuin in de halfschaduw met o.a. Vingerhoedskruid, Bosaardbei, Donkere ooievaarsbek, Lievevrouwebedstro, Dagkoekoeksbloem, Grote weegbree.

Boomspiegels in de (half)schaduw met o.a. Gewone smeerwortel en Dagkoekoeksbloem.

Gulden sleutelbloem, Wildemanskruid en Veldsalie doen het goed in pot.

Een waterbak met keien biedt insecten en vogels een veilige landingsplek om op te warmen en te drinken.

Toepassingsmogelijkheden - middelgrote tuin

In een middelgrote tuin is er plek en tijd om te experimenteren. Zaden geven variatie en zijn budgetvriendelijk, terwijl planten zorgen voor snel resultaat. De combinatie biedt het beste van beide werelden.

Border

Een border met daarin (een deel) inheemse planten is aantrekkelijk voor wilde bijen, vlinders en andere nuttige insecten. Deze planten zijn aangepast aan het lokale klimaat en vragen weinig onderhoud. Wij adviseren een mix van soorten die elkaar aanvullen qua hoogte, bloeitijd en dichtheid, gecombineerd met standplaats en onderhoud.

Border in de halfschaduw met Lievrouwwebedstro en Bosaardbei.

Een bloemrijk gazon biedt een levendige en kleurrijke tuin voor bijen, vlinders, kevers, vogels, egels en zelfs kikkers.

Bloemrijk gazon

Een bloemrijk gazon biedt een levendige en kleurrijke tuin. Hierin groeien tal van kruiden en die trekken een breed scala aan leven aan: van bijen, vlinders en kevers tot vogels, egels en zelfs kikkers. Voor gazons die extensief gemaaid worden hebben we het mengsel 'Nectar onder het maimes' ontwikkeld.

Bloemrijk gazon in het voorjaar met Paardenbloemen en Madeliefjes.

Streektuin

Samen met Streektuinen.nl hebben we 25 streektuinmengsels samengesteld die perfect aansluiten bij de lokale omstandigheden in de streek. In elk mengsel zitten mooie bloeiende soorten die écht thuishoren in de desbetreffende streek en bijdragen aan het herstel van de biodiversiteit.

Streektuin met o.a. Dagkoekebloem, Bosvergeet-mijnietje en Gulden sleutelbloem.

Insectenhoeckjes

Door veel structuur en variatie in een tuin aan te brengen, creëer je aantrekkelijke leefgebieden voor bijen en vlinders. Deze soorten moeten zich kunnen voortplanten en hebben naast een nest ook voedsel en schuilplekken nodig. Voor verschillende insectengroepen hebben we plantenpakketten ontwikkeld.

Door veel structuur en variatie in een tuin aan te brengen, creëer je aantrekkelijke leefgebieden voor bijen en vlinders.

Eetbare tuin/theetuin

In een tuin is het mogelijk om verrassende soorten te laten groeien voor culinaire toepassing in de keuken. De bladeren, wortels, bloemen en zaden zijn om te eten.

Stapelmuur

Met een stapelmuur of rotstuintje op een zonnige plek creëer je net weer een ander leefgebied in een tuin, waar bijvoorbeeld warmteminnende plantensoorten zich thuisvoelen, zoals Grote tijm en Grasklokje. Hier komen specifieke insecten op af, die er ook plekjes vinden om te nestelen.

Vijver en wadi

Een vijver of wadi vangt regenwater op en helpt zo wateroverlast te voorkomen. Met name een vijver trekt vogels, insecten en amfibieën aan, wat bijdraagt aan meer biodiversiteit. Ontwerp een vijver met flauwe oevers, zodat er een brede oeverzone ontstaat waar planten als Grote kattenstaart en Moerasspirea zich thuisvoelen en zodat dieren gemakkelijk het water uit kunnen komen.

Met name een vijver trekt vogels, insecten en amfibieën aan, wat bijdraagt aan meer biodiversiteit.

Ontwakende Klokjesbijen op Ruig klokje in een Insectenhoeckje.

Landkaartje op Wilde marjolein in een eetbare tuin.

Stapelmuur met Muurleeuwenbek en Bergsteentijm.

Een tuin met vijver, stapelmuurtjes en veel variatie in beplanting biedt volop kansen voor de lokale fauna.

Toepassingsmogelijkheden - grote tuin en erf

Op een erf is de ruimte vaak royaal, wat volop kansen biedt voor inzaaien. Zaden zijn ideaal voor grote oppervlaktes en natuurlijke overgangen in het landschap. Door gericht te zaaien en aan te planten, kan een gevarieerde en levendige erfbeplanting ontstaan.

Bloemenweide

Een bloemenweide is niet alleen heel erg mooi, maar biedt ook een duurzaam leefgebied aan insecten – ook in het najaar en in de winter. De planten bieden voedsel en schuilgelegenheid en functioneren vaak als waardplant (voedselplant voor de larven). Elke plant in de bloemenweide trekt weer andere soorten aan.

Een bloemenweide biedt ook in het najaar en in de winter een duurzaam leefgebied voor insecten.

Heg of struweel

Een soortenrijke heg of struweel biedt onderdak aan een enorme verscheidenheid aan flora en fauna. Een bloeiend struweel levert nectar voor bijen en vlinders, terwijl in het najaar de bessen van de struiken een belangrijke voedselbron zijn voor vogels en kleine zoogdieren.

Bloeiende voegen

Open bestrating van tuinpaden en opritten kan extra water opvangen. Met een laagblijvend bloemenmengsel dat is samengesteld voor droge en warme omstandigheden, komt dit ook de biodiversiteit ten goede en geeft het bovendien een kleurrijk beeld.

Bomen

Een inheemse boom voegt karakter toe aan een tuin, maar biedt ook vele voordelen: een boom neemt fijnstof op en zet kooldioxide om in zuurstof, waardoor de luchtkwaliteit verbetert; de wortels helpen bij het absorberen van water en verbeteren de bodemstructuur; de takken en bladeren filteren het licht en bieden schaduw, wat helpt bij het verkoelen van tuinen en huizen tijdens warme zomerdagen. Ook trekt een inheemse boom veel verschillende insecten en vogels aan.

Bloemenweide.

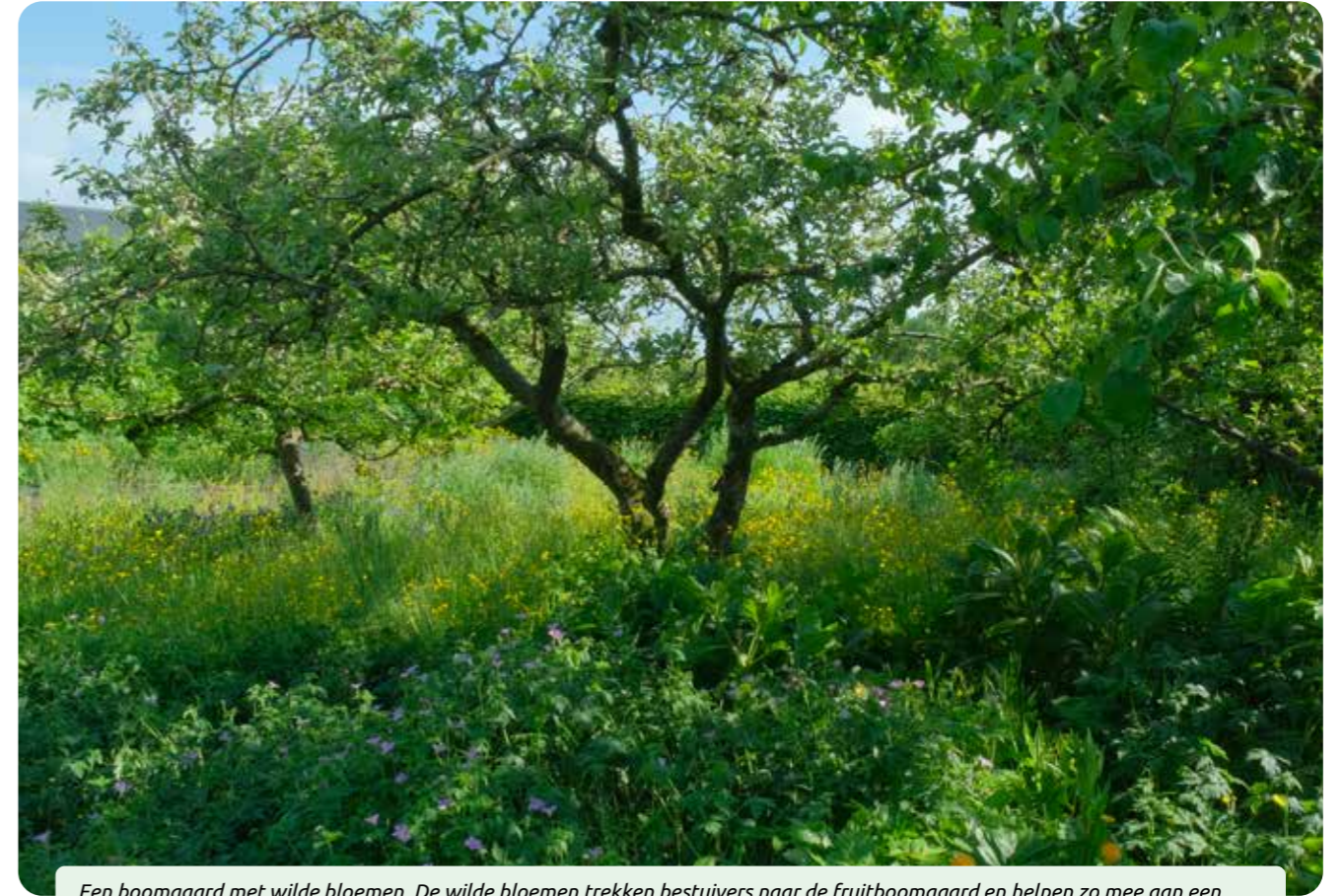
Struweel.

Oprit met bloeiende voegen.

Erfgrens met bloemenweide en diverse bomen.

Een boomgaard met wilde bloemen. De wilde bloemen trekken bestuivers naar de fruitboomgaard en helpen zo mee aan een mooie oogst.

Een bloemenweide vult gemakkelijk een groot deel van het erf en vergt relatief weinig onderhoud.

IN DE OPENBARE RUIMTE

Onze inheemse zaden en planten zijn breed inzetbaar in de openbare ruimte en zijn een duurzaam alternatief voor de traditionele invulling van pleinen, gazons, grasvelden, heester-vakken, wegbermen, plantsoenen, oevers en dergelijke. Door op de ingezaaide plekken extensief maaibeheer toe te passen, verschaalt de bodem op den duur. Dit komt niet alleen de kwaliteit van bloemenweides ten goede, maar ook de maaifrequentie zal afnemen. Zo is er jaarlijks minder maaisel af te voeren en kun je zonder meerkosten je biodiversiteitsdoelen halen.

Beleid - openbare ruimte

Achter elke geslaagde kruidenrijke berm of kleurrijke bloemenweide schuilt doordacht beleid en een zorgvuldige uitvoering. Succesvol ecologisch beheer begint niet bij het zaaien, maar bij duidelijke keuzes in beleid, bestek en samenwerking.

Duurzame vegetaties vragen om voorbereiding en samenwerking

Het ontwikkelen van een kruidenrijke vegetatie is een complex proces. Klimaat, bodemgesteldheid en beheer spelen een grote rol in het eindresultaat, net als de vele partijen die betrokken zijn – van projectontwikkelaars en aannemers tot waterschappen en gemeentelijke afdelingen. Een goed resultaat ontstaat wanneer gemeenten vooraf vastleggen wat zij op langere termijn willen bereiken. Door al in de beleidsfase vast te leggen hoe de natuur zich over vijf of tien jaar moet ontwikkelen, ontstaat richting en samenhang tussen ontwerp, uitvoering en beheer.

Door al in de beginfase vast te leggen hoe de natuur zich over vijf of tien jaar moet ontwikkelen, ontstaat richting en samenhang tussen ontwerp, uitvoering en beheer.

Zorg voor een stevig beleidsfundament

Een helder en breed gedragen groenbeleid vormt de basis voor duurzaam resultaat. Wanneer vanaf het begin alle betrokken partijen meedenken, kunnen gezamenlijke doelen systematisch worden vastgelegd. Zo ontstaat een duidelijke koers die door alle gemeentelijke afdelingen wordt begrepen en gevolgd. Een belangrijk onderdeel van zo'n beleid is het aanwijzen van ecologisch waardevolle gebieden, zoals bermen met hoge biodiversiteit. Deze worden expliciet benoemd, zodat er niet zonder deskundige afweging in kan worden ingegrepen. Door ook een overzichtskaart te ontwikkelen waarop deze locaties zijn aangegeven, wordt het beleid concreet en controleerbaar.

Geef duidelijkheid over mengsels

Algemene termen zoals 'kruidenmengsels' laten veel ruimte voor interpretatie, wat kan leiden tot het gebruik van mengsels die niet passen bij het gebied. Daarom is het belangrijk om in beleid en bestek precies te beschrijven welke mengsels gewenst zijn. De voorkeur gaat uit naar gebiedseigen mengsels, afgestemd op het doelsoortenbeleid en samengesteld uit inheemse soorten. Zo wordt de biodiversiteit versterkt en blijft het lokale karakter behouden.

Werk met een 'moederbestek': een vast document waarin technische, juridische en ecologische bepalingen zijn opgenomen.

Gebruik een moederbestek

Werk met een 'moederbestek': een vast document waarin technische, juridische en ecologische bepalingen zijn opgenomen. Dit vormt het uitgangspunt voor elk nieuw project. In het moederbestek staan onder meer voorschriften over het type vegetatie in ecologische structuren en de voorwaarden voor inzaai en beheer. Door deze basis per project verder te specificeren, blijft de uitvoering consistent en sluit die aan op het vastgestelde beleid.

Stuur op resultaat in plaats van inspanning

In de praktijk blijkt dat alleen het voorschrijven van inzaaiwerk niet voldoende is. Het succes van een kruidenrijke vegetatie hangt af van nazorg en beheer in de eerste jaren. Daarom is het verstandig om in bestekken niet alleen een inspanningsverplichting, maar ook een resultaatverplichting op te nemen. Door de aannemer voor een periode van drie tot vijf jaar verantwoordelijk te houden voor het ontwikkelresultaat, wordt de kwaliteit beter geborgd en worden tegenvallende resultaten minder vaak afgeschoven op omstandigheden of voorbereiding.

Aanleg en beheer - openbare ruimte

Een bloemrijk grasland in het openbaar groen is een uitstekend alternatief voor traditioneel groenbeheer. Op iedere plek waar een gemaaid grasvegetatie is, kun je in principe een bloemrijk grasland aanleggen, met een soortensamenstelling passend bij de groeiplaats. Denk hierbij aan wegbermen, parken en plantsoenen, maar ook verkeersknooppunten zoals rotondes en klaverbladen. In een paar stappen leggen we uit hoe je een bloemenweide aanlegt in de openbare ruimte.

Verwijder de vegetatie met een zo oppervlakkig mogelijke bodembewerking.

Bodemvoorbereiding

Verwijder de vegetatie met een zo oppervlakkig mogelijke bodembewerking. Hierdoor blijft het bodemleven zoveel mogelijk intact. Door de bestaande vegetatie te verwijderen, kunnen de zaden goed contact maken met de grond. Daarnaast is er minder concurrentie van grassen en bestaande kruiden, waardoor de zaden goed kunnen kiemen en kunnen uitgroeien tot sterke planten. Kies een manier die past bij jouw project.

Machines

Gebruik geschikte machines, bijvoorbeeld machines die zijn goedgekeurd door Kleurkeur. Deze machines dragen bij aan het beschermen van biodiversiteit, waaronder insecten, planten en kleine dieren. Verder waarborgt de keuring milieuvriendelijkheid, veiligheid, kwaliteit en efficiëntie van het maaien.

Zode afplaggen

Door de bovenste 4 tot 6 centimeter af te plaggen en de grond eronder ongeroerd te laten, vergroot je de kans op een succesvolle bloemenweide. Zodenverwijderaars, zoals een zodenrijder, een fieldtopmaker of kraan, zijn daarvoor effectief. De vrijgekomen zode kun je composteren of verwerken op het terrein en er een ruigtevegetatie of struweel op aanleggen. Naast het verwijderen van de zode is het belangrijk dat je hardnekkige worteloni-kruiden, zoals Ridderzuring, Akkerdistel en Kweekgras, verwijdert. We raden ook aan om het terrein een aantal keer oppervlakkig te schoffelen of rotorkoepgen, zodat er een mooi schoon zaaibed komt te liggen.

Zode onderwerken

Op grotere schaal is het soms kostbaar de zode af te plaggen en af te voeren. De zode onderwerken kan dan ook volstaan. Hiervoor kan een ploeg of overtopfrees worden gebruikt, om vervolgens met een rotorkoep de grond zaaiklaar te maken. Bedenk wel dat ploegen grote schade toebrengt aan het bodemleven.

Zode verticuteren

In sommige gevallen kan zeer grondig verticuteren een optie zijn. Met name in een grasveld of gazon dat minder voedselrijk is, en waar al verschillende kruiden in groeien. Dit doe je door een grasveld of gazon in het late najaar eerst heel kort te maaien, het maaisel af te voeren en daarna zeer intensief te verticuteren (meerdere keren). Hiermee haal je de gras- en moslaag weg door verticaal op het gazon in te snijden. Hierdoor zorg je ervoor dat de wortels van grassen doorgesneden worden en dat de concurrentiekracht van grassen afneemt. Na het verticuteren is het belangrijk om het vrijgekomen grasafval te verwijderen. Dit kan met een hark of grasopvangbak.

Zode frezen

Eenmalig frezen is meestal onvoldoende om van de graszode af te komen. Bij frezen roer je de graspollen door de grond heen en liggen deze vaak vlak onder het oppervlak. Doordat er veel lucht in de grond komt en er veel voeding vrijkomt, zullen de graspollen snel weer wortelen en verder groeien. Zeker overblijvende kruiden kunnen hier nooit tegenop kiemen. Wil je toch frezen, plan de werkzaamheden dan in de zomer, onder droge en hete omstandigheden. Gebruik een dieptesteller zodat je alleen de graszode raakt. Herhaal het frezen om de 2-3 weken bij droog weer, of gebruik een rotorkoep, totdat de oude zode dood is.

Zode afplaggen met kraan. (foto Wouter Hoogenboezem)

Zode afplaggen met fieldtopmaker. (foto Roel Timmerman)

Zode onderwerken met ploeg.

Zode onderwerken met overtopfrees.

Aanleg en beheer - openbare ruimte

Vals zaaibed

Zodra de vegetatie is verwijderd, is het belangrijk om de grond zoveel mogelijk vrij te maken van ongewenste kruiden. Door het in te zaaien stuk wel te bewerken, maar nog niet in te zaaien, maak je een 'vals zaaibed'. Ongewenste kruiden zullen in de bewerkte grond eerder kiemen en door deze weer te schoffelen put je de aanwezige 'zaadbank' uit. Door deze bewerking enkele keren te herhalen is de uitgangssituatie veel schoner op het moment van zaaien. Een ideaal moment om een vals zaaibed te maken is een lange hete periode, zoals juni, juli en augustus. Waarna er in augustus en september direct gezaaid kan worden, na een laatste schoffelbeurt.

Fase 1

Kale grond.

Fase 2

Ongewenste kruiden en grassen kiemen in de kale grond.

Fase 3

Ongewenste kruiden worden losgeschoffeld tijdens een droge, warme dag.

Inzaaien

Met de hand

Voor oppervlaktes tot een halve hectare kun je prima met de hand zaaien. Meng de zaden met een vulmiddel om meer volume te maken zodat het gemakkelijker uit te zaaien is. Gebruik bijvoorbeeld iets vochtig zand of aanwezige grond (één kruiwagen zand per kg zaden). Verdeel de zaden en het in te zaaien perceel van tevoren in meerdere, bijvoorbeeld 4 of 6 gelijke vlakken, zo meng je vooraf de juiste hoeveelheid zaden over de juiste hoeveelheid vlakken – anders heb je halverwege misschien te weinig zaden over. Zaaï breedwerpig.

Zaaï breedwerpig met de hand.

Machinaal

Veel gangbare zaaimachines zijn ongeschikt voor het inzaaien van bloemenmengsels. De bloemenmengsels bevatten zaden van uiteenlopende vorm en grootte, waarop de meeste zaaimachines lastig zijn af te stellen en de zaden makkelijk ontmenging in de machine. Laat jezelf goed informeren over een geschikte zaaimachine of zoek iemand met de juiste ervaring. Kies bij voorkeur voor een pneumatische zaaimachine met ketsplaat gecombineerd met een rotorkoepel of overtopfrees; de groundbewerking en het zaaien gebeuren in één werkgang en de grond wordt meteen licht aangerold. Deel ook hier het in te zaaien gebied en het zadenmengsel op, zodat op het laatste stuk evenveel zaden komen als op het eerste stuk. Vul het zadenmagazijn tijdens het zaaien steeds met kleine hoeveelheden, zodat alle soorten overal worden gezaaid, ondanks de ontmenging die optreedt door trilling van de machine.

Zaaï met een zaaimachine met overtopfrees. (foto Wouter Hoogenboezem)

Gefaseerd maaien.

Maaien

Op middelgrote en drassige terreinen is een éénassige vingermaaibalk of messenbalkmaaier erg handig. Eventueel kan deze gecombineerd worden met een bandhooier, om het gemaaid gras bij elkaar te harken.

Maaien met een klepelmaaier (met of zonder opvangbak of zuiginstallatie) raden wij sterk af! Hiermee worden veel insecten gedood. Ga je hier toch mee aan de slag, pas dan altijd gefaseerd maaibeheer toe, waarbij je ten minste 30% (liever meer) van de vegetatie laat staan, zodat de insectenpopulatie zich enigszins kan herstellen.

Maaien met een klepelmaaier raden wij sterk af.

Gefaseerd maaien

Voor het behoud van insecten en andere dieren, is het belangrijk om bij iedere maaibeurt een deel van de vegetatie te laten staan, tenminste 15-30%. Houd een groter deel aan als de vegetatie erg bloemrijk is. Door ronde figuren te maaien, breng je variatie aan in de structuur en bevorder je de biodiversiteit. Kijk daarbij wel wat praktisch haalbaar is voor de machine en de plek. Zorg er in ieder geval voor dat er binnen een straal van 100 meter altijd bloeiende planten zijn. Ook planten profiteren van gefaseerd maaibeheer, omdat ze meer tijd krijgen om zaden te vormen en zich voort te planten, vooral voor één- en tweejarige soorten is dit relevant. Delen van de bloemenweide die al vroeg in het seizoen worden afgemaaid, komen later alsnog in bloei waardoor het bloeiseizoen verlengd wordt.

Optie 1

Bij elke maaibeurt 15% tot 30% van de bloemenweide laten staan. De bloemenweide wordt één tot enkele keren per seizoen gemaaid; elke keer blijft zo'n 15% tot 30% van de bloemenweide staan. Dit kan een aangesloten stuk zijn, maar het mogen zeker ook verschillende vormen zijn. Laat steeds andere delen staan. Wanneer je langgerekte vormen laat staan, kunnen dieren zich erdoor verplaatsen.

Optie 2

Vaker in het jaar een kleiner deel maaien, zodat je met bijvoorbeeld driemaal 50% maaien de helft van het terrein eenmaal hebt gemaaid en de andere helft tweemaal.

Optie 3

Maak al maaierend mooie figuren in de bloemenweide, zodat de bloemenweide ook gemaaid een lust voor het oog is.

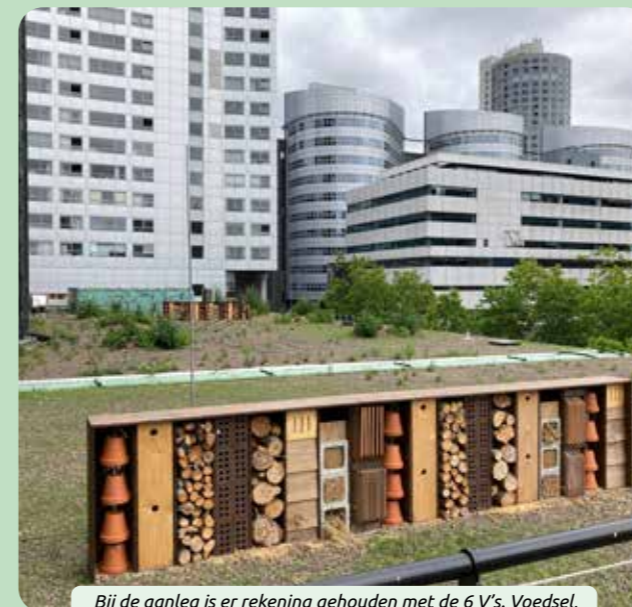
Maaisel afvoeren.

Afvoeren

Laat het maaisel maximaal 2 tot 3 dagen liggen. Niet langer, want dan treedt er al vertering op. Hark grondig zodat er niet te veel maaisel achterblijft en er geen viltlaag van verterend materiaal ontstaat. Voor verjonging van een bloemenweide is het namelijk van belang dat er licht op de bodem valt en er tussen de planten open grond beschikbaar blijft.

Toepassingsmogelijkheden - de groene stad

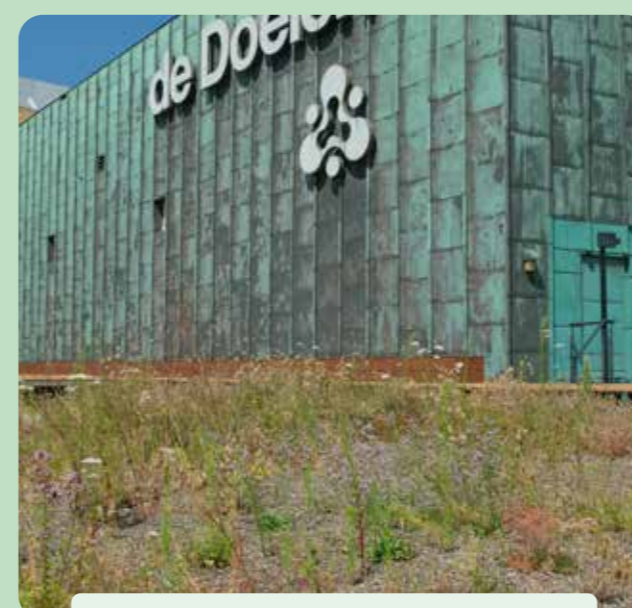
In het stedelijk gebied levert natuur een belangrijke bijdrage aan de verkoeling van de stad, aan betere wateropvang, aan het vergroten van de biodiversiteit, maar ook aan de psychische gezondheid en stressreductie van mens én dier. Zo bescherm je een heel ecosysteem, helemaal als je zorgt voor een aaneengesloten netwerk van natuurlijke verbindingen van de voordeur tot in het natuurgebied. Denk daarbij aan geveltuinen, boomspiegels, bloeiende voegen, groene daken, parken en ook wadi's en (kleine) vijvers met inheemse planten.

Bij de aanleg is er rekening gehouden met de 6 V's. Voedsel, voortplanting, veiligheid, variatie, vocht & verbinding.

Een paar maanden na aanleg maken de eerste kruiden hun bladrozetten aan.

Een jaar na aanleg bloeien de eerste kruiden.

Ook op 18 meter hoogte vindt de Kleine vuurvlieder voedsel op Slangenkruid.

Twee jaar na aanleg.

Twee jaar na aanleg met o.a. Hazenpootje, Wilde marjolein en Gewone rolklaver.

Daktuin De Doelen in Rotterdam
 Hoogte daktuin: 18 meter
 Oppervlakte: 2.581 m²
 Verschillende plantensoorten: 84
 Waarvan inheemse soorten: 30
 Waterberging: 300.000 liter

Een jaar na aanleg bloeit het dakmengsel al weelderig en wordt het insectenhotel met -restaurant al goed bezocht.

Toepassingsmogelijkheden - industrie- en bedrijventerreinen

Door industrie- en bedrijventerreinen met bloemenweides op te fleuren, worden werknemers uitgenodigd vaker een wandeling te maken tijdens de lunchpauze. Zo neemt de productiviteit toe, ontstaat er een aantrekkelijk werkklimaat en willen meer bedrijven zich er vestigen (vastgoed is 5 tot 10 procent meer waard in een natuurlijke omgeving). Bloemrijke vegetaties helpen bovendien om wateroverlast en hittestress te voorkomen. Plekken die zich goed lenen voor bloemrijke vegetatie zijn entrees, plantsoenen, wegbermen, opritten, parkeerplaatsen, zonneparken en dergelijke. Plekken waar nog gebouwd gaat worden, kunnen goed met tijdelijke mengsels worden opgevuld.

Bedrijfstuin Bouwgroep De Jong in Oosterwolde (Fr.)

Oppervlakte: 1.500 m²

Verskillende inheemse plantensoorten: 72

Groen op een bedrijventerrein zorgt voor herstel van aandachts-moeheid, waardoor medewerkers zich beter kunnen focussen en concentreren.

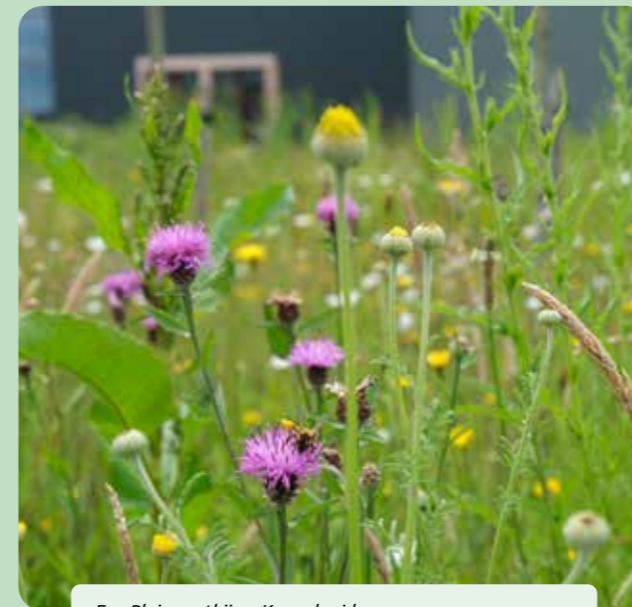
Slangenkruid is een drukbezochte insectenplant.

Door een mix van éénjarige, twejarige en overblijvende soorten is er vanaf het eerste jaar al veel bloei.

Parkeerplaatsen met open bestrating gaan wateroverlast tegen en bieden kansen voor bloeiende voegen.

Een Plumvoetbij op Knoopkruid.

Door waterpartijen toe te voegen wordt het terrein ook aantrekkelijk voor o.a. libellen, kikkers en salamanders.

Een cortenstalen rand geeft de bloemenweide een mooi strak kader.

De parkeerplaats is omringd met wilde bloemen.

Toepassingsmogelijkheden - zorginstellingen

Uit vele studies is gebleken dat natuur een positieve werking heeft op de genezing van kwetsbare en zieke mensen. Wanneer de omgevingen van ziekenhuizen en revalidatiecentra zijn ingericht met natuur, herstellen patiënten beter en sneller. Er zijn veel mogelijkheden voor het aanleggen van een natuurlijke omgeving rondom zorgcentra, zoals het omvormen van grote gazons en bloemloze heestervlakken tot bloemenweides, maar ook het inrichten van natuurlijke oefenruimtes voor fysiotherapie, chemo- en herstelluinen voor kankerpatiënten of patiënten met dementie. Meer natuur draagt bovendien bij aan minder hittestress, minder luchtvervuiling en minder geluid, waar kwetsbare en oudere mensen vaak zeer gevoelig voor zijn.

Isala ziekenhuis in Zwolle

Oppervlakte bloemenweide: 6.000 m²
Dagelijks verblijven zo'n 2.000 patiënten in het Isala ziekenhuis. Patiënten met uitzicht op natuur herstellen sneller, gebruiken minder pijnmedicatie en hebben kortere ziekenhuisopnames dan patiënten zonder uitzicht op natuur (Ulrich 1984).

Blootstelling aan een natuurlijke omgeving vermindert stress en verbetert het algemeen welzijn van patiënten.

Bij het oprijden van de parkeerplaats worden bezoekers begroet door o.a. Beemd kroon, Veldsalie en Wilde reseda.

De éénjarige klaprozen weten zich na 10 jaar nog steeds te handhaven.

Uitzicht op natuur ondersteunt het herstel van patiënten.

In de tussenstroken bij de parkeerplaatsen staan ook volop wilde bloemen.

De wilde bloemen kleuren prachtig bij het kleurrijke ziekenhuis.

Een Steenhommel bezoekt Knoopkruid.

Toepassingsmogelijkheden - natuurlijke speelplaatsen

Een natuurlijke speeltuin is ontworpen met elementen zoals planten, hout, water en zand. Het doel is om kinderen een veilige en uitdagende ruimte te bieden waar ze in contact kunnen komen met natuur. Deze speelplaatsen bevorderen de fysieke, cognitieve en emotionele ontwikkeling van kinderen omdat ze uitnodigen tot vrij spel, verkenning en interactie met de natuurlijke wereld. Door aandacht te besteden aan ontwerp, onderhoud, gemeenschappelijkheid, kunnen natuurlijke speeltuinen een veilige, duurzame en educatieve speelruimte bieden. Kijk voor meer inspiratie ook eens op www.springzaad.nl.

De vlindertuin is voorzien van een informatiebord.

De wadi wordt regelmatig bezocht door o.a. libellen, kikkers en vogels en zorgt tegelijkertijd voor waterberging.

Schooltuin basisschool Buttinga in Oosterwolde (Fr.)

Oppervlakte speelnatuur: 2.000 m²

Kinderen die dagelijks spelenderwijs in aanraking komen met natuur: circa 120

Ook in een speeltuin komt een stapelmuur goed tot zijn recht. Mooi met Kartouizer anjer, Gewone rolklaver en Valse salie.

Bestuivers zijn ontzettend nuttig voor onze voedselvoorziening. Kinderen ervaren het zelf in de schooltuin.

De speelplek met een waterpomp en chillplekjes biedt vermaak voor zowel jonge als oudere kinderen.

Water is onmisbaar voor planten, dieren én kinderen.

Ook vogelhuisjes en besrijke struiken ontbreken niet in deze schooltuin.

Toepassingsmogelijkheden - begraafplaatsen

Steeds meer begraafplaatsen kiezen ervoor om een deel van het terrein in te zaaien met bloemenmengsels. Niet alleen draagt dit bij aan een rustige, natuurlijke sfeer, het maakt de begraafplaats ook tot een plek waar herinneringen opgehaald kunnen worden. Sommige begraafplaatsen gaan nog een stapje verder en richten een plukweide in voor nabestaanden. Nabij het bloemenveld hangen dan enkele scharen, zodat bezoekers een boeketje kunnen samenstellen.

Een weelderige en gevarieerde begroeiing kan ook rust geven op een begraafplaats.

IN HET BUITENGEBIED

Juist in het buitengebied is veel biodiversiteit verloren gegaan, onder andere door de intensivering van de landbouw en de uitbreiding van bebouwing en het wegennetwerk. Het versterken en verbinden van natuur in het buitengebied, kan een groot verschil maken voor de dieren die er leven. Denk aan extensiever beheer van agrarisch land en de aanleg van (meerjarige) akkerranden, en ook het aanleggen van ecologische verbindingzones, natuurvriendelijke oevers, bloemrijke dijken en bermen. Zo kunnen eerder geïsoleerde populaties van dier- en plantensoorten weer tussen natuurgebiedjes bewegen, waardoor ze ook weerbaarder worden voor veranderingen in de omgeving.

Beleid - buitengebied

Het bevorderen van biodiversiteit in het buitengebied vraagt om een doordachte en gestructureerde aanpak. Bloemrijke vegetatie kan daartoe een belangrijke bijdrage leveren, mits dit zorgvuldig gebeurt. Goede afstemming en een grondige inventarisatie van de lokale mogelijkheden vormen de eerste stap in dit proces.

Veel soorten kunnen zich spontaan ontwikkelen vanuit de bestaande zadenbank in de bodem.

Stimuleer spontane ontwikkeling

Veel soorten kunnen zich spontaan ontwikkelen vanuit de bestaande zadenbank in de bodem, zeker op oude en weinig verstoorde gronden. Deze inheemse zaden zijn perfect afgestemd op de lokale bodem, het klimaat en de aanwezige flora en fauna. Door het juiste beheer,

zoals het reguleren van maaibeheer of begrazing, kan deze natuurlijke vegetatie zich herstellen en uitbreiden. Alleen wanneer de zaadbank onvoldoende aanwezig is of wanneer er snel resultaat gewenst is, kan aanvullend zaaien met regionale inheemse zaden een rol spelen.

Gebruik de kansen die zich aandienen

Op veel plekken in het buitengebied – bij de aanleg van nieuwe wegen, het leggen van kabels of bij dijkversterkingen – wordt de bestaande graszode verwijderd. Het is dan belangrijk dat de bodem weer snel begroeid raakt. Vaak wordt daar gekozen voor cultuurgrassen, zoals Engels raaigras, omdat die snel kiemen en ook bij lage temperaturen betrouwbaar opkomen. Juist dit gras blijkt echter een sterke concurrent voor kruiden en blijft bovendien lang niet altijd duurzaam onderdeel van de vegetatie. Werk daarom met gebiedseigen, autochtone kruidenmengsels, eventueel aangevuld met grassen voor een snelle bodembedekking. Zulke mengsels zijn vaak al standaard beschikbaar bij uitvoerders. De diepe wortels van kruiden verbeteren de bodemstructuur, bevorderen de waterinfiltratie en verminderen erosie. Tegelijkertijd profiteren insecten en andere dieren van deze kruidenrijke vegetatie.

Dijk met wilde bloemen (o.a. Groot streepzaad en Gele morgenster) en boerenland met wilde bloemen.

Voorkom floravervalsing

We kunnen het niet vaak genoeg zeggen: voorkom het onbedoeld mengen van planten met de oorspronkelijke wilde flora. Dit kan leiden tot verdringing van zeldzame soorten en verandering van lokale ecosystemen. Gebruik daarom in het buitengebied uitsluitend inheems, gebiedseigen zaden met herkomstgarantie. Zo blijft de natuurlijke vegetatie behouden en draag je actief bij aan het beschermen van de lokale biodiversiteit.

Voorkom het onbedoeld mengen van planten met oorspronkelijke wilde flora. Dit kan leiden tot verdringing van zeldzame soorten en verandering van lokale ecosystemen.

Neem beheer als kerninstrument

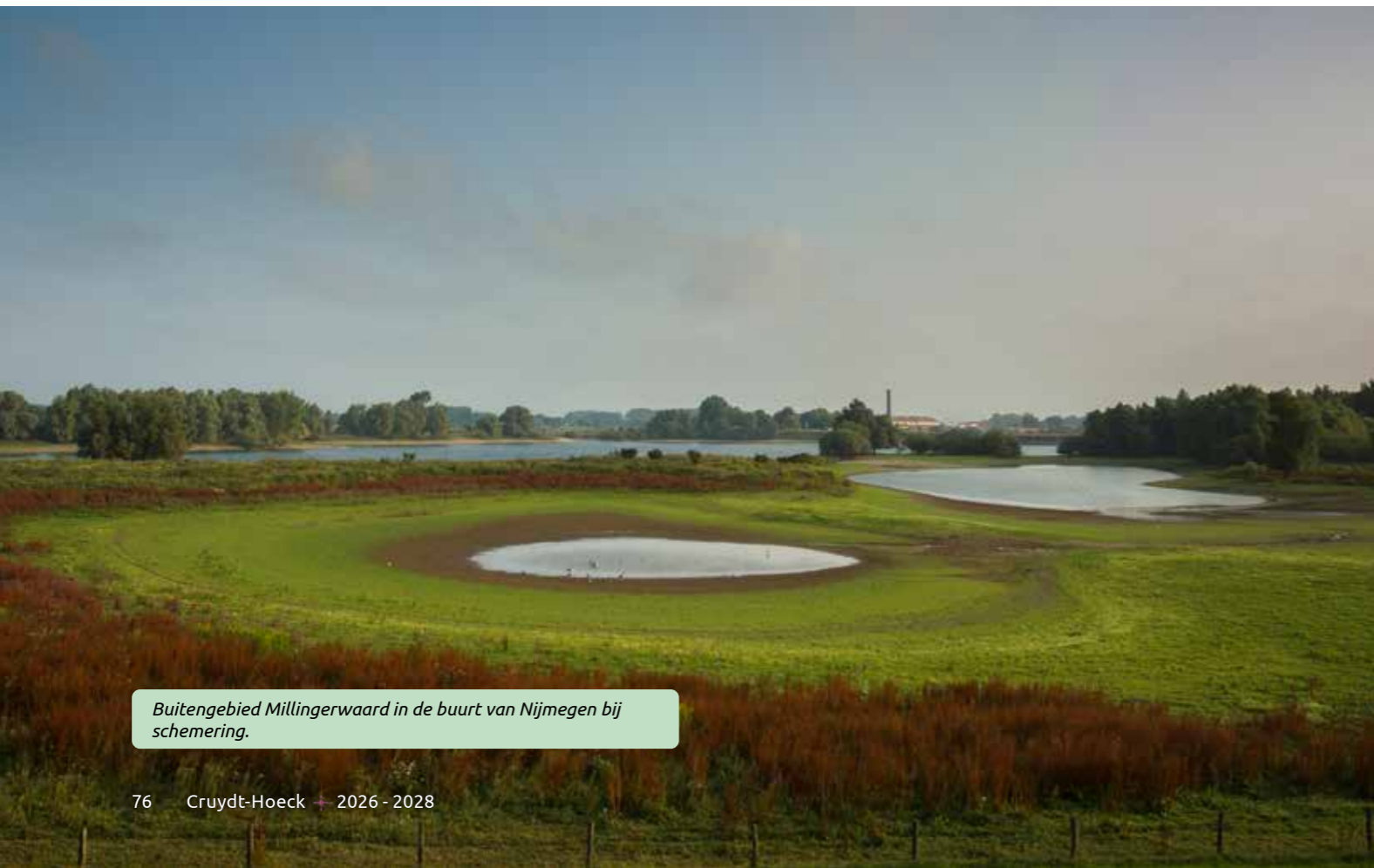
Effectief beheer vormt de basis van een gezonde bloemenweide. Op locaties waar al enige plantendiversiteit aanwezig is, is inzaaien vaak niet nodig. In plaats daarvan is het effectiever om in te zetten op verschravingsbeheer, zodat de bloemrijkdom zich verder kan ontwikkelen. Dit type beheer vraagt echter om geduld: het effect van verschravingsbeheer wordt vaak pas na drie tot vijf jaar zichtbaar. Het is daarom belangrijk om niet te snel het maaibeheer aan te passen of te stoppen wanneer resultaten aanvankelijk uitblijven.

Bloemenweides als compensatiemiddel

Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen negatieve effecten hebben op beschermde planten- en diersoorten, stelt de Wet natuurbescherming compensatieverplichtingen. Bloemenweides kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Ze bieden bijvoorbeeld voedsel en jachtmogelijkheden voor vogels en vleermuizen en creëren leefruimte voor kleine zoogdieren, insecten en andere fauna, die op hun beurt weer een bron van voedsel vormen voor beschermde vogels en roofdieren.

Tip!

Maai bij voorkeur bij zonnig en droog weer, wanneer insecten, reptielen en amfibieën actief zijn en weg kunnen komen.

Buitengebied Millingerwaard in de buurt van Nijmegen bij schemering.

Aanleg en beheer - buitengebied

Bloemrijk grasland verhoogt de belevingswaarde van het landschap met haar kleurrijke en natuurlijke uitstraling, terwijl ze tegelijkertijd bijdraagt aan een meer veerkrachtige en klimaatbestendige omgeving. In een paar stappen leggen we uit hoe je bloemrijk grasland aanlegt in het buitengebied.

Bodemvoorbereiding

In het buitengebied speelt bodemvoorbereiding een cruciale rol bij het beheren en verbeteren van graslanden, bermen en dijken. De kwaliteit en samenstelling van de bodem bepalen in hoge mate welke plantensoorten zich kunnen vestigen en hoe duurzaam de vegetatie zich ontwikkelt. In veel gevallen is het gewenst om soortenrijke, kruidenrijke graslanden te creëren of te behouden. Dat vraagt om een aangepaste aanpak waarbij de voedselrijkdom van de bodem wordt verminderd: het zogenoemde verschralen.

In veel gevallen is het gewenst om soortenrijke, kruidenrijke graslanden te creëren of te behouden.

Verschralen van graslanden

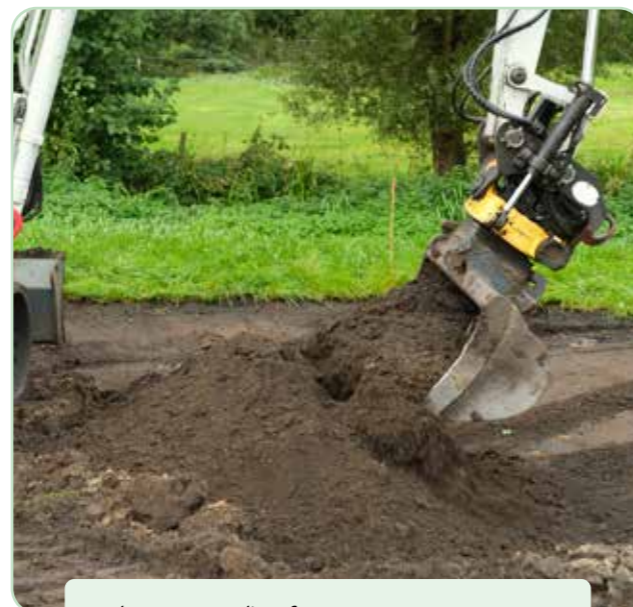
Veel graslanden in het buitengebied zijn door langdurige bemesting en intensief gebruik verrijkt met voedingsstoffen, met name stikstof en/of fosfaat. Hierdoor krijgen snelgroeiende grassoorten de overhand, ten koste van kruiden. Om dit evenwicht te herstellen, moet je de bodem verschralen. Normaliter wordt dit gerealiseerd door het maaisel consequent af te voeren, maar in voormalige landbouwgronden met een zwaar bemestingsverleden werkt uitmijnen beter. Het idee is dat fosfaat door snelgroeiende gewassen uit de bodem wordt gehaald. Dat doe je door wél te oogsten en heel selectief te bemesten. Hiervoor wordt vaak een gras-klavermengsel of maïs gebruikt.

Uitmijnen door middel van gras-klavermengsel.

Afgraven van de toplaag

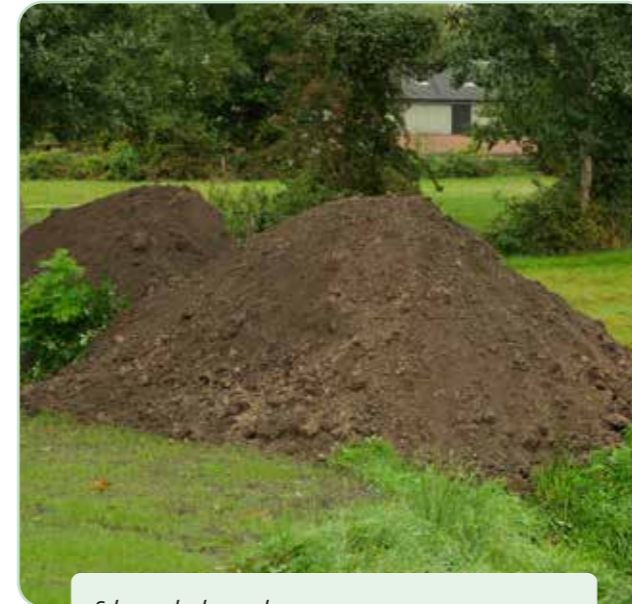
Een andere methode is het afgraven van de voedselrijke toplaag (bijvoorbeeld 20-30 cm diep, afhankelijk van de hoogte van de bouwvoor). Bij een dijkversterking wordt vaak de bestaande toplaag verwijderd en in depot gezet. Na ophoging van de dijk wordt de oude leeflaag, waar soms veel kruiden en grassen in zitten, teruggelegd. Zeker bij zeer kruidenrijke dijken zitten er vaak voldoende zaden in de bodem om weer bloemrijke dijken terug te krijgen. Voor snelle vastlegging is het echter wenselijk om actief kruiden in te zaaien. De potentie voor kruidenrijke dijkbekleding is afhankelijk van de plek op de dijk, de oriëntatie ten opzichte van de zon en het lutumgehalte in de leeflaag.

Toplaag 20-30 cm diep afgraven.

Aanbrengen van schone schrale grond

Bij de aanleg van grotere wegenbouwprojecten moet vaak eerst grond afgevoerd en later weer grond aangevoerd worden. Er is dan veel meer keuze in de grond die terug aangebracht wordt. Let er dan goed op dat hiervoor schone, onbemeste en niet te zware grond wordt gebruikt, dan kunnen er heel mooie vegetaties gecreëerd worden.

Schone schrale grond.

Inzaaien

Doorzaaien

Bij bepaalde graslanden heb je te maken met de natuurdoelstelling 'N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland' of een botanisch pakket vanuit de ANLB-regeling. Dan mag je de vegetatie niet verwijderen. Je mag wel doorzaaien. Doorzaaien van inheemse, wilde kruiden is alleen succesvol als de productie van de grond al naar beneden is gebracht, op percelen met een productie van maximaal 5-7 ton droge stof/ha/jaar. Doe het na de laatste maaibeurt, als de grasgroei minder hard gaat, maar de grond nog voldoende warm en vochtig is. De kiemplanten hebben dan de meeste kans in de strijd om licht, vocht en voedingsstoffen met bestaande grasplanten.

Tip!

Bewerk de grond minimaal, tenzij de ondergrond ernstig verdicht is door bijvoorbeeld zware machines.

Dit is één manier van doorzaaien. (foto Louis Bolk Instituut)

Hydroseeding

Bij het inzaaien van taluds, zoals bij dijken, bestaat de kans op uitspoeling van het grondlichaam en/of van de aangebrachte zaden. Met hydroseeding kan dit worden voorkomen: de zaden worden vermengd met cellulose en water. Dit geheel wordt in een dunne laag over het zandlichaam gespoten, zodat de zaden en de bodem langdurig op hun plek worden gehouden, totdat de soorten in het mengsel zijn gekiemd en de bodem voldoende vasthouden. Roep hiervoor zeker de hulp in van een specialistisch bedrijf.

Hydroseeding toegepast bij kunstproject 'Dijk van een Wijf'. (foto Sense of Place)

Aanleg en beheer - buitengebied

Maaien

Gefaseerd maaien

Het is belangrijk om bij iedere maaibeurt een deel van de vegetatie te laten staan, tenminste 15-30%. Houd een groter deel aan als jouw vegetatie erg bloemrijk is. Door figuren te maaien, breng je variatie aan in de structuur en bevorder je de biodiversiteit. Ook planten profiteren van gefaseerd maaibeheer, omdat ze meer tijd krijgen om zaden te vormen en zich voort te planten, vooral voor één- en tweejarige soorten is dit relevant. Delen van de bloemenweide die al vroeg in het seizoen worden afgemaaid, komen later alsnog in bloei waardoor je het bloeiseizoen kunt verlengen. Op grotere terreinen kun je het best een tractor met een cyclomaaiër gebruiken. Het maaisel verzamel je met een acrobaat, bandhooier en balenpers.

Gefaseerd maaien bevordert biodiversiteit.

Cyclomaaiër. (foto Jos van den Akker)

Door figuren te maaien, breng je variatie aan in structuur en bevorder je de biodiversiteit.

Acrobaat. (foto Jos van den Akker)

Gefaseerd maaien gedurende het jaar.

Sinusbeheer

Dit is een bijzondere vorm van gefaseerd maaibeheer en zorgt voor grote afwisseling in de vegetatiestructuur. Dit beheer is vooral geschikt voor grotere percelen met een grote diversiteit aan planten en insecten en niet geschikt voor ontwikkelingsbeheer (zie pagina 38). Bij sinusbeheer begin je in het voorjaar met het maaien van een breed, kronkelig pad (de sinus). Een paar weken later maai je de vegetatie aan de binnenkant van het pad (maai het pad niet mee). De volgende keer maai je een nieuw sinuspad dat het oude pad regelmatig kruist. Maai een paar weken later weer het binnenste deel. De maaimomenten liggen niet vast. De afwisseling in maaipaden en maaitijdstippen zorgt voor een mozaïek van vegetatiehoogtes met delen die aan het eind van het seizoen één, twee- of driemaal gemaaid zijn. Buiten het sinuspad wordt de vegetatie niet gemaaid en ontstaan ruigtes die waardevol zijn voor insecten. Zie ook www.vlinderstichting.nl/sinusbeheer.

Sinusbeheer is vooral geschikt voor grotere percelen met een grote diversiteit aan planten en insecten.

Begrazing

Begrazing van een bloemenweide gebeurt bij voorkeur met schapen en kan het beste periodiek worden ingezet door middel van drukbegrazing. Bij permanente beweiding komen wilde bloemen weinig of niet tot bloei. Bovendien zullen sommige plantensoorten verdwijnen en worden planten die schapen niet lusten, zoals distel en pitrus, bevoordeeld. Extensieve begrazing zorgt niet voor vershraling van de bodem, omdat er geen voedingsstoffen aan het systeem worden onttrokken, maar heeft wel een positief effect op de vegetatiestructuur. Schapen maken open plekken in de vegetatie, waar nieuwe kieming kan optreden, en zorgen voor de verspreiding van zaden. Geiten kunnen ingezet worden bij verruigde vegetatie, van bijvoorbeeld Braam. Om deze redenen kan begrazing het beste met maaibeheer worden gecombineerd. Raadpleeg een deskundige voor meer informatie.

Afvoeren

Je kunt het maaisel meteen afvoeren of maximaal 2-3 dagen laten liggen. Niet langer, want dan treedt er al vertering op. Hark grondig zodat er zo min mogelijk maaisel achterblijft en er geen viltlaag van onverteerd materiaal ontstaat. Voor verjonging van een bloemenweide is het namelijk van belang dat er licht op de bodem valt en er tussen de planten open grond beschikbaar blijft.

Drukbegrazing met schapen kan een positief effect op de vegetatiestructuur.

Toepassingsmogelijkheden - buitengebied

Boerenerf

Naast de (kruidenrijke) productieve percelen kunnen ook alle niet productieve delen op én rond het boerenerf worden ingezet voor biodiversiteitsherstel. Cruydt-Hoeck heeft voor iedere toepassing een passend mengsel ontwikkeld dat past binnen de bedrijfsvoering, maar ook goed aansluit op duurzaamheidseisen met betrekking tot biodiversiteit en waterbeheer. Denk aan bloemstroken, inheemse heggen en hagen, solitaire bomen, natuurvriendelijke oevers en wadi's.

Boerenerf met bloemenweide met éénjarige soorten.

Extensief kruidenrijk grasland

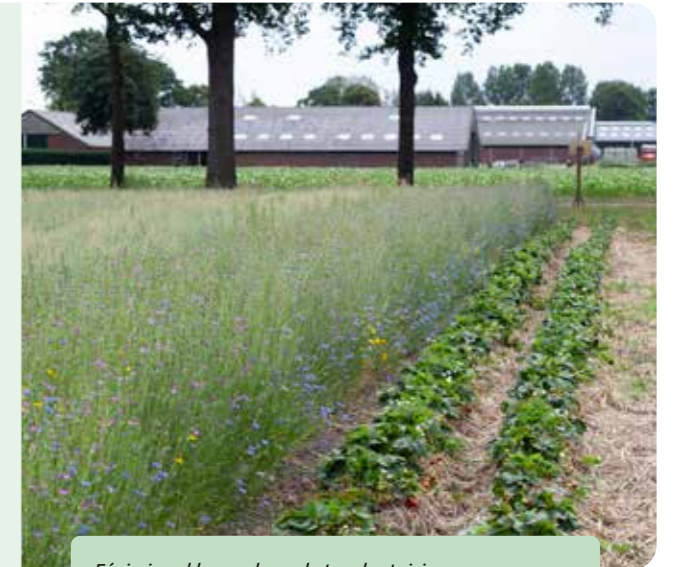
Landbouwgrond die uit productie wordt gehaald en als bestemming (agrarische) natuur krijgt, ontwikkelt zich vaak moeizaam naar een meer kruidenrijke vegetatie. Om dit proces te versnellen, hebben we mengsels ontwikkeld die doorgezaaid kunnen worden in een bestaand weiland, mits de productie al wat naar beneden is gebracht. Omdat het in het buitengebied plaatsvindt, is het van het grootste belang om hiervoor autochtone zaden te gebruiken. Zo zorg je voor een versnelde ontwikkeling van het N12.02-natuurdoeltype.

Extensief kruidenrijk grasland.

Akkerranden

Bloemrijke akkerranden leveren een breed scala aan ecologische en maatschappelijke voordelen op. Ze vergroten de biodiversiteit in landbouwgebieden door leefgebied en voedsel te bieden aan bestuivers, natuurlijke vijanden van plaaginsecten en andere fauna, en dragen zo bij aan betere bestuiving en natuurlijke plaagbeheersing in aangrenzende gewassen. Ook beperken ze erosie, bevorderen ze waterinfiltratie en versterken ze de landschappelijke kwaliteit en maatschappelijke waardering van het agrarisch gebied. De mate waarin deze voordelen optreden, hangt sterk af van de keuze voor inheemse soorten, het beheer en de landschappelijke context.

Eénjarige akkerrand voor betere bestuiving.

Groente- en fruitteelt

Inheemse planten rond groente- en fruitgewassen trekken bestuivers en natuurlijke vijanden van plagen aan. Ze verbeteren de ecologische balans en bevorderen een gezonde oogst. Bovendien dragen ze bij aan bodemverbetering en waterbeheer.

Fruitteelt van Zoete kers met Witte klaver en bestuivingsmengsel (rechts).

Natuurgebieden

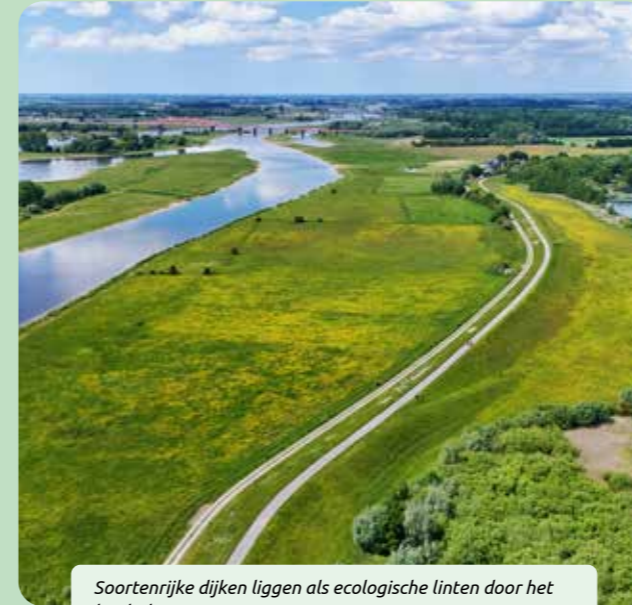
Wanneer het mogelijk is adviseren wij om gebruik te maken van de inheemse 'zadenbank' in de bodem (vaak 'oude' en weinig verstoorde grond). Deze plantenzaden sluiten het beste aan bij de grondsoort, het lokale klimaat en flora en fauna ter plaatse. Door toepassing van het juiste beheer kan deze inheemse en lokale vegetatie zich weer spontaan ontwikkelen. Mocht de zaadbank reeds verdwenen zijn, dan kunnen onze regionale zaden toch helpen de biodiversiteit op die plek te verhogen. Blijkt na goed onderzoek dat inzaaien de beste keuze is, dan stellen we graag de meest passende soortensamenstelling van inheemse wilde planten voor je samen.

Natuurgebied met o.a. Grote wederik en Grote Kattenstaart.

Toepassingsmogelijkheden - kruidenrijke dijken

De waterschappen staan voor grote uitdagingen. Vóór 2050 moet 1.500 kilometer aan dijken versterkt worden in Nederland. Al die kilometers dijk zijn van cruciaal belang voor onze veiligheid. Door hun lijnvormige ligging in het landschap kunnen ze ook een belangrijke bijdrage leveren aan het herstel van de biodiversiteit in het buitengebied. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat kruidenrijke dijken sterke dijken zijn door diepe en gevarieerde beworteling en minder gevoelig zijn voor erosie.

Soortenrijke dijken liggen als ecologische linten door het landschap.

Koninginnepage voelt zich thuis op deze dijk met Groot streepzaad en zet haar eitjes af op Peen (waardplant).

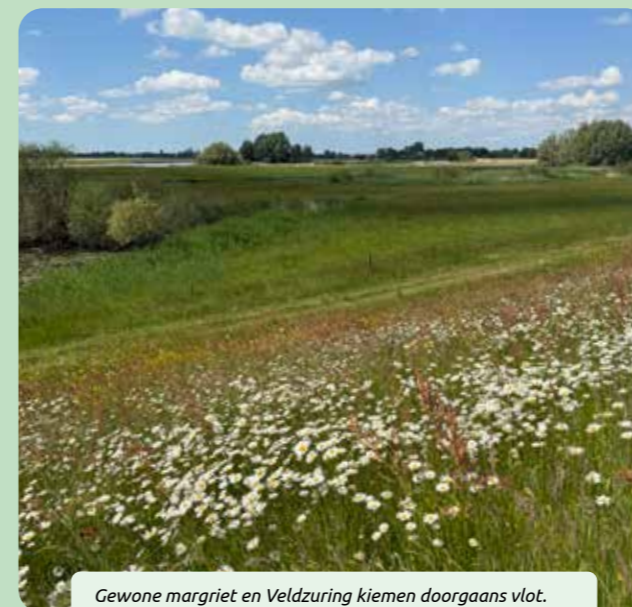
Een soortenrijke dijk heeft een diversiteit aan wortelstelsels. Dat maakt de vegetatie veerkrachtig bij droogte.

Gefaseerd maaien vergroot de overlevingskans van insecten met aanbod voor voedsel, veiligheid en voortplanting.

Een kruidenrijke dijk is een stevige dijk dankzij een gevarieerd wortelgestel. Ook na een lange periode van droogte (8 weken) is de dijk nog altijd veerkrachtig.

Gewone margriet en Veldzuring kiemen doorgaans vlot. Scherpe boterbloem kiemt al bij 10-15 graden.

Knoopkruid heeft een diep wortelgestel en kan goed omgaan met droge perioden.

- De voordelen van een soortenrijke dijk:**
- + Grassen wortelen doorgaans slechts 15 cm, waar kruiden tot wel 2 meter diep kunnen wortelen. Dit zorgt ervoor dat kruiden langer beschikking hebben tot vocht bij langdurige droogte.
 - + Gevarieerde doorworteling maakt de zode sterker.
 - + Verminderde kans op erosie, ook bij droogte.
 - + Dijken liggen als linten door het landschap, waardoor ze ecosystemen verbinden met elkaar.

Draagvlak

Zorg ervoor dat betrokkenen meegaan in verandering en voorkom weerstand. Heldere communicatie en transparante bestekteksten maken doelen en verwachtingen voor iedereen duidelijk en begrijpelijk. Zo voelen mensen zich gehoord en gemotiveerd om bij te dragen.

Communicatie

Bij sommige mensen roept inheemse beplanting weerstand op. De planten worden geassocieerd met een onverzorgd uiterlijk of gezien als minder aantrekkelijk dan sierbeplanting. Weerstand ontstaat vaak uit onwetendheid. Het is daarom belangrijk om belanghebbenden in een vroeg stadium te informeren en te betrekken bij de ontwikkeling en het beheer van een bloemenweide.

Een bloemenweideteam

Om een bloemenweide tot een succes te maken is het belangrijk dat alle betrokken partijen begrijpen wat de bedoeling is en wat er verwacht kan worden. Het opzetten van een bloemenweideteam in jouw gemeente of organisatie, bijvoorbeeld onder leiding van een afdeling communicatie, kan hierbij helpen. Niet alleen de ecooloog en beleidsmedewerker, maar ook de afdeling financiën, de afdeling infra, de groenbeheerders én de bewoners moeten begrijpen waarom er een bloemenweide wordt aangelegd en wat daarbij komt kijken.

Betrek de omwonenden

Door middel van inspraakavonden kunnen omwonenden actief betrokken worden. Nodig inspirerende sprekers uit die de meerwaarde laten zien van de bloemenweide voor vogels, vlinders, bijen en mensen. Denk aan stadsecologen, of vrijwilligers van de lokale natuurvereniging.

Verwachtingsmanagement

Omdat een meerjarige bloemenweide niet binnen twee maanden bloeit, is het verstandig om vooral informatie over de ontwikkelingsstadia van de bloemenweide te delen. De aanleg en het beheer van een succesvolle bloemenweide kosten tijd. In het begin is vooral kale grond

Wij hebben
hulpmiddelen om
je te ondersteunen
met de
communicatie

zichtbaar, na enige weken komen er kleine bladrozetten tevoorschijn.

Wees open over de voortgang

Zolang de aanleg en het beheer in volle gang zijn, is het cruciaal om te blijven communiceren over de voortgang. Hiermee zorg je dat het draagvlak groter wordt. Wacht niet tot de bloemenweide bloeit, maar geef met regelmaat een update, ook wanneer het even tegenzit.

Proeflocaties aanleggen

Heb je nog geen ervaring met de aanleg en het beheer van bloemenweides? Start aan de rand van de wijk of de gemeente met een bloemrijke strook. Kies voor een locatie waar de kans op succes groot is, bij voorkeur een schraler stuk grond in de zon.

Vier de successen

Heb je op een locatie een prachtige bloemenweide in bloei staan? Deel dit succes met de omwonenden. Deel foto's op sociale media, websites en lokale kranten. Vertel over het belang van biodiversiteit en de waarde van bloemenweides, zodat omwonenden de achtergrond van je keuze kennen.

Speelplaats woonwijk Roggeveld in Haren.

Bestekteksten

Binnen de CROW-beheerssystematiek voor openbare ruimten, waarin bestekken worden beschreven, komt het onderdeel aanleg en beheer van bloemrijke vegetaties nu niet goed uit de verf. Om samen met jou nog succesvollere bloemrijke vegetaties te bewerkstelligen, hebben wij voor onze mengsels bestekteksten opgesteld. Deze teksten zijn vrij beschikbaar op onze website. Ook wanneer je bestekteksten moet (laten) schrijven, kun je hier gebruik van maken.

Groenstrook woonwijk in Appelscha.

Voorkom valkuilen

Door het beschikbaar stellen van deze bestekteksten, proberen we de meest voorkomende valkuilen bij aanleg en beheer te voorkomen. Denk aan toe te passen grondbewerkingen, zaaidichtheid, zaaidiepte, maaihoogte en maaitijdstip. Van vrijwel al onze mengsels zijn bestekteksten beschikbaar. Heb je een speciaalmengsel bij ons laten maken, dan kunnen wij aangeven welke bestektekst het meest geschikt is voor het mengsel.

Stopmomenten voor meer kwaliteit

Er zijn in het bestek een drietal stopmomenten voorgesteld. Deze moeten de kwaliteit van het toe te passen mengsel waarborgen (inzaaien na goedkeuring) en ervoor zorgen dat het zaaibed op orde is. Verder is er een stopmoment bij aanvang van het ecologisch maaien ingepland. Zo wordt de kwaliteit goed beoordeeld en kan er, indien nodig, bijgestuurd worden.

Opbouw bestekteksten

In deel 2.2. van de bestektekst zijn de volgende werkzaamheden aangehouden:

- Voorbereidende (grond)werkzaamheden
- Eventueel toepassen van een vals zaaibed
- Zaiiwerkzaamheden
- Onderhoudswerkzaamheden

Kant-en-klare bestekteksten:

www.cruydt-hoeck.nl/bestekteksten

Directielevering

Het kan verstandig zijn het zadenmengsel als opdrachtgever zelf te bestellen en aan je groenaanemer beschikbaar te stellen. Bij grote projecten zien we helaas regelmatig dat het Cruydt-Hoeck zadenmengsel dat je samen met ons met zorg hebt uitgekozen en in het bestek hebt laten zetten niet vanzelfsprekend door de aannemer besteld en daadwerkelijk ingezaaid wordt. Maak hierover goede afspraken.

Meerjarige bloemenmengsels voor diverse toepassingen pagina 93

Meerjarige bloemenmengsels voor specifieke toepassingen . pagina 107

Tijdelijke bloemenmengsels pagina 131

Grassenmengsels pagina 139

Losse soorten zaden & planten - Bloemen pagina 143

Losse soorten zaden & planten - Grassen & zeggen pagina 155

Planten, struiken & bomen pagina 159

Overige producten pagina 163

*Overblijvende ossentong (Pentaglottis sempervirens)
met Withaarmelkzweefvlieg.*

Bloemrijk grasland met Grote ratelaar en Gewone margriet.

Extensief kruidenrijk grasland met Pinksterbloem en Paardenbloem.

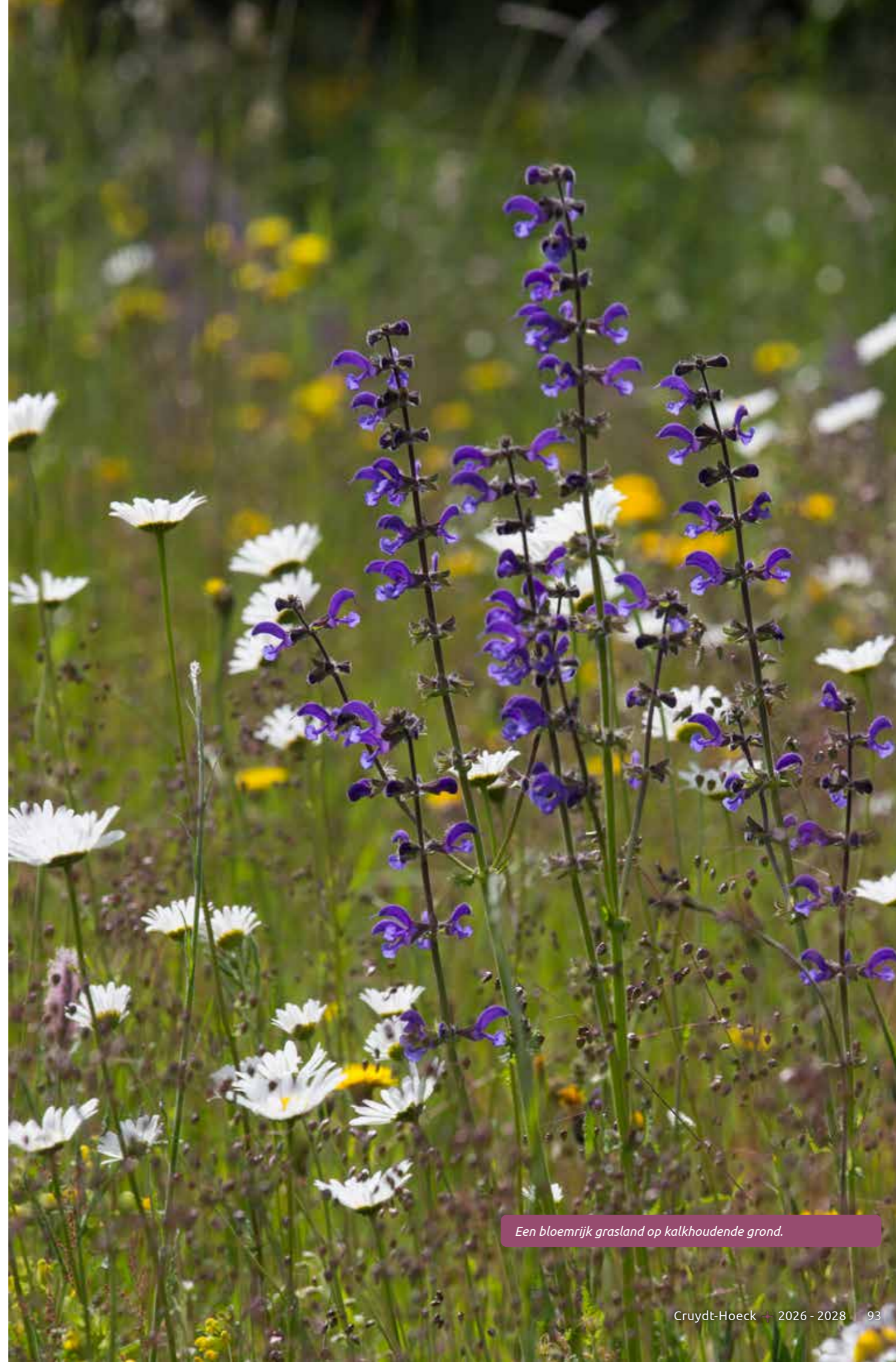
Extensief kruidenrijk grasland met Scherpe boterbloem, Rode klaver en Gewoon reukgras.

Bloemrijk grasland met Echte koekoeksbloem.

Bloemrijk gazon met Rode klaver, Madeliefje en Kruipende boterbloem.

Een bloemrijk grasland op kalkhoudende grond.

G1 - Bloemrijk grasland voor lichte grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Een breed inzetbaar mengsel voor bloemrijk grasland en bermen met een ingetogen karakter. Het beeld is sterk afhankelijk van de uitgangssituatie en het beheer. Bij schrale en droge omstandigheden zullen Zandblauwtje en Schermhavikskruid een goede kans maken. In een iets vochtige en voedselrijke situatie komen Gewoon barbarakruid, Glad walstro en Scherpe boterbloem meer tot uiting.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor alle overwegend droge zandgronden, van voedselarm tot matig voedselrijk.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (industrieterreinen, wegbermen).

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van A6 of A7-mengsel mogelijk.

Meer weten of G1 bestellen?

G2 - Bloemrijk grasland voor zware grond

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 100 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 2-3 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Mengsel voor bloemrijk grasland met overwegend overblijvende soorten en tweekarigen. Dit mengsel heeft een ingetogen karakter en trekt 'nuttige' insecten aan, zoals zweef- en gaasvliegen. Het beeld is sterk afhankelijk van de uitgangssituatie en het beheer. Kleine ratelaar is toegevoegd om grassen te helpen onderdrukken, waardoor de kruiden meer kans krijgen.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke gronden en kleigronden. Op zeer zware klei zal slechts een deel van de soorten willen gedijen.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks twee tot drie keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (industrieterreinen, wegbermen).

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van A6 of A7-mengsel mogelijk.

Meer weten of G2 bestellen?

Soortenlijst G1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

Soortenlijst G2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke

G3 - Bloemrijk grasland voor jaarrond natte tot vochtige grond

- Zonnige plek
- Jaarrond vochtige tot natte grond
- Gem. 75 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Niet combineren met akkerbloemen, ongeschikt voor steile slootkanten

Karakter

Mengsel voor bloemrijk grasland met een ingetogen karakter. Het mengsel geeft een bloemrijk beeld op de gradiënt van vochtig naar nat, zoals in vijveroevers. Hoe flauwer de oever, hoe breder de zone waar het mengsel kan worden toegepast. Sommige soorten kiemen sneller dan andere. Met name Rietorchis, Moeraswespenorchis en Gewone dotterbloem kiemen alleen als de omstandigheden optimaal zijn.

Grondsoort

Alle gronden, mits jaarrond nat tot vochtig.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer

Jaarlijks één keer gefaseerd maaien in de nazomer of herfst en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (oevers, drassige graslanden).

Soortenlijst G3-mengsel

<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Caltha palustris subsp. palustris</i>	Gewone dotterbloem
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cirsium palustre</i>	Kale jonker
<i>Dactylorhiza praetermissa</i>	Rietorchis
<i>Epipactis palustris</i>	Moeraswespenorchis
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum</i>	Kantig hertshooi
<i>Hypericum tetrapterum</i>	Gevleugeld hertshooi
<i>Iris pseudacorus</i>	Gele lis
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Lycopus europaeus</i>	Wolfspoot
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Mentha aquatica</i>	Watermunt
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Thalictrum flavum</i>	Poelruit
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan

G4 - Bloemrijk grasland voor matig voedselrijke, kalkhoudende grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 55 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Zeer kleurrijk mengsel voor bloemrijk grasland met veel stroomdalsoorten die karakteristiek zijn voor het riviereengebied. G4 geeft een fantastisch beeld op niet te zure gronden en trekt veel bijen, vlinders en andere bloembezoekende insecten. Het mengsel is ook zeer geschikt om te gebruiken op een lichte helling.

Grondsoort

Matig voedselrijke, bij voorkeur kalkhoudende grond.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien, zodat er jaarrond bloei is en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (industrieterreinen, wegbermen).

Tip!

Voor een kleurrijk effect in het eerste seizoen is dun meezaaien (maximaal 20%) van A6- of A7-mengsel mogelijk.

Soortenlijst G4-mengsel

<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Agrimonia procera</i>	Welriekende agrimonie
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Briza media</i>	Bevertijes
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Centaurea scabiosa</i>	Grote centaurie
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
<i>Isatis tinctoria</i>	Wedde
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leontodon hispidus</i>	Ruige leeuwentand
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Reseda lutea</i>	Wilde reseda
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Saxifraga granulata</i>	Knolsteenbreek
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene vulgaris</i>	Blaasilene
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts
<i>Verbena officinalis</i>	IJzerhard

Meer weten of G3 bestellen?

Meer weten of G4 bestellen?

G5 - Bloemrijke bermen voor openbare ruimte

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Dit mengsel is speciaal samengesteld voor 'nuttige' insecten in bermen. Denk aan zweef- en gaasvliege, maar ook voor vlinders, wilde bijen en hommels en kan door het hele land worden toegepast. Het heeft een ingetogen karakter en bevat vooral overblijvende soorten en enkele éénjarige soorten die in graslanden thuishoren. Veldzuring is toegevoegd vanwege haar functie als waardplant voor Kleine vuurvlinder en ratelaar helpt grassen te onderdrukken waardoor de kruiden meer kans krijgen.

Grondsoort

Matig voedselrijke gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één of meestal twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (wegbermen, industrieterreinen, bedrijventerreinen).

Soortenlijst G5-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekebloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

KG1 - Extensief kruidenrijk grasland - droge zandgrond

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Ontwikkeling van kruidenrijk grasland gaat soms moeizaam. Met dit kruidenrijk graslandmengsel kan in natuurontwikkelingsprojecten op relatief droge zandgronden (Bijv. Subsiestelsel SNL, N12.02 of een grasland beheerpakket vanuit het ANLB) een impuls gegeven worden aan een groter aantal kruiden en grassen in het terrein. Vooral als er sprake is geweest van een dominant stadium van Gestreepte witbol. Het mengsel heeft een natuurlijke uitstraling en omvat soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

Grondsoort

Geschikt voor droge zandgrond, mits niet te voedselrijk (<7 ton droge stof ha/jaar).

Zaaidichtheid

0,25-0,50 g/m² (2,5-5 kg/ha). Kan door middel van een doorzaamachine in een bestaande grasmat worden gezaaid. Met deze zaaidichtheden worden de soorten 'geënt' in de vegetatie, verwacht geen bloemenzee, maar een aanzet tot een meer kruidenrijke vegetatie.

Zaiperiode

Na laatste maaibeurt, augustus - september (november).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren. Maaisel geschikt als veevoer.

Toepassingsmogelijkheden

Boerenland en nieuwe natuurterreinen in het buitengebied.

Soortenlijst KG1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Smalle wikke

KG2 - Extensief kruidenrijk grasland - vochtige zandgrond

- Zonnige plek
- periodiek - jaarrond vochtig
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Met dit kruidenrijk graslandmengsel kan in natuurontwikkelingsprojecten (bijv. Subsiestelsel SNL, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland en N10.02 Vochtig hooiland of een grasland beheerpakket vanuit het ANLB) op vochtige zandgrond een impuls gegeven worden aan een groter aantal kruiden en grassen in het terrein. Het mengsel heeft een natuurlijke uitstraling en omvat soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

Grondsoort

Geschikt voor periodiek tot jaarrond vochtige zandgrond, mits niet te voedselrijk (<7 ton droge stof ha/jaar).

Zaaidichtheid

0,25-0,50 g/m² (2,5-5 kg/ha). Kan door middel van een doorzaamachine in een bestaande grasmat worden gezaaid. Met deze zaaidichtheden worden de soorten 'geënt' in de vegetatie, verwacht geen bloemenzee, maar een aanzet tot een meer kruidenrijke vegetatie.

Zaaiperiode

Na laatste maaibeurt, augustus - september (november).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren. Maaisel geschikt als veevoer.

Toepassingsmogelijkheden

Boerenland en nieuwe natuurterreinen in het buitengebied.

Meer weten over KG2 of bestellen?

Soortenlijst KG2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poa trivialis</i>	Ruw beemdgras
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver

KG3 - Extensief kruidenrijk grasland - kleigrond

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Met dit kruidenrijk graslandmengsel kan in natuurontwikkelingsprojecten (bijv. Subsiestelsel SNL, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland of een grasland beheerpakket vanuit het ANLB) op relatief zware bodems, zoals leem, een impuls gegeven worden aan een groter aantal kruiden en grassen in het terrein. Het mengsel heeft een natuurlijke uitstraling en omvat soorten die algemeen in Nederland voorkomen.

Grondsoort

Geschikt voor kleigrond, mits niet te voedselrijk (<7 ton droge stof ha/jaar).

Zaaidichtheid

0,25-0,50 g/m² (2,5-5 kg/ha). Kan door middel van een doorzaamachine in een bestaande grasmat worden gezaaid. Met deze zaaidichtheden worden de soorten 'geënt' in de vegetatie, verwacht geen bloemenzee, maar een aanzet tot een meer kruidenrijke vegetatie.

Zaaiperiode

Na laatste maaibeurt, augustus - september (november).

Beheer

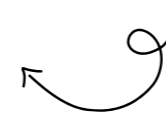
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren. Maaisel geschikt als veevoer.

Toepassingsmogelijkheden

Boerenland en nieuwe natuurterreinen in het buitengebied.

Meer weten over KG3 of bestellen?

M1 - Laag bloemrijk grasland voor alle gronden

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 40 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Eenvoudig, maar breed inzetbaar, laagblijvend bloemenmengsel met een ingetogen karakter. Door goed beheer kan er zich een duurzame natuurlijke begroeiing ontwikkelen, met name op schralere grond. Een bloemrijk resultaat kun je vanaf het tweede of derde jaar verwachten.

Grondsoort

Bloemrijk grasland en bermen voor alle (matig voedselrijke) grondsoorten.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (industrieterreinen, wegbermen).

Soortenlijst M1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Trifolium repens</i> FG	Witte klaver

M4 - Laag bloemrijk grasland voor schrale, kalkhoudende grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 40 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Dit zéér kleurrijke mengsel bevat laagblijvende soorten, waaronder een aantal pareltjes, zoals Grote tijm, Muizenoor en Ruige leeuwentand, die weinig (licht) concurrentie van hoge soorten kunnen verdragen. Hierdoor is het geschikt voor schrale en droge, niet te zure gronden. Het mengsel is van grote waarde voor veel soorten insecten.

Grondsoort

Lichte, schrale, bij voorkeur kalkhoudende grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Jaarlijks één keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

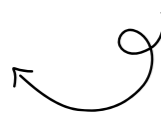
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, rotondes, bermen, open bestrating, begraafplaatsen, groendaken, industrieterreinen).

Soortenlijst M4-mengsel

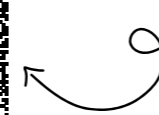
<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Briza media</i>	Bevertjes
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leontodon hispidus</i>	Ruige leeuwentand
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i> subsp. <i>sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Primula veris</i>	Gulden sleutelbloem
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Thymus serpyllum</i>	Kleine tijm
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

Meer weten of M1 bestellen?

Meer weten of M4 bestellen?

M5 - Nectar onder het maimes, bloemrijk gazon

- Zonnige tot licht schaduwrijke plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 30 cm
- Bloeitijd april-oktober
- Regelmatig maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Op vochthoudende grond kunnen grassen de overhand krijgen

Karakter

Het M5-mengsel is ontwikkeld als alternatief voor een intensief gazon. Het biedt nectar aan insecten en is bestand tegen regelmatig maaien, waarna het snel weer in bloei komt. Het mengsel kan gecombineerd worden met een kleine hoeveelheid gazongraszaad. Afhankelijk van de maai-intensiteit ziet het mengsel er anders uit.

Grondsoort

Groeizame, niet te droge grond.

Zaaidichtheid

Zaai voor een 'avontuurlijk grasveld' 1-2 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Graszaden kunnen eventueel direct worden meegezaaid, of later toegevoegd (maximaal 1 g/m²). Zaai voor het meest bloemrijke resultaat geen graszaden mee.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Als intensief gazon (weinig bloei) iedere 1-2 weken maaien, het maaisel afvoeren. Als extensief gazon iedere 3-6 weken maaien, maaisel afvoeren, met name in de beginfase.

Toepassingsmogelijkheden

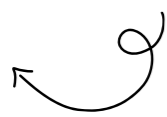
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (halfverharding, wadi's, grasdaken, industrieterreinen).

Tip!

Wil je een veld met Madeliefjes? Zaai dan Madeliefjes en pas intensief gazonbeheer toe.

Meer weten of M5 bestellen?

Soortenlijst M5-mengsel

<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentang
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs

N1 - Bijenmengsel met vaste soorten

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Goede drachtplanten en jaarrond bloei zijn cruciaal voor wilde bijen, vlinders en veel andere insecten. Dit mengsel is speciaal ontwikkeld om zoveel mogelijk soorten wilde bijen te bedienen. Behalve nectarplanten biedt het mengsel planten die belangrijk zijn voor de voortplanting.

Grondsoort

Indien toegepast op neutrale, niet al te arme of droge grond zullen de meeste soorten in dit mengsel goed willen groeien. Een aantal soorten in het mengsel, zoals Grote kattenstaart, Pinksterbloem, Moerasspirea en Blauwe knoop groeien goed op enigszins vochtige grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

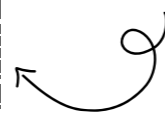
Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (plantsoenen, parken, industrieterreinen, recreatieterreinen).

Tip!

Dit mengsel is uitermate geschikt voor toepassing bij bijenhôtels.

Meer weten of N1 bestellen?

Soortenlijst N1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hylotelephium telephium</i>	Hemelsleutel
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentang
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs

N3 - Bijenmengsel voor zware grond

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Dit zeer kleurrijke mengsel is speciaal ontwikkeld voor tuinen, parken en plantsoenen op klei- en leemgronden in de bebouwde kom. Het bevat de beste insectenplanten voor zwaardere gronden, waaronder veel drachtplanten van bijen, zoals Rapunzelklokje voor klokjesbijen, Beemdtkroon voor de Knautiabij en Grote kattenstaart voor de Kattenstaartdikpoot. Ook veel andere bestuivers, zoals dag- en nachtvlinders, zul je met dit mengsel aantrekken.

Grondsoort

Geschikt voor klei- en leemgrond en voor zandig veen.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

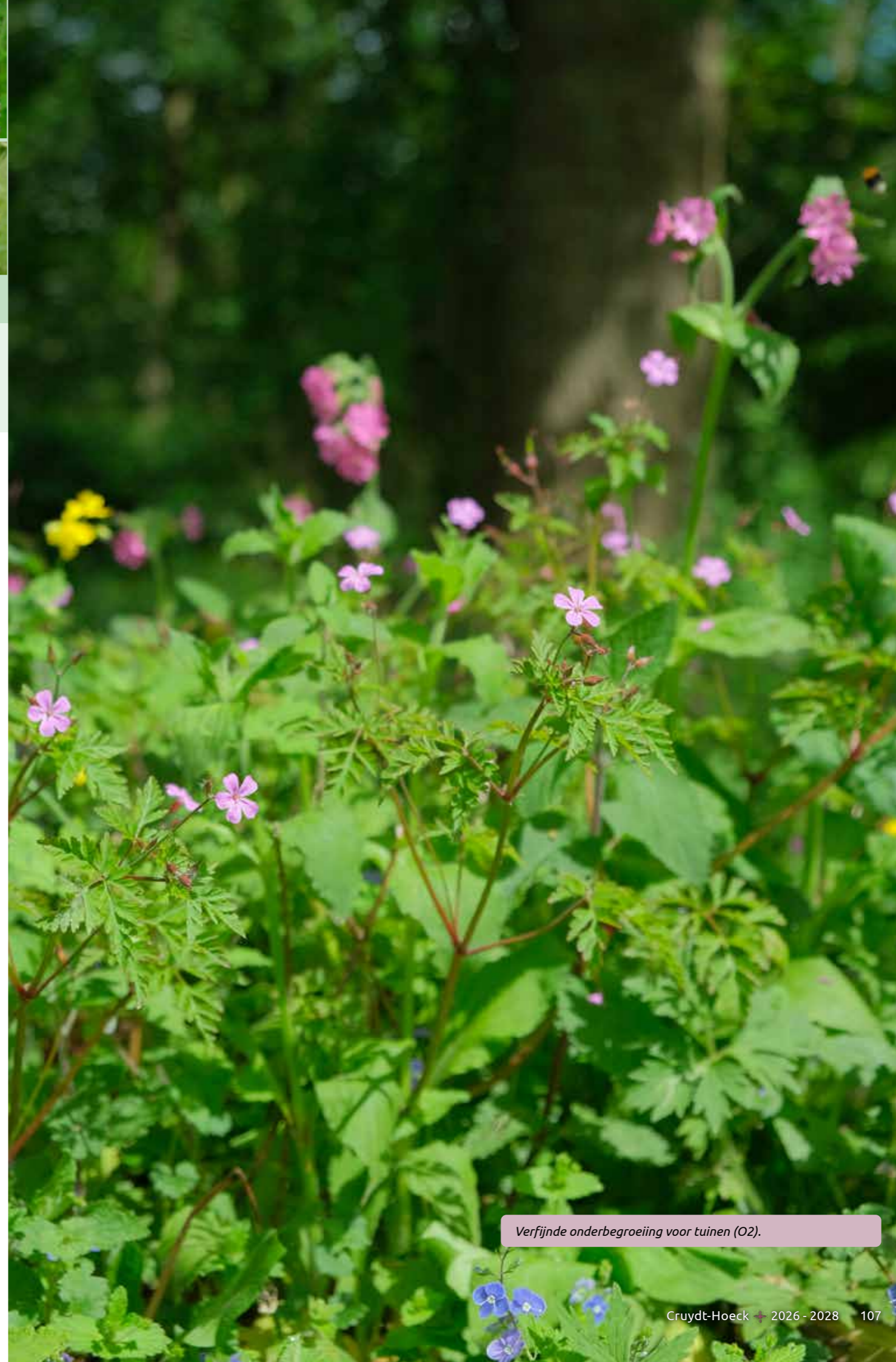
Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien/afknippen en het maaisel verwijderen, zodat er altijd genoeg voedsel en leefgebied overblijft voor de insecten.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen).

Soortenlijst N3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Campanula rapunculus</i>	Rapunzelklokje
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Geranium pratense</i>	Beemdoeivaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdtkroon
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia</i> subsp. <i>alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

Meer weten of N3 bestellen?

Ontzorgen met speciaalmengsels

Sommige terreinen of toepassingen vragen om een speciaalmengsel. We denken graag met je mee wat dan geschikte soorten kunnen zijn, zodat de kans op succes vergroot wordt, en tegelijkertijd wordt voorkomen dat er soorten op een plek komen te staan waar ze niet van nature voorkomen.

Op maat gemaakt

Een speciaalmengsel maken we voor je op maat vanaf 1 kilo. Het mengsel kan ook op herhaling worden afgenomen met vermelding van het unieke volgnummer, en kan ook in een bestek worden opgenomen. Nadat een speciaalmengsel aan je account gekoppeld is, kun je het gemakkelijk nabestellen.

Extra voordelen:

- ✦ Zadenmengsel op maat.
- ✦ Perfect afgestemd op locatie, omstandigheden en behoeften.
- ✦ Mogelijkheid om soorten toe te voegen of weg te laten.
- ✦ Een hoog aandeel autochtone zaden voor meer biodiversiteit.

Speciaalmengsel Isala Ziekenhuis Zwolle, 8 jaar na inzaaien met o.a. Beemdkroon, Veldsalie en Gewone margriet.

Streektuinmengsels

Stapstenen voor de natuur

Een streektuin is een groene, levende tuin met daarin – naast tuinplanten, één of meerdere inheemse planten die van nature voorkomen in de omgeving en die misschien zelfs kenmerkend zijn voor een bepaalde streek – planten die bijvoorbeeld ook van specifiek belang zijn voor lokale bestuivers. De Nederlandse biodiversiteit staat en valt met lokale diversiteit. Onze insecten en vogels hebben nú een steuntje in de rug nodig met het laten groeien en bloeien van streekgeïgen inheemse plantensoorten.

Samen met Streektuinen.nl hebben we 25 streektuinmengsels samengesteld die perfect aansluiten bij de lokale omstandigheden in de streek. In elk mengsel zitten mooie bloeiende soorten die écht thuishoren in de desbetreffende streek en bijdragen aan het herstel van de biodiversiteit. Zo vormen ze stapstenen voor de egels en padden, bijen, kevers en zweefvliegers.

Met onze Streektuinmengsels kun je een perk of (kleine) bloemenweide inzaaien met een groot aantal soorten die hoge ecologische waarde hebben, thuishoren in de betreffende streek en vaak nog prachtig bloeien ook.

Streektuin met o.a. Bont kroonkruid, Duizendblad, Grote klaproos en Grijskruid.

Fryske Siedmingels

Een unieke samenwerking

It Fryske Gea is de provinciale vereniging voor Natuurbescherming in Friesland en heeft als doel bescherming, behoud en ontwikkeling van natuur, landschap en cultureel erfgoed. Ze beheren meer dan 60 verschillende natuurgebieden met een oppervlakte van 21.000 hectare.

Voor het inzaaien van gebieden en bermen in de nabijheid van deze natuurgebieden wil It Fryske Gea het liefst zaden gebruiken die oorspronkelijk uit de omgeving komen. In de periode 2020 tot en met 2023 hebben we al veel zaden verzameld. Dit proces gaat nog steeds door. Gebieden werden verkend en er werd vele kilometers gelopen om te bekijken waar op welk moment zaden geoogst konden worden. Daarna werden deze zaden in productie gebracht, soms eerst in de kraamkamer op de kwekerij, soms direct op de teeltvelden.

Uiteindelijk zijn er drie ecologisch passende zadenmengsels samengesteld: Sângrûn voor zandgronden, Klaaigrûn voor kleigronden en Feangrûn voor veengronden.

De bloemenweidemengsels zijn te bestellen vanaf 500 gram, voor alle bermen en terreinen in het buitengebied van Fryslân. Afhankelijk van de lokale omstandigheden worden deze mengsels nog verder aangepast.

Frysk Siedmingel - feangrûn, met o.a. Grote wederik en Grote ratelaar.

Gemeentemengsels Nederland

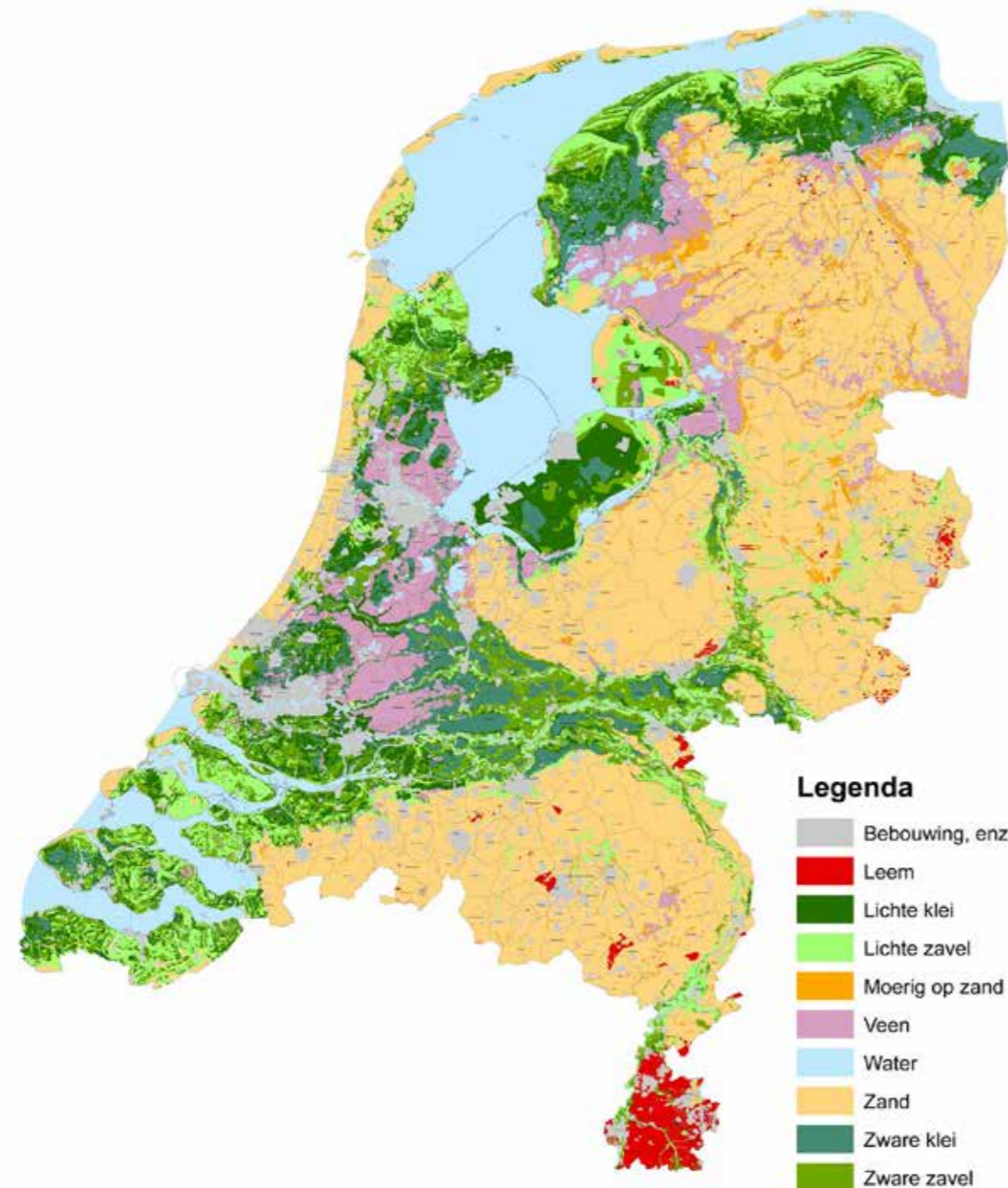
De eenvoud van maatwerk

Voor Nederland hebben we op basis van 342 gemeenten circa 500 mengsels op maat gemaakt. Dit zijn inheemse zadenmengsels, bestaande uit de karakteristieke gebiedseigen flora, die in samenspraak met de gemeentelijke ecoloog gebruikt kunnen worden in bermen, na wegwerkzaamheden, door waterschappen en andere landschapsbeherende organisaties.

Extra voordelen:

- ✦ Zorgeloos toepasbaar, er hoeft geen vooronderzoek gedaan te worden.
- ✦ Sluit optimaal aan bij de bodemeigenschappen en het gebied.
- ✦ De beste oplossing voor het herstel van de plaatselijke biodiversiteit.

Benieuwd naar jouw gemeentemengsel? Neem hiervoor vrijblijvend contact op met onze adviseurs. Afname is vanaf 1 kilo.

Gemeentemengsels Vlaanderen en Brussel

Het gemak van streekeigen

In navolging van de succesvolle introductie van gemeentemengsels in Nederland, hebben we nu in samenwerking met Ecoflora in Halle (BE) ook voor 285 gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gemeentemengsels beschikbaar gemaakt. Deze mengsels bestaan uit karakteristieke streekeigen flora en zijn afgestemd op de lokale bodemeigenschappen. In samenspraak met de ecoloog kan dit streekeigen mengsel als een standaardoplossing in de gemeente worden aangemerkt en hoeft er niet bij ieder project vooronderzoek gedaan te worden.

Op maat gemaakt

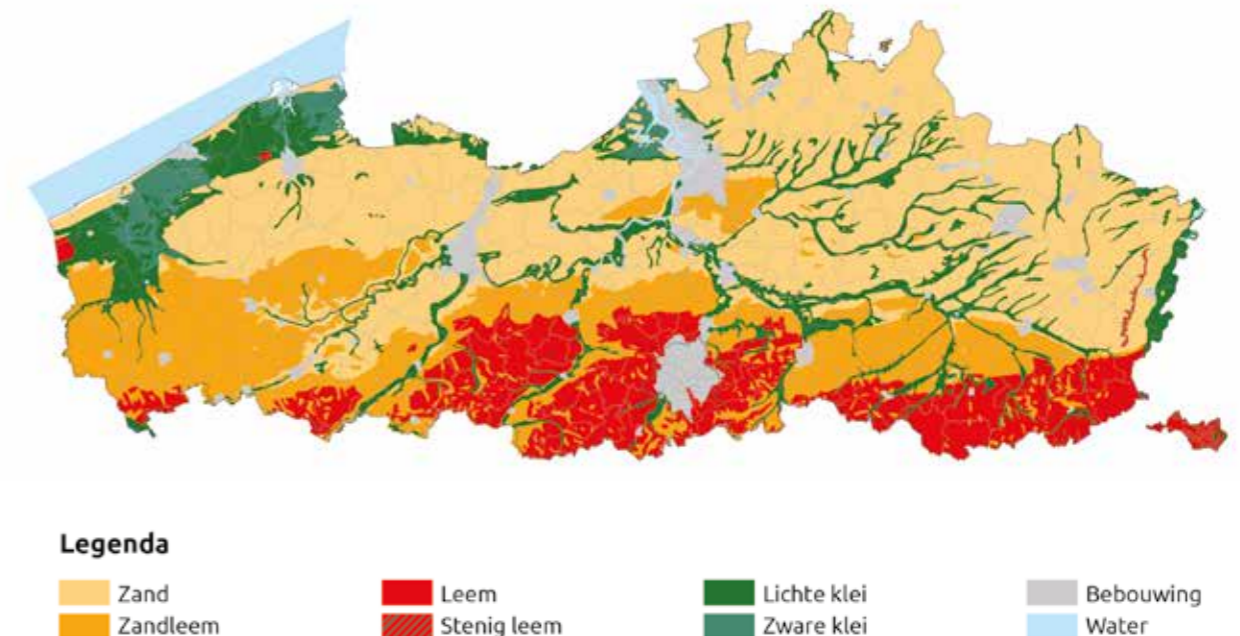
Voor elke gemeente hebben we één of meerdere mengsels ontwikkeld, afhankelijk van de grondsoort van het gebied. Deze mengsels kunnen zonder zorgen worden toegepast in bermen, na wegwerkzaamheden, door groendienst of externe aannemers.

Beste oplossing voor het herstel van biodiversiteit

Behalve dat streekeigen plantensoorten goed bij de bodem passen, helpen ze ook de insecten die daar van nature voorkomen het best. Ze vormen niet alleen een bron van nectar, maar zijn ook vaak een waardplant, wat betekent dat ze belangrijk zijn voor de voortplanting.

Ben je benieuwd naar het mengsel van jouw gemeente? Neem dan vrijblijvend contact op met een van onze adviseurs. Afname is vanaf 1 kilo.

In samenspraak met de ecoloog kan dit streekeigen mengsel als een standaardoplossing worden aangemerkt.

BW1 - Paardengeluk beweidingsmengsel

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren of laten beweiden
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Zadenmengsel voor bloemrijk grasland geschikt voor begrazing door paarden en andere hoevige dieren. Het mengsel biedt een interessante aanvulling op het dieet van dieren. Laat dieren periodiek op deze weide van deze bloemenweide hebben. De eerste één tot twee jaar is de weide nog niet geschikt voor beweiding, omdat de planten zich eerst goed moeten vestigen.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren, te gebruiken als hooi.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte (paardenweides, industrieterreinen, wegbermen).

Soortenlijst BW1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Scorzoneroidees autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs

C1 - Eetbare bloemen*

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-november
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Zadenmengsel met verrassende soorten voor een culinaire bijdrage in de keuken. Dit mengsel bevat een diversiteit aan bladeren, wortels, bloemen en zaden om te eten.

Grondsoort

Dit mengsel is geschikt voor matig voedselrijke grond.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

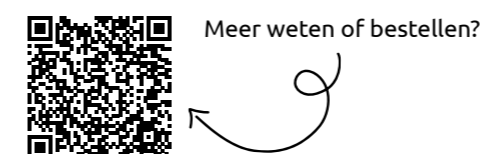
Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, restauranttuinen, recreatieterreinen, bedrijfterreinen).

* DISCLAIMER Het herkennen en gebruiken van wilde planten als voedsel is een specialisme. De aangereikte informatie door Cruydt-Hoeck is slechts een aanduiding en een suggestie voor verdere studie en verdieping. Het plukken en consumeren van de planten uit dit mengsel is geheel voor eigen risico. Houd rekening met spontaan opkomende (giftige) plantensoorten in de vegetatie die niet oorspronkelijk zijn in het ingezaaide mengsel. Raadpleeg ook andere bronnen. Bij het bestellen van de zaden ga je akkoord met eigen risico. Cruydt-Hoeck wijst iedere verantwoordelijkheid voor mogelijke schade of gevolgen die uit het gebruik of misbruik van de zaden voortvloeien af.

Soortenlijst C1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Angelica archangelica</i>	Grote engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Blitum bonus-henricus</i>	Brave hendrik
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Claytonia perfoliata</i>	Winterpostelein
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Poterium sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje

D2 - Bloemenmengsel voor ecologische dakbegroeiing

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 15 cm
- Bloeitijd maart-november
- Jaarlijks max. 1 maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Substraatdikte minimaal 10 cm
Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

In de stad van de toekomst zijn groene daken niet weg te denken. Ze zorgen voor wateropvang en afkoeling van de leefomgeving. In vergelijking met sedumdaken dragen kruidendaken veel meer bij aan de biodiversiteit. Naast nectar, biedt dit mengsel planten die van belang zijn als waardplant voor vlinders, zoals Schapenzuring en Gewone rolklaver. Afhankelijk van het beschikbare vocht kun je na één tot anderhalf jaar een bloemrijk resultaat verwachten.

Grondsoort

Het mengsel is zorgvuldig samengesteld voor het extreme klimaat dat op daken heerst. Wel hebben kruiden meer vocht nodig dan sedumsoorten, waardoor je een dikkere substraatlaag nodig hebt die genoeg vocht en voedingsstoffen vasthoudt. Wij adviseren substraatdiktes van minimaal 10, maar liever 15 cm of meer.

Zaadichtheid

Gemiddeld 3 g/m² voor een bloemrijk resultaat. Bij grotere projecten is dunner zaaien mogelijk, zie [pagina 116](#).

Zaaiperiode

Jaarrond, bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Afhankelijk van de substraatdikte en hoogte van de plantengroei eventueel in de herfst te maaien (gefaseerd) en het maaisel af te voeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (daken, open bestrating).

Soortenlijst D2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Anthyllis vulneraria</i>	Wondklaver
<i>Armeria maritima</i>	Engels gras
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Dianthus armeria</i>	Ruige anjer
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dianthus deltooides</i>	Steeanjer
<i>Erigeron acris</i>	Scherpe fijnstraal
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Potentilla argentea</i>	Viltganzerik
<i>Potentilla verna</i>	Voorjaarsganzerik
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper
<i>Sedum album</i>	Wit vetkruid
<i>Sedum rupestre</i>	Tripmadam
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

DBK - Dijken Basis Kruiden, ter versterking van dijken

- Zonnige plek
- Normale vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Kruidenrijke dijken dragen bij aan de stevigheid van een dijklichaam, doordat de kruiden gevarieerd en diep wortelen en erosiebestendig zijn.

Dit mengsel is tot stand gekomen in samenwerking met EurECO Ecologisch Onderzoek en Advies en bevat kruiden die van nature op dijken voorkomen. Dit mengsel kan worden verrijkt op basis van regio en plaatselijke bodemeigenschappen.

Grondsoort

De bodem hoeft minder zwaar te zijn wanneer er een kruidenrijke begroeiing op de dijk ontwikkelt. Andersom geldt dat bij gebruik van te zware grond, de kruidenrijkdom afneemt. Wij adviseren een lutumgehalte van max. 20-25% aan te houden.

Zaadichtheid

Per project verschillend, neem hiervoor contact met ons op.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - september of februari - maart.

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Openbare ruimte en buitengebied (dijken, taluds, bermen). Dit mengsel is aan te vullen met gebiedseigen soorten en te combineren met het mengsel Dijken Basis Gras ([pagina 83](#)).

Soortenlijst DBK-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo</i> subsp. <i>erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium</i> subsp. <i>sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa</i> subsp. <i>sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroidees autumnalis</i>	Vertakte leeuwentang
<i>Tragopogon pratensis</i> subsp. <i>pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa</i> subsp. <i>angustifolia</i>	Smalle wikke

EPR1 - Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups - lichte grond

- Zonnige plek
- Normale vochtige grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaaï niet direct onder eiken, daar is het vaak te schaduwrijk en te droog

Karakter

Om de Eikenprocessierups duurzaam te bestrijden en plagen te voorkomen, moet je nu een leefgebied creëren voor zijn natuurlijke vijanden. Zaaï planten die specifiek deze insecten en daarmee ook vogels aantrekken. Dit mengsel is samengesteld uit plantensoorten van zandgronden waarvan uit onderzoek* is gebleken dat ze natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups (sluipwespen en sluipvlies) aantrekken.

Grondsoort

Alle zandgronden, matig voedselrijk.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Voor matig voedselrijke zandgronden is twee keer per jaar gefaseerd maaien aanbevolen. Maaisel afvoeren. Laat de vegetatie direct om de bomen ongemoeid en laat ook het stamschot op de bomen staan.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied. In brede bermen en zonnige plaatsen binnen een straal van 100 meter van eiken(lanen).

Tip!

Combineer het mengsel met onze autochtone bomen en struiken en creëer een struweel in de nabije omgeving.

Meer weten over EPR1 of bestellen?

Soortenlijst EPR1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hieracium sectie Tridentata</i>	Stijf havikskruid
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

* Onderzoek van Storix Boom- en Landschapsbeheer.

EPR2 - Natuurlijke bestrijding eikenprocessierups - zware grond

- Zonnige plek
- Normale vochtige grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaaï niet direct onder eiken, daar is het vaak te schaduwrijk en te droog

Karakter

Hoewel het probleem van de Eikenprocessierups vooral op zandgronden speelt, zijn er genoeg gemeentes op kleigronden die ook met overlast te maken hebben (gehad). Dit mengsel helpt om op deze plekken natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups aan te trekken en is samengesteld uit plantensoorten van kleigronden die hier bewezen* effectief in zijn.

Grondsoort

Alle kleiige en lemige gronden, matig voedselrijk.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Voor matig voedselrijke klei- en leemgronden is twee keer per jaar gefaseerd maaien aanbevolen. Maaisel afvoeren. Laat de vegetatie direct om de bomen ongemoeid en laat ook het stamschot op de bomen staan.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied. In brede bermen en zonnige plaatsen binnen een straal van 100 meter van eiken(lanen).

Tip!

Combineer het mengsel met onze autochtone bomen en struiken en creëer een struweel in de nabije omgeving.

Meer weten over EPR2 of bestellen?

Soortenlijst EPR2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklauw
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke

* Onderzoek van Storix Boom- en Landschapsbeheer.

FB1 - Bestuivers in de (fruit)boomgaard

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm (bij frequent maaien 40 cm)
- Bloeitijd april-november
- 2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Een belangrijke wilde bestuiver in boomgaarden is de Rosse metselbij. Deze bij vliegt in het vroege voorjaar als de fruitbomen bloeien, en bezoekt behalve fruitbomen vroegbloeiende kruiden zoals Paardenbloem, Pinksterbloem en Paarse dovenetel.

Met name voor hommels is het belangrijk om jaarrond een groot nectaraanbod te hebben, en dus niet alleen tijdens de bloei van de fruitbomen in het vroege voorjaar.

Grondsoort

Neutrale tot kalkrijke klei, leem en zandige kleigronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Twee keer per jaar gefaseerd maaien en maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

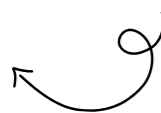
Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (fruitboomgaarden, kwekerijen, recreatieterreinen).

Tip!

Denk ook eens aan het aanplanten van vroegbloeiende struiken zoals wilgen of (in tuinen) toepassing van vroegbloeiende bolgewassen als Blauw druifje, Vingerhelmbloem en Boerenkrokus.

Meer weten of FB1 bestellen?

Soortenlijst FB1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Lamium purpureum</i>	Paarse dovenetel
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i>	Pastinaak
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Scrophularia nodosa</i>	Knopig helmkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

M6 - Bloeiend voegenmengsel voor open bestrating

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 15 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Met de uitdagingen waar we met de klimaatverandering voor staan, is het extra belangrijk om in de openbare ruimte water op te vangen om daarmee het riool te ontlasten. Open bestrating van bijvoorbeeld parkeerplaatsen of opritten kan daaraan bijdragen. Dit mengsel is samengesteld voor de relatief droge en warme omstandigheden die tussen de stenen heersen. Dit mengsel komt de biodiversiteit ten goede en geeft bovendien een kleurrijk straatbeeld.

Grondsoort

Gebruik in de voegen geen puur zand, maar grond die rijk is aan organische stof (zoals teelaarde), zodat het in droge perioden niet te zeer uitdroogt. Vul de voegen niet tot bovenaan, maar laat één cm over, zodat het hart van de plant niet door eventuele autobanden wordt geraakt.

Zaadichtheid

0,5 g/m², afhankelijk van de verhouding bestrating, voegen en open delen.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

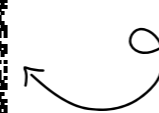
Eén keer per jaar maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (opritten, parkeerplaatsen in brede voegen en grasbetontegels).

Meer weten of M6 bestellen?

Soortenlijst M6-mengsel

<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje
<i>Campanula rotundifolia</i>	Grasklokje
<i>Dianthus deltoïdes</i>	Steenanjer
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leontodon saxatilis</i>	Kleine leeuwentand
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Pilosella officinarum</i>	Muizenoor
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Sedum acre</i>	Muurpeper
<i>Thymus pulegioides</i>	Grote tijm
<i>Thymus serpyllum</i>	Kleine tijm
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver

O1 - Ruige onderbegroeiing voor boszomen

- Halfschaduw
- Normaal vochtige grond
- Gem. 100 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Zaa bij O1 geen akkerbloemen mee
Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Een kleurrijk, hoog mengsel voor de halfschaduw, als onderbegroeiing of voor ontwikkeling van boszomen. O1 geeft prachtige resultaten op een relatief voedselrijke grond. Op schralere grond krijgen soorten als Heggendoornzaad, Ruig klokje en Valse salie een goede kans. Bij een overgang van schaduw naar licht komen veel soorten goed tot hun recht. Delen met zeer vochthoudende grond zijn gunstig voor de ontwikkeling van Koninginnekruid, Moerasspirea en Gewone engelwortel.

Grondsoort

Een mengsel voor matig tot redelijk voedselrijke grond. Op meer voedselrijke gronden kan dit mengsel vrij ruig zijn.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer

Maaien en afvoeren één keer per jaar in de periode oktober-februari.

Toepassingsmogelijkheden

Voor grotere tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom. Voor een verfijndere toepassing kan beter O2 gebruikt worden.

Soortenlijst O1-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Anthriscus sylvestris</i>	Fluitenkruid
<i>Arctium minus</i>	Gewone klit
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Chaerophyllum temulum</i>	Dolle kervel
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	Wilgenroosje
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Digitalis purpurea</i>	Vingerhoedskruid
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Heracleum sphondylium</i> <i>subsp. sphondylium</i>	Gewone berenklaauw
<i>Hieracium sectie Tridentata</i>	Stijf havikskruid
<i>Lapsana communis</i>	Akkerkool
<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Scrophularia nodosa</i>	Knopig helmkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie
<i>Torilis japonica</i>	Heggendoornzaad
<i>Valeriana officinalis</i>	Echte valeriaan
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

O2 - Verfijnde onderbegroeiing voor tuinen

- Halfschaduwrijke plek
- Droge tot iets vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd maart-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Een verfijnd mengsel voor halfschaduw situaties in tuinen, parken en plantsoenen. De planten blijven lager dan de planten in het O1-mengsel en bevatten verfijnde, kleurige bloeiende soorten die een schaduwrijke tuin sieren met landelijk gezien zeldzame soorten zoals Wilde akelei en Slanke sleutelbloem. Veel soorten uit dit mengsel kunnen traag kiemen en ontwikkelen.

Grondsoort

Alle niet te schrale gronden.

Zaadichtheid

1,5-2,0 g/m²

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november).

Beheer

Eén keer per jaar in de periode oktober-februari afmaaien/knippen en het maaisel verwijderen.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen).

Tip!

Dit mengsel is goed te combineren met stinzenbollen en met het planten van wortelstokjes van Bosanemoon.

Soortenlijst O2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Agrimonia eupatoria</i>	Gewone agrimonie
<i>Ajuga reptans</i>	Kruipend zenegroen
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium carinatum</i>	Berglook
<i>Allium oleraceum</i>	Moeslook
<i>Aquilegia vulgaris</i>	Wilde akelei
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Chelidonium majus</i>	Stinkende gouwe
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Epipactis helleborine</i>	Brede wespenorchis
<i>Fragaria vesca</i>	Bosaardbei
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Geranium robertianum</i>	Robertskruid
<i>Geum urbanum</i>	Geel nagelkruid
<i>Lathyrus sylvestris</i>	Boslathyrus
<i>Leonurus cardiaca</i>	Hartgespan
<i>Lunaria rediviva</i>	Wilde judaspenning
<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Primula elatior</i>	Slanke sleutelbloem
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Solidago virgaurea</i>	Echte guldenroede
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Stellaria holostea</i>	Grote muur
<i>Teucrium scorodonia</i>	Valse salie
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs
<i>Viola odorata</i>	Maarts viooltje

Meer weten of O1 bestellen?

Meer weten of O2 bestellen?

PL1 - Plukmengsel, inheemse planten voor op de vaas

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 80 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Dit mengsel bevat de mooiste wilde plantensoorten voor op de vaas. Door de akkerbloemen die we eraan toegevoegd hebben, kun je gelijk vanaf het eerste jaar plukken uit je tuin. Vanaf het tweede jaar komen de tweejarige en overblijvende soorten in bloei. Behalve aantrekkelijk gekleurde bloemen, bevat het enkele decoratieve grassen. Daarbij zijn de planten in dit mengsel echte insectenkanjers, waarbij je ook bijdraagt aan de biodiversiteit, mits je niet alles afplukt.

Grondsoort

Alle gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaaiperiode

Bij voorkeur eind juli - oktober of februari - maart (half april).

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (pluktuinen, schooltuinen, speelplaatsen, recreatieterreinen).

Meer weten of PL1 bestellen?

Soortenlijst PL1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Briza media</i>	Bevertjes
<i>Campanula rapunculoides</i>	Akkerklokje
<i>Campanula trachelium</i>	Ruig klokje
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea scabiosa</i>	Grote centaurie
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Hesperis matronalis</i>	Damastbloem
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Pimpinella major</i>	Grote bevernel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Sanguisorba officinalis</i>	Grote pimpernel
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Verbascum nigrum</i>	Zwarte toorts

S1 - Speelnatuur, veilig en natuurlijk spelen

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Een relatie met de natuur vormt zich in een mensenleven meestal gedurende de kindertijd. In een tijd waarin veel kinderen niet of nauwelijks meer met de natuur in aanraking komen, moeten we er alles aan doen om de natuur bij de kinderen te brengen. Groene schoolpleinen en speelplaatsen, waar kinderen niet alleen met de natuur in aanraking komen, maar ook het avontuur in zichzelf ontdekken, kunnen hierin een belangrijke rol vervullen.

Dit kleurrijk mengsel bevat geen giftige soorten, zodat ook de kleinsten er veilig kunnen spelen.

Grondsoort

Alle gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of maart - april (half mei).

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (schooltuinen, speelplaatsen, recreatieterreinen).

Meer weten of S1 bestellen?

Soortenlijst S1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Campanula rapunculoides</i>	Rapunzelklokje
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Knautia arvensis</i>	Beemdkroon
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva alcea</i>	Vijfdelig kaasjeskruid
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Plantago media</i>	Ruige weegbree
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i>	Kleine pimpernel
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene vulgaris</i>	Blaassilene
<i>Stachys sylvatica</i>	Bosandoorn
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver

T1 - Thee uit eigen tuin*

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Zadenmengsel met een selectie aan soorten waar verse kruiden van kunnen worden geplukt voor een diversiteit aan aromatische, ontspannende of juist verkwikkende thee. Daarnaast kunnen een aantal soorten ook gedroogd in de thee worden verwerkt, waardoor je jaarrond kunt genieten van thee uit eigen tuin.

Grondsoort

Alle gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - half april.

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom. (parken, plantsoenen, restauranttuinen, recreatierreinen, bedrijventerreinen)

* DISCLAIMER Het herkennen en gebruiken van wilde planten als voedsel is een specialisme. De aangereikte informatie door Cruydt-Hoeck is slechts een aanduiding en een suggestie voor verdere studie en verdieping. Het plukken en consumeren van de planten uit dit mengsel is geheel voor eigen risico. Houd rekening met spontaan opkomende (giftige) plantensoorten in de vegetatie die niet oorspronkelijk zijn in het ingezaaide mengsel. Raadpleeg ook andere bronnen. Bij het bestellen van de zaden gaat u akkoord met uw eigen risico. Cruydt-Hoeck wijst iedere verantwoordelijkheid voor mogelijke schade of gevolgen die uit het gebruik of misbruik van de zaden voortvloeien af.

V1 - Tuinvogelpret, voor zadenetende vogels

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 70 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Met dit zadenmengsel kunnen prachtige zadenetende tuinvogels zoals bijvoorbeeld Putters naar de tuin worden gelokt. De soorten zijn zo gekozen dat ze tuinvogels optimaal ondersteunen van de zomer tot diep in de winter.

De samenstelling is tot stand gekomen in samenwerking met Vogelbescherming Vlaanderen en met medewerking van Natuurpunt De Putter en Gemeente Putte.

Grondsoort

Alle gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1,5 g/m².

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur augustus - oktober of februari - april.

Beheer

Eén keer per jaar in februari-maart afmaaien/knippen en het maaisel verwijderen.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, bedrijventerreinen, recreatierreinen).

VL1 - Vlindertuin, nectar- & waardplanten voor vlinders

- Zonnig - halfschaduw
- Normaal vochtige grond
- Gem. 60 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Dit zadenmengsel bestaat uit waard- en nectarplanten voor diverse dag- en nachtvlinders. In dit mengsel zitten soorten die een brede voorkeur hebben: van droog tot vochtig, van schaduw tot zon, van schraal tot voedselrijk. Daarom zal het mengsel op elke plek anders gaan bloeien.

Grondsoort

Alle gronden, matig voedselrijk.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - april.

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen, bedrijventerreinen, recreatieterreinen).

Soortenlijst VL1-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Allium schoenoprasum</i>	Bieslook
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	Gewoon reukgras
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Betonica officinalis</i>	Betonie
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Clinopodium vulgare</i>	Borstelkrans
<i>Cynosurus cristatus</i>	Kamgras
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dianthus carthusianorum</i>	Kartuizer anjer
<i>Dianthus deltoides</i>	Steenanjer
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid
<i>Galium verum</i>	Geel walstro
<i>Geranium pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek
<i>Knautia arvensis</i>	Beemd kroon
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Nepeta cataria</i>	Wild kattenkruid
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Origanum vulgare</i>	Wilde marjolein
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Salvia pratensis</i>	Veldsalie
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepekruid
<i>Scabiosa columbaria</i>	Duifkruid
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Verbena officinalis</i>	IJzerhard
<i>Veronica longifolia</i>	Lange ereprijs
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje

W1 - Wadimengsel, wateropslag bij regenpieken - lichte grond

- Zonnige plek
- Periodiek droog - nat
- Gem. 65 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Wadi's hebben een belangrijke functie als wateropvangplaatsen bij hevige regenval. Steeds vaker krijgen ze ook een tweede functie: een bloemenweide voor biodiversiteit!

Wadi's op zandgronden zijn vaak zó ingericht dat ze na een bui ook vrij snel weer droogvallen, waardoor een mengsel van moerasplanten niet geschikt is. Dit mengsel combineert meer droogtetolerante soorten met soorten van periodiek natte groeiplaatsen en is daarmee breed inzetbaar.

Grondsoort

Een mengsel voor lichtere gronden waar periodiek water blijft staan.

Zaadichtheid

1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom waar periodiek water blijft staan. Omdat het ontwerp van wadi's nogal kan verschillen, denken we graag mee of deze mengsels in jouw situatie de beste keuze zijn.

Soortenlijst W1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis biennis</i>	Groot streepzaad
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Erodium cicutarium</i>	Gewone reigersbek
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i>	Schermhavikskruid
<i>Hypericum perforatum</i>	Sint-Janskruid
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Linaria vulgaris</i>	Vlasbekje
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Luzula campestris</i>	Gewone veldbies
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroidees autumnalis</i>	Vertakte leeuwentand
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Succisa pratensis</i>	Blauwe knoop
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje

W2 - Wadimengsel, wateropslag bij regenpieken - zware grond

- Zonnige plek
- Periodiek droog - nat
- Gem. 65 cm
- Bloeitijd april-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2^e jaar
- Permanente invulling
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Wadi's zijn vandaag de dag niet meer weg te denken uit de openbare ruimte. In tegenstelling tot wadi's op zandgrond, blijven wadi's op klei- en veengronden vaak langer nat tot vochtig. Daarom hebben we hiervoor een apart mengsel samengesteld met de mooiste vochtminnende soorten van zwaardere, meer voedselrijke gronden.

Creëer met dit mengsel jaarrond een leefgebied voor velerlei insecten.

Grondsoort

Een mengsel voor zwaardere gronden waar periodiek water blijft staan.

Zaadichtheid

1-1,5 g/m².

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem één tot twee keer per jaar gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom waar periodiek water blijft staan. Omdat het ontwerp van wadi's nogal kan verschillen, denken we graag mee of deze mengsels in jouw situatie de beste keuze zijn.

Soortenlijst W2-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Achillea ptarmica</i>	Wilde bertram
<i>Angelica sylvestris</i>	Gewone engelwortel
<i>Barbarea vulgaris</i>	Gewoon barbarakruid
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Filipendula ulmaria</i>	Moerasspirea
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i>	Glad walstro
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lysimachia vulgaris</i>	Grote wederik
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Pulicaria dysenterica</i>	Heelblaadjes
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentang
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Stellaria graminea</i>	Grasmuur
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Veronica chamaedrys</i>	Gewone ereprijs
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

WV - Weidevogelgeluk voor boerenlandvogels

- Zonnige plek
- Periodiek vochtig
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd april-oktober
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Bloei vanaf het 2e jaar
- Permanente invulling

Karakter

Mengsel voor kruidenrijk grasland geschikt voor broedende weidevogels, met veel bloemen die insecten aantrekken. Daarnaast geschikt voor begrazing door of als hooiland voor hoevige dieren. Vanwege de klavers is het minder geschikt voor paarden. De eerste één tot twee jaar is de weide nog niet geschikt voor beweiding, omdat de planten zich eerst goed moeten vestigen.

Grondsoort

Matig tot redelijk voedselrijke grond.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie. Bij grote projecten is dunner zaaien (0,2-1 g/m²) een goede optie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Jaarlijks één tot twee keer gefaseerd maaien en het maaisel afvoeren, te gebruiken als hooi.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied.

Soortenlijst WV-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem
<i>Centaurea jacea</i>	Knoopkruid
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Lathyrus pratensis</i>	Veldlathyrus
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Lotus pedunculatus</i>	Moerasrolklaver
<i>Lythrum salicaria</i>	Grote kattenstaart
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Ranunculus acris</i>	Scherpe boterbloem
<i>Rhinanthus angustifolius</i>	Grote ratelaar
<i>Rhinanthus minor</i>	Kleine ratelaar
<i>Rumex acetosa</i>	Veldzuring
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i>	Vertakte leeuwentang
<i>Silene flos-cuculi</i>	Echte koekoeksbloem
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Vicia cracca</i>	Vogelwikke

Meer weten over W2 of bestellen?

Meer weten of WV bestellen?

Sloot langs boerenland met o.a. Grote kattenstaart en Moerasspirea.

Een poel te midden van agrarisch landschap met een rijkdom aan flora en fauna.

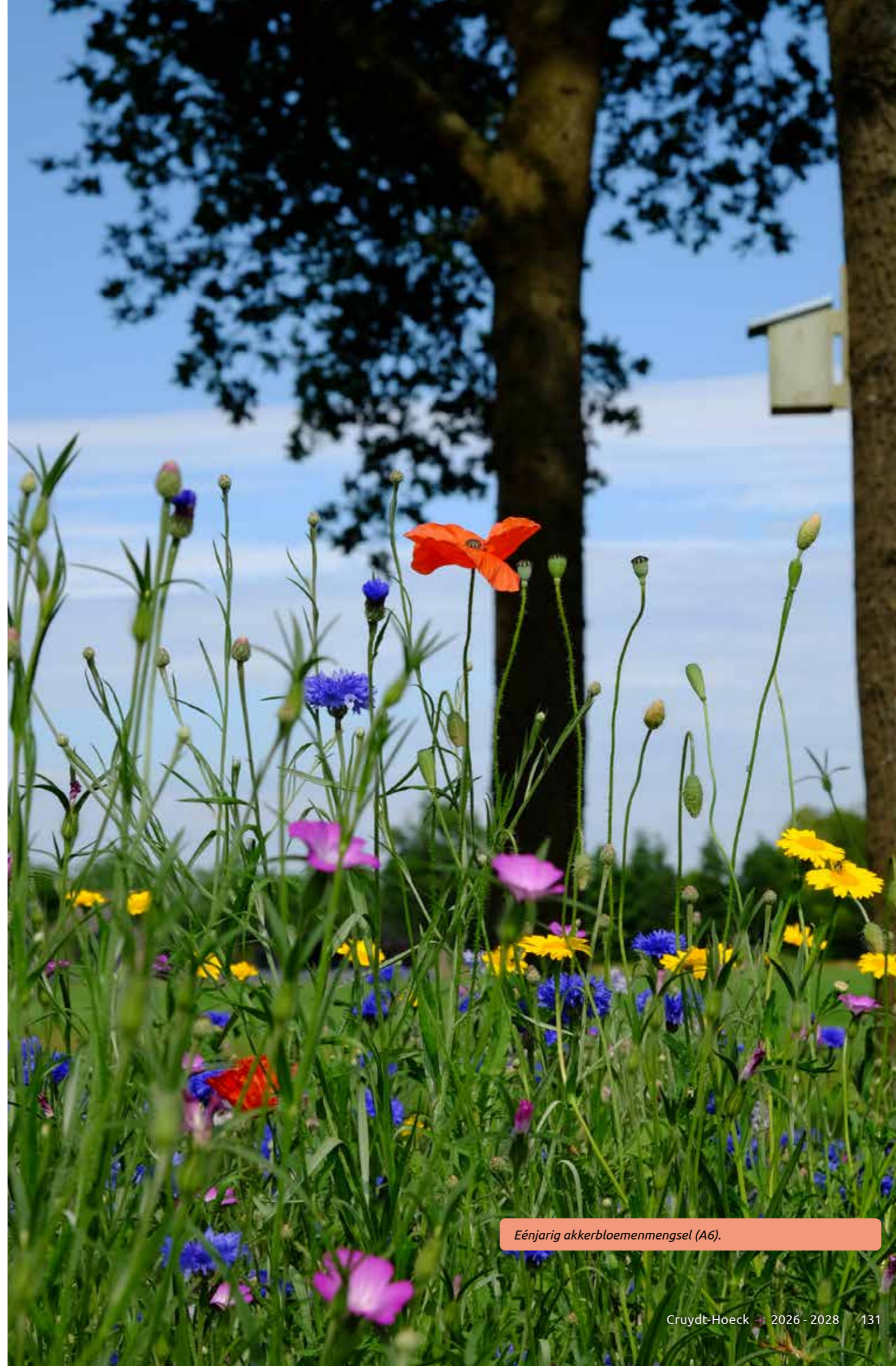
Kruidenrijk grasland Alde feanen met soorten die hier van nature voorkomen zoals Grote ratelaar en Grote wederik.

*Bloemrijke berm met o.a. Fluitenkruid en Veldzuring langs provincialeweg De Weinmakker in Heerenveen.
(foto Beeuw Ykema, Gemeente Heerenveen)*

Bloemenweide met een grote diversiteit aan soorten, mede door hoogteverschillen waardoor vochthuishouding sterk wisselt.

Eénjarig akkerbloemenmengsel (A6).

A6 - Eénjarige akkerbloemen

Zonnige plek

Bloeitijd mei-oktober

1 jaar bloei & kleur

Normaal vochtige grond

1x per jaar maaien & afvoeren

Jaarlijks opnieuw inzaaien

Gem. 60 cm

Bijen, vlinders & vogels

Niet combineren met grassen

Karakter

Zeer kleurrijk bloemenmengsel van éénjarige akkerbloemen, die van oudsher onze akkers kleurden. Het geeft een zeer bloemrijk resultaat in het jaar van inzaaien. Indien gezaaid in het voorjaar in een gunstige situatie kan dit mengsel al na 6-8 weken bloeien.

Grondsoort

Geschikt voor alle niet te natte en zware gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie. In combinatie met andere mengsels niet te dicht zaaien, maximaal 0,2-0,25 g/m².

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur van september - november of februari - april (half mei).

Beheer

Voor bloei in volgende jaren is jaarlijkse grondbewerking en bijzaaien noodzakelijk.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (akkerranden, bedrijventerreinen, recreatieterreinen, braakliggende hoekjes).

Tip!

Creëer de sfeer van een historische akker door granen (3-5 g/m²) mee te zaaien en zorg zo voor wintervoedsel voor dieren. Zaai de granen apart van de bloemenzaden. Wil je akkerbloemen combineren met granen voor consumptie? Neem dan contact met ons op.

Meer weten of A6 bestellen?

Soortenlijst A6-mengsel

<i>Agrostemma githago</i>	Bolderik
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Consolida regalis</i>	Wilde ridderspoor
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Misopates orontium</i>	Akkerleeuwenbek
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klaproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Silene conica</i>	Kegelsilene
<i>Silene gallica</i>	Franse silene
<i>Silene noctiflora</i>	Nachtkoekoeksbloem
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

A7 - Akkerrand en boerenerf

Zonnig - halfschaduw

Bloeitijd mei-oktober

1 jaar bloei & kleur

Normaal vochtige grond

1 x per jaar maaien & afvoeren

Jaarlijks opnieuw inzaaien

Gem. 50 cm

Bijen, vlinders & vogels

Niet combineren met grassen

Karakter

Eenvoudig kleurrijk bloemenmengsel van éénjarige akkerbloemen zonder giftige soorten en daarmee zeer geschikt voor het boerenerf. Indien gezaaid in het voorjaar in een gunstige situatie kan dit mengsel al na 6-8 weken zeer bloemrijk bloeien.

Grondsoort

Geschikt voor alle niet te natte en zware gronden.

Zaaidichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie. In combinatie met andere mengsels niet te dicht zaaien, maximaal 0,2-0,25 g/m².

Zaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur van september - november of februari - april (half mei).

Beheer

Voor bloei in volgende jaren is jaarlijkse grondbewerking en bijzaaien noodzakelijk.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (boerenerf, akkerranden, bedrijventerreinen, recreatieterreinen, braakliggende hoekjes).

Meer weten of A7 bestellen?

AV1 - Akkervogelmengsel - tijdelijk

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 80 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Vogels, bijen & vlinders
- Min. 2-3 jaar bloei & kleur
- Na 2 jaar opnieuw inzaaien

Karakter

In ons intensief gebruikte boerenland zijn eens wijdverbreide akkervogels als Patrijs, Veldleeuwerik en Gele kwikstaart inmiddels zeldzaamheden geworden. Om hen te helpen, zijn graanakkers met wilde planten die 's winters niet worden ondergeploegd van levensbelang. Hier vinden ze energierijke zaden om de winter mee door te komen. Voor deze toepassing zijn veel exotische mengsels op de markt. Dit mengsel is hiervoor het inheemse alternatief.

Met dit mengsel zaai je een tweejarige akkerrand. Combineer het met zomer- of wintergranen zoals haver, tarwe, rogge of gerst.

Grondsoort

Geschikt voor alle niet te natte en zware gronden.

Zaadichtheid

0,5 g/m² van het kruidenmengsel en maximaal 3 g/m² van een zomergraansoort; de vegetatie moet voldoende openheid houden voor vogels om doorheen te lopen.

Zaaiperiode

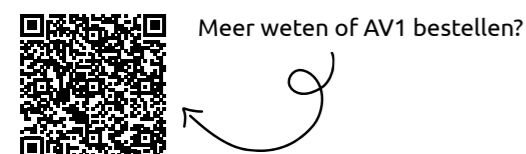
Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli-oktober met wintergranen of februari - half april met zomergranen.

Beheer

Na de tweede winter het geheel afmaaien, opnieuw de bodem bewerken en inzaaien.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied (tijdelijke akkerrand).

Soortenlijst AV1-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Fumaria officinalis</i>	Gewone duivenkervel
<i>Geranium dissectum</i>	Slipbladige ooievaarsbek
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klapproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klapproos
<i>Raphanus raphanistrum</i>	Knopherik
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Sinapis arvensis</i>	Herik
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje

B1 - Kleurrijk mengsel voor tijdelijke natuur

- Zonnige plek
- Overwegend droge grond
- Gem. 100 cm
- Bloeitijd mei-november
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen, vlinders & vogels
- Minimaal 2-3 jaar bloei & kleur
- Na 3 jaar opnieuw zaaien
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Zéér kleurrijk en uitbundig bloemenmengsel met akkerbloemen, tweejarige en kortlevende overblijvende soorten. Dit mengsel geeft een bloemrijk resultaat vanaf het eerste jaar.

Grondsoort

De soorten in dit mengsel groeien van nature op verstoorde grond. Dit mengsel is geschikt voor alle overwegend droge gronden.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1-1,5 g/m². Maximaal 2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of maart - april (half mei).

Beheer

Jaarlijks gefaseerd maaien en afvoeren in de periode november - februari en de vaste onkruiden en grassen verwijderen. Na twee jaar de grond licht verstoren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, industrieterreinen).

Tip!

Combineer dit mengsel niet met grassen.

Soortenlijst B1-mengsel

<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis arvensis</i>	Valse kamille
<i>Anthemis tinctoria</i>	Gele kamille
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Chichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Digitalis purpurea</i>	Vingerhoedskruid
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Geranium dissectum</i>	Slipbladige ooievaarsbek
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Malva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Melilotus albus</i>	Witte honingklaver
<i>Melilotus officinalis</i>	Citroengele honingklaver
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Oenothera glazioviana</i>	Grote teunisbloem
<i>Onopordum acanthium</i>	Wegdistel
<i>Papaver dubium</i>	Bleke klapproos
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klapproos
<i>Reseda lutea</i>	Wilde reseda
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Saponaria officinalis</i>	Zeepkruid
<i>Securigera varia</i>	Bont kroonkruid
<i>Silene latifolia subsp. alba</i>	Avondkoekoeksbloem
<i>Sinapis arvensis</i>	Herik
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Verbascum densiflorum</i>	Stalkaars
<i>Verbascum phlomoides</i>	Keizerskaars
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i>	Smalle wikke
<i>Vicia villosa</i>	Bonte wikke

N2 - Bijmengsel met 1- & 2-jarige soorten

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 80 cm
- Bloeitijd mei-oktober
- 1 x per jaar maaien & afvoeren
- Wilde bijen & vlinders
- Minimaal 2-3 jaar bloei & kleur
- 1 x per 3 jaar opnieuw zaaien
- Geschikt voor tuin en bebouwde kom

Karakter

Bloei vanaf het eerste jaar. Goede drachtplanten en jaarrond bloei zijn cruciaal voor onze wilde bijen, maar natuurlijk ook voor onze vlinders. Dit mengsel is speciaal ontwikkeld om zoveel mogelijk soorten wilde bijen en vlinders te bedienen.

Grondsoort

Het is geschikt voor redelijk droge tot licht vochtige grond. Op iets zwaardere grond zullen Grote kaardenbol, Paarse morgenster en Wilde cichorei het goed doen. Op meer vochthoudende en voedselrijke grond zullen bijvoorbeeld Look-zonder-look en Dagkoekoeksbloem goed gedijen. Op drogere grond doen o.a. Zandblauwtje, Middelste teunisbloem en Hazenpootje het goed.

Zaadichtheid

Gemiddeld 1 g/m². Maximaal 1,5-2 g/m² voor een publieksfunctie.

Zaaiperiode

Jaarrond, maar bij voorkeur eind juli - oktober of februari - april (half mei).

Beheer

Jaarlijks maaien in oktober/november of februari (bij voorkeur gefaseerd) en iedere twee of drie jaar de grond licht verstoren.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen en openbare ruimte binnen de bebouwde kom (parken, plantsoenen).

Soortenlijst N2-mengsel

<i>Alliaria petiolata</i>	Look-zonder-look
<i>Anchusa officinalis</i>	Gewone ossentong
<i>Anthemis arvensis</i>	Valse kamille
<i>Berteroa incana</i>	Grijskruid
<i>Carum carvi</i>	Karwij
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Cichorium intybus</i>	Wilde cichorei
<i>Daucus carota</i>	Peen
<i>Dipsacus fullonum</i>	Grote kaardenbol
<i>Echium vulgare</i>	Slangenkruid
<i>Glebionis segetum</i>	Gele ganzenbloem
<i>Isatis tinctoria</i>	Wede
<i>Jasione montana</i>	Zandblauwtje
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Malva moschata</i>	Muskuskaasjeskruid
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Myosotis arvensis</i>	Akkervergeet-mij-nietje
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Picris hieracioides</i>	Echt bitterkruid
<i>Reseda luteola</i>	Wouw
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i>	Gele morgenster
<i>Trifolium arvense</i>	Hazenpootje
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille
<i>Viola arvensis</i>	Akkerviooltje
<i>Viola tricolor subsp. tricolor</i>	Driekleurig viooltje

O3 - Tijdelijke onderbegroeiing voor bosplantsoen

- Zonnige plek
- Normaal vochtige grond
- Gem. 50 cm
- Bloeitijd mei-september
- 1-2 x per jaar maaien & afvoeren
- Bijen & vlinders
- Bloei vanaf het 1^e jaar
- Bloemrijk tot struweel dichtgroeit

Karakter

Na het aanplanten van bosplantsoen duurt het enkele jaren voordat de bomen en struiken zich goed ontwikkeld hebben. Hierbij kun je veel last hebben van allerlei onkruiden die de jonge struiken en bomen overwoekeren. Door dit mengsel meteen tussen de jonge aanplant te zaaien, zorg je voor onderdrukking van de onkruiden en heb je vanaf het eerste jaar na aanplant totdat de vegetatie zich sluit een kleurrijk beeld. De soorten zelf concurreren nauwelijks met de jonge aanplant. De klaversoorten uit het mengsel binden bovendien stikstof uit de lucht, waar de struiken en bomen van profiteren.

Grondsoort

Alle grondsoorten.

Zaadichtheid

0,5-1 g/m².

Zaaiperiode

Na aanplant van bosplantsoen, mits vorstvrij, of eind juli - oktober (november) of februari - maart (half april).

Beheer

Eén tot twee keer per jaar maaien en het maaisel afvoeren. Maai het eerste jaar na aanleg pas nadat de akkerbloemen uitgebloeid zijn.

Toepassingsmogelijkheden

Tuinen, openbare ruimte en buitengebied bij jonge bosaanplant.

Tip!

Zaai dit mengsel nadat het bosplantsoen is aangeplant.

Soortenlijst O3-mengsel

<i>Achillea millefolium</i>	Duizendblad
<i>Centaurea cyanus</i>	Korenbloem
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i>	Gewone rolklaver
<i>Matricaria chamomilla</i>	Echte kamille
<i>Medicago lupulina</i>	Hopklaver
<i>Papaver rhoeas</i>	Grote klaproos
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree
<i>Prunella vulgaris</i>	Gewone brunel
<i>Rumex acetosella</i>	Schapenzuring
<i>Silene dioica</i>	Dagkoekoeksbloem
<i>Trifolium pratense</i>	Rode klaver
<i>Trifolium repens FG</i>	Witte klaver
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukeloze kamille

Bochtige smele (Avenella flexuosa), waardplant van de Bochtige smele-uil, is een sierlijk polvormende grassoort voor droge, halfschaduw en zonnige heideterreinen.

Kamgras (Cynosurus cristatus), waardplant van het Hooibeestje, is een fraai gevormd grasje met lilaparse meeldraden.

Rood zwenkgras (Festuca rubra) is een zeer variabele soort die in veel verschillende biotopen voorkomt, van droog tot vochtig en ziltige gronden.

Buntgras (Corynephorus canescens) groeit als lage blauwgrijze graspol met een prachtig rozerood aanlopende bloeiwijze voornamelijk op droge, kalkarme zandgronden.

Gewoon reukgras (Anthoxanthum odoratum) heeft een aantrekkelijke smaak en geur dankzij cumarine. Na de bloei geeft het een prachtige goudgele kleur.

Neem hiervoor contact met ons op

Alleen grassen zaaien in specifieke gevallen

Grassen groeien meestal sneller dan bloemen en graszaden zitten doorgaans genoeg in de grond. Ook grassen in de nabije omgeving kunnen zich vrij gemakkelijk vestigen in een net gezaaide bloemenweide. Om concurrentie van grassen ten opzichte van wilde bloemen te voorkomen adviseren wij om die reden alleen grassen te zaaien in specifieke gevallen.

Regulier verkrijgbare grassenmengsels bevatten voornamelijk zodevormende, grove en snelgroeiende grassoorten die sterk concurreren met bloemen. Onze grassenmengsels bevatten polvormende wilde grassoorten, aantrekkelijk voor graslandvlinders.

Gewoon reukgras en Gewone veldbies.

Grassenmengsels

De combinatie van grassenmengsels met de bloemenmengsels ontraden wij in de meeste gevallen, omdat het een versnelde vergrassing van de vegetatie in de hand werkt. Grassen overwoekeren snel de jonge kiemplanten van kruidachtige planten. Via natuurlijke zaadverspreiding en de aanwezige zaadbank in de bodem komen grassen vanzelf. Soms kunnen ze echter noodzakelijk zijn om mee te zaaien voor versnelde vastlegging van erosiegevoelige taluds zoals dijken of verstuivingsgevoelige bodems zoals schrale wegbermen.

Karakter DBG-mengsel

Het Dijken Basis Gras mengsel (DBG) is expliciet samengesteld voor dijken en opgenomen in de **Handreiking Grasbekleding (Rijkswaterstaat/STOWA)**. Door een variatie aan grassen, met ieder een eigen typerend wortelgestel, wordt de leeflaag van de dijk stevig vastgehouden en vormt het zo een erosiebestendige dijkbekleding.

Karakter NGW-mengsels

De Natuur Gras Weide mengsels (NGW) bestaan vooral uit polvormende soorten, waardoor bij dun zaaien voldoende ruimte blijft voor kruidachtige planten en de grassen zelf ook goed tot hun recht komen. Daarnaast kan veel zonlicht op de bodem komen en blijft er open bodem beschikbaar voor nesten van bijvoorbeeld wilde bijen en mieren.

Zaadichtheid

In combinatie met een bloemenweidemengsel maximaal 0,1-0,5 gram/m². Uitsluitend grassen maximaal 1-2 gram/m² zodat de grassen goed uit kunnen groeien. Op dijken en taluds kan dichter zaaien wenselijk zijn.

Zaaiperiode

Bij voorkeur augustus-september.

Beheer

1 à 2 keer per jaar maaien en afvoeren. Indien een soort erg dominant wordt, deze maaien als de soort begint te bloeien.

Toepassingsmogelijkheden

Geschikt voor buitengebied.

DBG: Voor dijken en taluds.

NGW1: Op erosiegevoelige waterkanten en plas-dras situaties.

NGW2: Voor versnelde vastlegging van bodem o.a. ter voorkoming van verstoringsonkruiden.

NGW3: Tegen verstuing of uitspoeling en voor een meerwaarde van de vegetatiestructuur.

Tip!

Zaai niet te dik om kruiden ook een kans te geven zich te vestigen uit de zaadbank.

Fraaie schijnbok.

Geogde bandspanner in grasland.

DBG - Dijken Basis Gras

☀️ Zonnige plek

💧 Normaal vochtige grond

↕ Gem. 75 cm

🌸 Mei-augustus

🌿 1-2 x per jaar maaien & afvoeren

🦋 Vlinders & vogels

🕒 Bloei vanaf het 2^e jaar

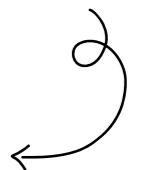
♻️ Permanente invulling

Agrostis capillaris
Anthoxanthum odoratum
Arrhenatherum elatius
Cynosurus cristatus
Festuca rubra
Lolium perenne
Poa pratensis
Poa trivialis
Trifolium repens (cultuurvorm)
Trisetum flavescens

Gewoon struisgras
 Gewoon reukgras
 Glanshaver
 Kamgras
 Rood zwenkgras
 Engels raaigras
 Veldbeemdgras
 Ruw beemdgras
 Witte klaver cultuurvorm
 Goudhaver

Voor matig voedselrijke gronden. Te combineren met bloemenmengsel DBK.

Meer weten of DBG bestellen?

NGW1 - Natuur Gras Weide, natte grond

☀️ Zonnige plek

💧 Jaarrond vochtige tot natte grond

↕ Gem. 75 cm

🌸 April-september

🌿 1-2 x per jaar maaien & afvoeren

🦋 Vlinders & vogels

🕒 Bloei vanaf het 2^e jaar

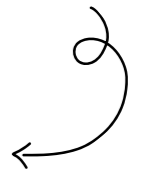
♻️ Permanente invulling

Agrostis capillaris
Anthoxanthum odoratum
Cynosurus cristatus
Deschampsia cespitosa
Festuca rubra
Poa pratensis
Schedonorus pratensis

Gewoon struisgras
 Gewoon reukgras
 Kamgras
 Ruwe smele
 Rood zwenkgras
 Ruw beemdgras
 Beemdlangbloem

Voor voedselarm - matig voedselrijke gronden. Te combineren met bloemenmengsels G3 en WV.

Meer weten of NGW1 bestellen?

Beverijes (*Briza media*).

NGW2 - Natuur Gras Weide, zand- & kleigrond

☀️ Zonnige plek

💧 Normaal vochtige grond

↕ Gem. 60 cm

🌸 April-september

🌾 1-2 x per jaar maaien & afvoeren

🦋 Vlinders & vogels

🕒 Bloei vanaf het 2^e jaar

🔄 Permanente invulling

Alopecurus pratensis
Anthoxanthum odoratum
Arrhenatherum elatius
Briza media
Cynosurus cristatus
Festuca rubra
Trisetum flavescens

Grote vossenstaart
 Gewoon reukgras
 Glanshaver
 Beverijes
 Kamgras
 Rood zwenkgras
 Goudhaver

Voor matig voedselrijke gronden.
 Te combineren met bloemenmengsel G1, G2 en G5.

Meer weten of NGW2 bestellen?

NGW3 - Natuur Gras Weide, droge grond

☀️ Zonnige plek

💧 Overwegend droge grond

↕ Gem. 50 cm

🌸 Mei-augustus

🌾 1-2 x per jaar maaien & afvoeren

🦋 Vlinders & vogels

🕒 Bloei vanaf het 2^e jaar

🔄 Permanente invulling

Agrostis capillaris
Anthoxanthum odoratum
Avenella flexuosa
Corynephorus canescens
Festuca filiformis
Festuca gusfatica
Festuca rubra
Koeleria macrantha
Trisetum flavescens

Gewoon struisgras
 Gewoon reukgras
 Bochtige smele
 Buntgras
 Fijn schapengras
 Schapengras
 Rood zwenkgras
 Smal fakkelsgras
 Goudhaver

Voor voedselarme, neutrale - kalkrijke gronden. Te combineren met bloemenmengsel G1, G4 en M4.

Meer weten of NGW3 bestellen?

Zaagblad (*Serratula tinctoria*) met Citroenpendelvlieg.

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Achillea millefolium</i> Duizendblad	☹	☹	○	m	30	6-11	☀☀	☹☹	*/***	G D T	5555	5
<i>Achillea ptarmica</i> Wilde bertram	☹	☹	○	m	60	7-9	☀☀	☹☹☹	**	G O	4348	5
<i>Aconitum vulparia</i> Gele monnikskap	☹	☹	●	m	90	6-8	☀	☹☹	**	O B	500	1, 6
<i>Actaea spicata</i> Christoffelkruid	☹	☹	○	m	45	5-8	☀	☹☹	**	B T	125	1, 3
<i>Aethusa cynapium</i> Hondspeterselie	☹	☹	○	1	65	6-11	☀☀	☹☹	***	A G B	333	5
<i>Agrimonia eupatoria</i> Gewone agrimonie	☹	☹	●	m	80	5-9	☀☀	☹☹	**	G B T	44	10
<i>Agrimonia procera</i> Welriekende agrimonie	☹	☹	●	m	95	5-8	☀☀	☹☹	**	G B	21	10
<i>Agrostemma githago</i> Bolderik	☹	☹	●	1	60	6-7	☀	☹☹	***	A	83	11
<i>Ajuga chamaepitys</i> Akkerzenegroen	☹	☹	●	1	15	5-11	☀	☹☹	**	R M	613	8
<i>Ajuga reptans</i> Kruipend zenegroen	☹	☹	●	m	25	4-6	☀☀	☹☹☹	**	G O B	667	9
<i>Alchemilla glabra</i> Kale vrouwenmantel	☹	☹	●	m	35	5-9	☀☀	☹☹☹	**	G O	1961	8
<i>Alchemilla xanthochlora</i> Geelgroene vrouwenmantel	☹	☹	●	m	50	5-10	☀☀	☹☹	**	G O	2234	13
<i>Alisma plantago-aquatica</i> Grote waterweegbree	☹	☹	○	m	85	6-10	☀☀	☹☹☹	*/***	O	2857	12
<i>Alliaria petiolata</i> Look-zonder-look	☹	☹	○	2	55	4-6	☀	☹☹	***	O B	515	8, 13
<i>Allium carinatum</i> Berglook	☹	☹	●	m	60	7-9	☀☀	☹☹	**	G B D	31	1, 9
<i>Allium oleraceum</i> Moeslook	☹	☹	●	m	55	6-8	☀☀	☹☹	**	G B R	35	1, 5
<i>Allium schoenoprasum</i> Bieslook	☹	☹	●	m	30	5-7	☀	☹☹	***	G O	893	5
<i>Allium scorodoprasum</i> Slangenlook	☹	☹	●	m	70	6-7	☀	☹☹☹	**	O B D	50	9
<i>Allium ursinum</i> Daslook	☹	☹	○	m	30	4-6	☀	☹☹	**/***	B D	198	1, 6
<i>Allium vineale</i> Kraailook	☹	☹	○	m	50	6-8	☀☀	☹☹☹	**/***	G B R	50	1, 9
<i>Althaea officinalis</i> Heemst	☹	☹	○	m	105	6-9	☀	☹☹☹	***	O D R	455	5
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis f. azurea</i> Blauw rood guichelheil	☹	☹	●	1	30	5-10	☀	☹☹	**	A	1563	11
<i>Anagallis arvensis subsp. arvensis</i> Rood guichelheil	☹	☹	●	1	30	5-10	☀	☹☹	**	A D R	1563	1, 8
<i>Anchusa arvensis</i> Kromhals	☹	☹	●	1	40	5-10	☀	☹☹	***	A D R M	182	7
<i>Anchusa officinalis</i> Gewone ossentong	☹	☹	●	2, m	65	5-10	☀	☹☹☹	**	R	170	7
<i>Anemone nemorosa</i> Bosanemoon	☹	☹	○	m	15	3-5	☀	☹☹	**	B	476	1
<i>Angelica archangelica</i> Grote engelwortel	☹	☹	○	2, m	170	6-9	☀	☹☹	***	G O B	185	13
<i>Angelica sylvestris</i> Gewone engelwortel	☹	☹	○	2, m	135	6-10	☀☀	☹☹☹	***	G O B	500	8
<i>Anthemis arvensis</i> Valse kamille	☹	☹	○	1	35	6-10	☀	☹☹	**	A R M	1613	5
<i>Anthemis tinctoria</i> Gele kamille	☹	☹	●	m	45	5-9	☀	☹☹	**	A R M	2632	5
<i>Anthriscus sylvestris</i> Fluitenkruid	☹	☹	○	m	105	5-6	☀☀	☹☹	***	G B	250	1, 14
<i>Anthyllis vulneraria</i> Wondklaver	☹	☹	●	m	40	5-9	☀☀	☹☹	**	G D	417	8
<i>Aquilegia vulgaris</i> Wilde akelei	☹	☹	●	m	50	5-6	☀☀	☹☹	**	G B	667	3
<i>Arabidopsis arenosa</i> Rozetsteenkers	☹	☹	○	1, 2	30	4-9	☀	☹☹	*/**	M	9091	5
<i>Arabidopsis thaliana</i> Zandraket	☹	☹	○	1	20	4-5	☀	☹☹☹	**/***	A G	50000	5
<i>Arabis hirsuta subsp. hirsuta</i> Ruige scheefkelk	☹	☹	○	2, m	60	5-6	☀☀	☹☹	*	G B T M	7003	5
<i>Arctium lappa</i> Grote klit	☹	☹	●	2	90	6-9	☀☀	☹☹	****	G R B	69	5
<i>Arctium minus</i> Gewone klit	☹	☹	●	2	150	6-9	☀☀	☹☹	****	G R B	69	8
<i>Arctium tomentosum</i> Donzige klit	☹	☹	●	2, m	150	6-9	☀	☹☹	***	R	105	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☀☀☀ = Schaduw ☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Arenaria serpyllifolia</i> Gewone zandmuur	☹	☹	○	1	25	5-10	☀	☹☹☹	*	R D	14286	11
<i>Armeria maritima</i> Engels gras	☹	☹	○	m	30	5-10	☀	☹☹	*/**	D G	667	11
<i>Arnica montana</i> Valkruid	☹	☹	●	m	35	6-7	☀☀	☹☹☹	*	H	769	9
<i>Arnoseris minima</i> Korensla	☹	☹	●	1	20	6-9	☀☀	☹☹☹	*/**	A G R	3870	5
<i>Artemisia absinthium</i> Absintalsem	☹	☹	●	m	95	6-9	☀☀	☹☹	*/**	G R D T	10000	5
<i>Artemisia vulgaris</i> Bijvoet	☹	☹	●	m	95	6-9	☀	☹☹☹	**	G M R	9091	5
<i>Arum maculatum</i> Gevlekte aronskelk	☹	☹	●	m	30	4-5	☀	☹☹	***	B	29	6
<i>Asparagus officinalis subsp. officinalis</i> Asperge	☹	☹	●	m	100	5-7	☀☀	☹☹	**	A G R D	42	9
<i>Astragalus glycyphyllos</i> Hokjespeul	☹	☹	●	m	80	7-9	☀☀	☹☹	**	G B T M	200	8
<i>Atropa bella-donna</i> Wolfskers	☹	☹	●	m	100	6-8	☀☀	☹☹	*/**	B	909	11
<i>Ballota nigra subsp. meridionalis</i> Stinkende ballote	☹	☹	●	m	75	6-10	☀	☹☹	***	G B T R	1250	3, 9
<i>Barbarea vulgaris</i> Gewoon barbarakruid	☹	☹	●	2, m	55	4-6	☀☀	☹☹	***	G O	1282	5
<i>Bellis perennis</i> Madeliefje	☹	☹	○	m	15	2-10	☀☀	☹☹	*/**/***	G O	10000	5
<i>Berteroa incana</i> Grijskruid	☹	☹	○	1, 2	35	6-9	☀	☹☹☹	*/**	G T R	1667	5
<i>Betonica officinalis</i> Betonie	☹	☹	●	m	60	6-8	☀	☹☹☹	**	B G	769	8
<i>Berula erecta</i> Kleine watereppe	☹	☹	○	m	40	7-9	☀	☹☹	**/***	O	1785	9
<i>Blitum bonus-henricus</i> Brave hendrik	☹	☹	●	m	40	5-8	☀☀	☹☹	**/****	R	417	3, 11
<i>Blitum virgatum</i> Rode aardbeispinzie	☹	☹	●	1, 2	40	6-8	☀	☹☹☹	*/**	A D R	1408	11
<i>Brassica oleracea subsp. oleracea</i> Wilde kool	☹	☹	●	2	120	5-9	☀	☹☹	***	R M	253	5
<i>Bryonia dioica</i> Heggenrank	☹	☹	●	m	300	6-9	☀☀	☹☹	*/**	B D T	87	8
<i>Bunias orientalis</i> Grote hardvrucht	☹	☹	●	m	85	5-6	☀	☹☹	***	G T	29	11
<i>Butomus umbellatus</i> Zwanenbloem	☹	☹	○	m	100	6-9	☀	☹☹	***	O	250	8, 12
<i>Calluna vulgaris</i> Struikhei	☹	☹	○	m	65	7-11	☀☀	☹☹☹	*	G B H	625	1, 4
<i>Caltha palustris subsp. palustris</i> Gewone dotterbloem	☹	☹	●	m	35	4-5	☀☀	☹☹	***	O	1111	3
<i>Campanula glomerata</i> Kluwenklokje	☹	☹	●	m	45	6-8	☀☀	☹☹	**	G T M	8333	11
<i>Campanula patula</i> Weideklokje	☹	☹	●	2, m	40	5-7	☀	☹☹	***	G R	45455	11
<i>Campanula persicifolia</i> Prachtklokje	☹	☹	●	m	60	6-7	☀☀	☹☹	*/**	G B	10000	11
<i>Campanula rapunculoides</i> Akkerklokje	☹	☹	●	m	85	6-8	☀☀	☹☹	***	G B R	6250	9
<i>Campanula rapunculus</i> Rapunzelklokje	☹	☹	●	m	75	5-8	☀☀	☹☹	*/**	G B	23809	11
<i>Campanula rotundifolia</i> Grasklokje	☹	☹	●	m	40	6-10	☀☀	☹☹☹	**	G B T M	16667	11
<i>Campanula trachelium</i> Ruig klokje	☹	☹	●	m	75	6-8	☀☀	☹☹	**	O B	5263	11
<i>Capsella bursa-pastoris</i> Herderstasje	☹	☹	○	1	35	3-12	☀☀	☹☹☹	**/****	A G R	10000	11
<i>Cardamine pratensis</i> Pinksterbloem	☹	☹	●	m	35	4-6	☀☀	☹☹☹	***	G O B	1887	9, 13
<i>Carduus nutans</i> Knikkende distel	☹	☹	●	2	115	4-5	☀	☹☹☹	*/**	R T M	476	9
<i>Carlina vulgaris</i> Driedistel	☹	☹	○	m	30	8-9	☀	☹☹	*/**	G D	909	9
<i>Carum carvi</i> Karwij	☹	☹	○	2	45	5-6	☀	☹☹	**/***	G T	400	5
<i>Centaurea cyanus</i> Korenbloem	☹	☹	●	1	55	5-8	☀	☹☹	***	A R	263	9
<i>Centaurea jacea</i> Knoopkruid	☹	☹	●	m	55	6-10	☀☀	☹☹☹	**	G	476	5
<i>Centaurea scabiosa</i> Grote centaurie	☹	☹	●	m	80	5-8	☀	☹☹	**	G T	175	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☀☀☀ = Schaduw ☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Losse soorten zaden en planten

Losse soorten zaden en planten

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Centaureum erythraea</i> Echt duizendguldenkruid	☹	☹	☹	2	35	7-9	☀☀	☹☹	*/**	G O B	100000	11
<i>Cerastium arvense</i> Akkerhoornbloem	☹	☹	☹	m	15	4-7	☀	☹☹	*/**	D	3333	5
<i>Chaenorhinum minus</i> Kleine leeuwenbek	☹	☹	☹	1	15	6-10	☀	☹☹	***	A M	11111	5
<i>Chaerophyllum bulbosum</i> Knolribzaad	☹	☹	☹	m	120	6-7	☀☀	☹☹☹	***/*	O B	400	8
<i>Chaerophyllum temulum</i> Dolle kervel	☹	☹	☹	m	80	5-7	☀☀	☹☹☹	***/*	G B	345	14
<i>Chamaenerion angustifolium</i> Wilgenroosje	☹	☹	☹	m	90	7-9	☀☀	☹☹☹	*/**	B T R	12500	4, 5
<i>Chelidonium majus</i> Stinkende gouwe	☹	☹	☹	m	60	5-11	☀☀	☹☹☹	***	B M R	1449	2
<i>Cichorium intybus</i> Wilde cichorei	☹	☹	☹	2, m	115	7-10	☀☀	☹☹	***	G T	769	5
<i>Circaea lutetiana</i> Groot heksenkruid	☹	☹	☹	m	45	6-9	☀	☹☹☹	**/*	O B	625	11
<i>Cirsium acule</i> Aarddistel	☹	☹	☹	m	18	7-9	☀	☹☹	*	G	400	9
<i>Cirsium dissectum</i> Spaanse ruiter	☹	☹	☹	m	35	6-7	☀	☹☹☹	*/**	G D H	421	9
<i>Cirsium eriophorum</i> Wollige distel	☹	☹	☹	m	120	7-8	☀	☹☹	**	G T	50	9
<i>Cirsium oleraceum</i> Moesdistel	☹	☹	☹	m	105	6-9	☀	☹☹☹	***	G O B	400	9
<i>Cirsium palustre</i> Kale jonker	☹	☹	☹	2, m	105	6-9	☀☀	☹☹☹	**	G O B	909	11
<i>Clematis vitalba</i> Bosrank	☹	☹	☹	h, k	500	6-8	☀☀	☹☹	***	B D M	370	1
<i>Clinopodium acinos</i> Kleine steentijm	☹	☹	☹	1, m	25	6-9	☀	☹☹	*/**	A D T M	926	5
<i>Clinopodium menthifolium</i> Bergsteentijm	☹	☹	☹	m	55	7-9	☀☀	☹☹	*/**	G B T	2451	5
<i>Clinopodium vulgare</i> Borstelkrans	☹	☹	☹	1	45	7-9	☀	☹☹	*/**	B T R	2439	11
<i>Cochlearia officinalis</i> Echt lepelblad	☹	☹	☹	1	20	4-6	☀	☹☹	***	O B D	1825	1
<i>Coincya monensis</i> Muurbloemmosterd	☹	☹	☹	1, 2, m	40	6-10	☀	☹☹☹	***	G M	1093	5
<i>Colchicum autumnale</i> Herfsttijloos	☹	☹	☹	m	15	9-10	☀☀	☹☹☹	***	G B	159	1, 6
<i>Comarum palustre</i> Wateraardbei	☹	☹	☹	m	60	6-7	☀☀	☹☹☹	*/**	O	1667	3, 8
<i>Consolida regalis</i> Wilde ridderspoor	☹	☹	☹	1	35	6-8	☀	☹☹	**	A	714	1
<i>Crambe maritima</i> Zeekool	☹	☹	☹	2, m	55	6-7	☀	☹☹☹	***	D M	20	10
<i>Crepis biennis</i> Groot streepzaad	☹	☹	☹	2	85	5-8	☀☀	☹☹	***	G T	1107	11
<i>Crepis capillaris</i> Klein streepzaad	☹	☹	☹	1, 2	60	6-11	☀☀	☹☹☹	***	G R	3846	11
<i>Cruciata laevipes</i> Kruisbladwalstro	☹	☹	☹	m	30	4-6	☀☀	☹☹	**/*	G B T	1429	11, 14
<i>Cuscuta epilinum</i> Vlaswarkruid	☹	☹	☹	1	50	6-8	☀	☹☹☹	**/*	A	2325	5
<i>Cynoglossum officinale</i> Veldhondstong	☹	☹	☹	m	55	5-7	☀	☹☹	***	B D R	45	8
<i>Cytisus scoparius</i> Brem	☹	☹	☹	h	130		☀	☹☹	*	G B H	143	5, 10
<i>Dactylorhiza praetermissa</i> Rietorchis	☹	☹	☹	m	45	6-7	☀	☹☹☹	**	O	175620	1, 6
<i>Datura stramonium</i> Doornappel	☹	☹	☹	1	60	6-8	☀	☹☹	***	A M R	110	11
<i>Daucus carota</i> Peen	☹	☹	☹	2	60	6-11	☀	☹☹	***	G D T	1316	5
<i>Descurainia sophia</i> Sofiekruid	☹	☹	☹	1	60	5-10	☀☀	☹☹	**	D R	5000	5
<i>Dianthus armeria</i> Ruige anjer	☹	☹	☹	2	40	7-8	☀	☹☹	**	G T R	3846	5
<i>Dianthus carthusianorum</i> Kartuiser anjer	☹	☹	☹	m	35	7-8	☀☀	☹☹☹	**	G B	1176	5
<i>Dianthus deltooides</i> Steenanjer	☹	☹	☹	m	35	6-10	☀	☹☹	*/**	G	5000	5
<i>Dianthus superbus</i> Prachtanjer	☹	☹	☹	m	45	7-9	☀	☹☹	**	G	1053	5
<i>Digitalis purpurea</i> Vingerhoedskruid	☹	☹	☹	2	90	5-10	☀☀	☹☹☹	**/*	B T R	14286	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☹ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☹☹☹☹ = Schaduw ☹☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/woeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Diplotaxis tenuifolia</i> Grote zandkool	☹	☹	☹	m	55	6-10	☀	☹☹	***	D M R	4545	5
<i>Dipsacus fullonum</i> Grote kaardenbol	☹	☹	☹	2	145	7-9	☀	☹☹	**/*	R	333	5
<i>Dipsacus pilosus</i> Kleine kaardenbol	☹	☹	☹	2, m	120	7-8	☀☀	☹☹	**	O B R	400	3, 14
<i>Draba verna</i> Vroegeling	☹	☹	☹	1	15	2-5	☀	☹☹☹	*/**	A R	2128	8
<i>Drosera intermedia</i> Kleine zonnedaauw	☹	☹	☹	m	10	6-8	☀	☹☹☹	*	H	50000	8
<i>Drosera rotundifolia</i> Ronde zonnedaauw	☹	☹	☹	m	20	6-8	☀	☹☹☹	*/**	O H	50000	8
<i>Echium vulgare</i> Slangenkruid	☹	☹	☹	2	65	5-9	☀	☹☹	**/*	R	345	11
<i>Empetrum nigrum</i> Kraaihei	☹	☹	☹	m	30	4-5	☀☀	☹☹☹	*	H	1000	1
<i>Epilobium hirsutum</i> Harig wilgenroosje	☹	☹	☹	m	105	6-9	☀☀	☹☹	***	O B	8333	8
<i>Epipactis helleborine subsp. helleborine</i> Brede wespenorchis	☹	☹	☹	m	55	7-9	☀	☹☹☹	*/**	B	166667	1, 6
<i>Epipactis palustris</i> Moeraswespenorchis	☹	☹	☹	m	20	6-8	☀	☹☹☹	*/**	G O D	1852	1, 6
<i>Erica tetralix</i> Gewone dophei	☹	☹	☹	h	35	6-10	☀☀	☹☹☹	*	G O B H	50000	8
<i>Erigeron acris</i> Scherpe fijnstraal	☹	☹	☹	2	35	6-8	☀	☹☹	**	D R	11111	5
<i>Erodium cicutarium</i> Gewone reigersbek	☹	☹	☹	1	35	4-10	☀	☹☹	**	A G D R	500	11
<i>Eryngium campestre</i> Kruisdistel	☹	☹	☹	m	40	7-8	☀	☹☹☹	**	G D T	625	8
<i>Eryngium maritimum</i> Blauwe zeedistel	☹	☹	☹	m	50	6-8	☀	☹☹	*/**	D	50	8
<i>Erysimum cheiranthoides</i> Gewone steenraket	☹	☹	☹	1	40	5-10	☀	☹☹	***	A O R	5000	11
<i>Erysimum cheiri</i> Muurbloem	☹	☹	☹	2	55	5-6	☀	☹☹☹	*	M	714	5
<i>Eupatorium cannabinum</i> Koninginnekruid	☹	☹	☹	m	120	7-9	☀	☹☹☹	***	O R	3704	5
<i>Euphorbia amygdaloides</i> Amandelwolfsmelk	☹	☹	☹	m	55	4-5	☀	☹☹	**	B	303	8
<i>Euphorbia esula</i> Heksenmelk	☹	☹	☹	m	60	5-7	☀☀	☹☹☹	**	G B D T R	295	1
<i>Euphorbia palustris</i> Moeraswolfsmelk	☹	☹	☹	m	115	5-6	☀☀	☹☹	**	O	91	8
<i>Euphorbia seguieriana</i> Zandwolfsmelk	☹	☹	☹	m	35	6-7	☀	☹☹	**	G D T	1011	8
<i>Euphrasia stricta</i> Stijve ogentroost	☹	☹	☹	1	25	6-9	☀☀	☹☹	*	G D H	7692	1
<i>Filipendula ulmaria</i> Moeraspirea	☹	☹	☹	m	95	6-8	☀	☹☹	**	O B	1250	9
<i>Filipendula vulgaris</i> Knolspirea	☹	☹	☹	m	45	6-7	☀	☹☹	**	G	1000	11
<i>Fragaria vesca</i> Bosaardbei	☹	☹	☹	m	10	5-7	☀☀	☹☹☹	**	B T	2941	11, 13
<i>Fritillaria meleagris</i> Wilde kievitbloem	☹	☹	☹	m	35	4-5	☀	☹☹☹	**	G O	345	8
<i>Fumaria officinalis</i> Gewone duivenkervel	☹	☹	☹	1	30	5-10	☀	☹☹☹	***	A R	333	11
<i>Galeopsis segetum</i> Bleekgele hennepnetel	☹	☹	☹	1	20	6-10	☀	☹☹	*/**	A G B R	536	3, 5
<i>Galeopsis speciosa</i> Dauwnetel	☹	☹	☹	1	105	6-10	☀☀	☹☹	***	A O B	250	3, 5
<i>Galium mollugo subsp. erectum</i> Glad walstro	☹	☹	☹	m	80	5-9	☀☀	☹☹☹	**	G B D T	1667	8
<i>Galium verum</i> Geel walstro	☹	☹	☹	m	45	6-10	☀	☹☹	*	G D T	2500	11
<i>Genista anglica</i> Stekelbrem	☹	☹	☹	m	30	4-7	☀	☹☹☹	*	H	467	9, 10
<i>Genista germanica</i> Duitse brem	☹	☹	☹	m	40	5-6	☀	☹☹☹	*	B H	740	9, 10
<i>Genista tinctoria</i> Verfbrem	☹	☹	☹	m	60	6-8	☀	☹☹☹	**	G D	294	9, 10
<i>Genista tinctoria cv</i> Verfbrem	☹	☹	☹	m	100	6-8	☀	☹☹☹	**	G D	294	9, 10
<i>Gentiana cruciata</i> Kruisbladgentiaan	☹	☹	☹	m	25	6-8	☀	☹☹	*/**	D T	6493	1
<i>Gentiana pneumonanthe</i> Klokjesgentiaan	☹	☹	☹	m	38	7-9	☀☀	☹☹	*	G H	6667	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☹ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☹☹☹☹ = Schaduw ☹☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/woeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Geranium dissectum</i> Slipbladige ooievaarsbek	☹	☹	🔴	1	25	5-9	☀	🌱	***	AGOT	1111	5
<i>Geranium phaeum</i> Donkere ooievaarsbek	☹	☹	🟠	m	50	5-9	☀☀	🌱🌱	**/**/****	GB	217	8
<i>Geranium pratense</i> Beemdoeivaarsbek	☹	☹	🟠	m	60	6-8	☀☀	🌱	**/**/****	GB	137	8, 10
<i>Geranium pyrenaicum</i> Bermooievaarsbek	☹	☹	🟠	m	40	5-10	☀☀	🌱	**	GT	385	8
<i>Geranium robertianum</i> Robertskruid	☹	☹	🔴	2	35	5-12	☀☀	🌱	***	BM	769	11
<i>Geum rivale</i> Knikkend nagelkruid	☹	☹	🔴	m	30	5-6	☀☀	🌱	**	BO	862	9
<i>Geum urbanum</i> Geel nagelkruid	☹	☹	🟡	m	45	5-7	☀	🌱	**/**/****	OBT	476	5
<i>Glaucium flavum</i> Gele hoornpapaver	☹	☹	🟡	1,2	45	6-8	☀	🌱	***	D	8333	9
<i>Glebionis segetum</i> Gele ganzenbloem	☹	☹	🟡	1	45	6-11	☀☀	🌱	***	AR	769	5
<i>Gnaphalium sylvaticum</i> Bosdroogbloem	☹	☹	🟢	m	40	7-9	☀	🌱	*	THR	20000	5
<i>Helianthemum nummularium</i> Geel zonneroosje	☹	☹	🟡	m	25	5-9	☀	🌱	*/**	GT	909	8
<i>Helminthotheca echioides</i> Dubbelkelk	☹	☹	🟡	1	45	7-9	☀	🌱	**	AGD	763	5
<i>Heracleum sphondylium subsp. sphondylium</i> Gewone berenklauw	☹	☹	🟡	2	120	6-10	☀☀	🌱	**/**/****	GOB	182	14
<i>Hesperis matronalis</i> Damastbloem	☹	☹	🟠	m	65	5-7	☀☀	🌱	**/**/****	D	400	5
<i>Hieracium sectie Amplexicaulia</i> Stengelomvattend havikskruid	☹	☹	🟡	m	40	6-7	☀☀	🌱	**/**/****	M	3333	5
<i>Hieracium sectie Hieracioides</i> Schermhavikskruid	☹	☹	🟡	m	70	7-10	☀☀	🌱	**	GBDT	6667	5
<i>Hieracium sectie Sabauda</i> Boshavikskruid	☹	☹	🟡	m	80	8-10	☀☀	🌱	**	GOB	3333	5
<i>Hieracium sectie Tridentata</i> Stijf havikskruid	☹	☹	🟡	m	70	7-10	☀☀	🌱	**/**/****	GBHM	1429	5
<i>Hieracium sectie Vulgata</i> Dicht havikskruid	☹	☹	🟡	m	40	6-7	☀☀	🌱	*	GBHM	5000	9
<i>Humulus lupulus</i> Hop	☹	☹	🟢	m	300	7-9	☀☀	🌱	**/**/****	B	400	1
<i>Hyacinthoides non-scripta</i> Wilde hyacint	☹	☹	🔵	m	35	4-5	☀☀	🌱	***	GBT	500	1
<i>Hylotelephium telephium</i> Hemelsleutel	☹	☹	🟡	m	45	7-9	☀☀	🌱	***	GOB	20000	1, 4
<i>Hyoscyamus niger</i> Bilzekruid	☹	☹	🟡	1	55	6-10	☀	🌱	***	AGD	1111	11
<i>Hypericum elodes</i> Moerashertshooi	☹	☹	🟡	m	50	6-9	☀	🌱	**	O	14286	8
<i>Hypericum hirsutum</i> Ruig hertshooi	☹	☹	🟡	m	70	7-9	☀☀	🌱	**	GBT	12500	11
<i>Hypericum maculatum subsp. maculatum</i> Gevlekt hertshooi	☹	☹	🟡	m	80	6-9	☀☀	🌱	**	G	20000	11
<i>Hypericum maculatum subsp. obtusiusculum</i> Kantig hertshooi	☹	☹	🟡	m	50	6-9	☀☀	🌱	***	GOB	10000	11
<i>Hypericum montanum</i> Berghertshooi	☹	☹	🟡	m	55	6-9	☀☀	🌱	**	B	20000	9
<i>Hypericum perforatum</i> Sint-Janskruid	☹	☹	🟡	m	50	6-9	☀	🌱	**/**/****	GBT	10000	11
<i>Hypericum pulchrum</i> Fraai hertshooi	☹	☹	🟡	m	45	6-8	☀	🌱	*/**	BHR	10000	9
<i>Hypericum tetrapterum</i> Gevleugeld hertshooi	☹	☹	🟡	m	30	7-9	☀	🌱	***	GO	28571	11
<i>Hypochaeris glabra</i> Glad biggenkruid	☹	☹	🟡	1	20	6-9	☀	🌱	**/**/****	ARD	1471	5
<i>Hypochaeris maculata</i> Gevlekt biggenkruid	☹	☹	🟡	m	40	6-7	☀	🌱	*	A	3333	5
<i>Hypochaeris radicata</i> Gewoon biggenkruid	☹	☹	🟡	m	50	6-9	☀	🌱	***	GOT	1471	5
<i>Inula britannica</i> Engelse alant	☹	☹	🟡	m	55	7-9	☀☀	🌱	***	OM	10627	11
<i>Inula conyzae</i> Donderkruid	☹	☹	🟡	m	65	7-10	☀	🌱	*/**	T	4273	11
<i>Inula salicina</i> Wilgalant	☹	☹	🟡	m	55	6-10	☀☀	🌱	*	GBT	3086	11
<i>Iris pseudacorus</i> Gele lis	☹	☹	🟡	m	85	5-7	☀☀	🌱	**	OB	25	1, 10
<i>Isatis tinctoria</i> Wede	☹	☹	🟡	2,m	95	5-6	☀	🌱	**	GMR	116	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon 🌱 = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw 🌱🌱 = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☀☀☀ = Schaduw 🌱🌱🌱 = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/woeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Jasione montana</i> Zandblauwtje	☹	☹	🔵	m	25	6-8	☀	🌱	*	G	83333	11
<i>Knautia arvensis</i> Beemdkroon	☹	☹	🟠	m	40	6-10	☀☀	🌱	**	GBT	213	8
<i>Lamium galeobdolon subsp. galeobdolon</i> Gele dovenetel	☹	☹	🟡	m	40	4-6	☀☀	🌱	**	BT	333	1
<i>Lamium purpureum</i> Paarse dovenetel	☹	☹	🟠	1	20	3-10	☀☀	🌱	**/**/****	AR	1250	11
<i>Lapsana communis</i> Akkerkool	☹	☹	🟡	1	80	6-10	☀☀	🌱	**/**/****	GBR	1111	5
<i>Lathyrus aphaca</i> Naakte lathyrus	☹	☹	🟡	1	40	5-7	☀	🌱	**	ABR	54	11
<i>Lathyrus hirsutus</i> Ruige lathyrus	☹	☹	🟠	1	65	5-7	☀	🌱	***	AGR	38	11
<i>Lathyrus linifolius</i> Knollathyrus	☹	☹	🟡	m	30	4-8	☀☀	🌱	*/**	GBH	83	8, 10
<i>Lathyrus niger</i> Zwarte lathyrus	☹	☹	🟠	m	55	6-7	☀☀	🌱	*/**	BT	51	8, 10
<i>Lathyrus nissolia</i> Graslathyrus	☹	☹	🔴	1	50	5-7	☀	🌱	**/**/****	AGB	131	8, 10
<i>Lathyrus pratensis</i> Veldlathyrus	☹	☹	🟡	m	80	6-8	☀☀	🌱	**/**/****	GB	74	8, 10
<i>Lathyrus sylvestris</i> Boslathyrus	☹	☹	🟡	m	150	6-8	☀☀	🌱	**	BT	18	8, 10
<i>Lathyrus tuberosus</i> Aardaker	☹	☹	🔴	m	60	6-8	☀☀	🌱	**	AGBD	31	8, 10
<i>Legousia speculum-veneris</i> Groot spiegelklokje	☹	☹	🟠	1	25	6-8	☀	🌱	**	AR	5000	5
<i>Leontodon hispidus</i> Ruige leeuwentand	☹	☹	🟡	m	30	6-11	☀	🌱	**	G	649	5
<i>Leontodon saxatilis</i> Kleine leeuwentand	☹	☹	🟡	1,2,m	20	6,11	☀	🌱	**	GDT	2092	5
<i>Leonurus cardiaca</i> Hartgespan	☹	☹	🔴	m	60	6-8	☀☀	🌱	**/**/****	BR	1111	9
<i>Leucanthemum vulgare</i> Gewone margriet	☹	☹	🟡	m	45	5-8	☀☀	🌱	***	G	2632	5
<i>Leucojum vernum</i> Lenteklokje	☹	☹	🟡	m	20	2-4	☀☀	🌱	***	B	100	1
<i>Linaria vulgaris</i> Vlasbekje	☹	☹	🟡	m	60	6-10	☀	🌱	**/**/****	GDTR	3846	8
<i>Linum catharticum</i> Geelhartje	☹	☹	🟡	1,2	15	6-9	☀	🌱	*	GD	6250	8
<i>Lithospermum arvense</i> Ruw parelzaad	☹	☹	🟡	1	40	4-6	☀☀	🌱	**	AR	210	1, 8
<i>Lithospermum officinale</i> Glad parelzaad	☹	☹	🟡	m	65	5-7	☀☀	🌱	**	GBDT	200	1, 8
<i>Lotus corniculatus var. corniculatus</i> Gewone rolklaver	☹	☹	🟡	m	15	5-10	☀☀	🌱	**	G	800	5
<i>Lotus maritimus</i> Hauwklaver	☹	☹	🟡	m	25	5-8	☀	🌱	*/**	G	200	9
<i>Lotus pedunculatus</i> Moerasrolklaver	☹	☹	🟡	m	65	6-8	☀☀	🌱	**/**/****	GOT	800	5
<i>Lunaria annua</i> Tuinjudaspenning	☹	☹	🟠	2	65	5-6	☀	🌱	**/**/****	B	56	9
<i>Lunaria rediviva</i> Wilde judaspenning	☹	☹	🟠	m	70	5-7	☀☀	🌱	***	B	43	9
<i>Lycopus europaeus</i> Wolfspoot	☹	☹	🟡	m	60	6-8	☀☀	🌱	***	OM	4348	8, 14
<i>Lysimachia vulgaris</i> Grote wederik	☹	☹	🟡	m	105	6-8	☀☀	🌱	**	GO	3704	9
<i>Lythrum salicaria</i> Grote kattenstaart	☹	☹	🔴	m	95	6-9	☀	🌱	**/**/****	GOB	21277	9
<i>Malva alcea</i> Vijfdelig kaasjeskruid	☹	☹	🟡	m	75	6-9	☀	🌱	***	BR	345	8
<i>Malva moschata</i> Muskuskaasjeskruid	☹	☹	🟡	m	50	7-9	☀☀	🌱	***	G	400	8
<i>Malva neglecta</i> Klein kaasjeskruid	☹	☹	🟡	1	30	6-9	☀	🌱	**/**/****	AR	455	8
<i>Malva sylvestris</i> Groot kaasjeskruid	☹	☹	🟡	2	80	6-10	☀☀	🌱	**/**/****	GR	160	8
<i>Marrubium vulgare</i> Malrove	☹	☹	🟡	m	40	6-10	☀	🌱	**	GR	2500	9
<i>Matricaria chamomilla</i> Echte kamille	☹	☹	🟡	1	25	5-10	☀☀	🌱	***	AR	20000	5
<i>Medicago falcata</i> Sikkelklaver	☹	☹	🟡	m	45	5-9	☀☀	🌱	*/**	GD	312	5
<i>Medicago lupulina</i> Hopklaver	☹	☹	🟡	1,2	30	4-10	☀☀	🌱	***	GM	641	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon 🌱 = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw 🌱🌱 = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☀☀☀ = Schaduw 🌱🌱🌱 = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/woeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Medicago sativa</i> Luzerne	☹	☹	🟪	m	55	6-9	☀	🟢	**	G	500	5
<i>Melilotus albus</i> Witte honingklaver	☹	☹	🟡	m	90	7-9	☀	🟢	**	G T R	575	11
<i>Melilotus altissimus</i> Goudgele honingklaver	☹	☹	🟡	m	105	6-10	☀	🟢	***	O R	500	11
<i>Melilotus officinalis</i> Citroengele honingklaver	☹	☹	🟡	1,2,m	90	6-10	☀	🟢	***	G T R	500	11
<i>Mentha aquatica</i> Watermunt	☹	☹	🟪	m	60	7-10	☀	🟢	***	G O B	1429	5
<i>Mentha pulegium</i> Polei	☹	☹	🟪	m	25	8-9	☀	🟢	***	G O	14286	5
<i>Misopates orontium</i> Akkerleeuwenbek	☹	☹	🟡	1	20	6-10	☀	🟢	**	A	3333	5
<i>Moehringia trinervia</i> Drienerfmuur	☹	☹	🟡	1	25	5-7	☀	🟢	**	B D	4000	5
<i>Myosotis arvensis</i> Akkervergeet-mij-nietje	☹	☹	🟡	1,2	35	5-10	☀	🟢	***	A G B D R	2000	11
<i>Myosotis scorpioides subsp. scorpioides</i> Moerasvergeet-mij-nietje	☹	☹	🟡	m	35	5-8	☀	🟢	***	O B	3333	9
<i>Myosotis sylvatica</i> * Bosvergeet-mij-nietje	☹	☹	🟡	2,m	30	5-7	☀	🟢	**	B	1075	11
<i>Myosurus minimus</i> Muizenstaart	☹	☹	🟡	1	15	5-6	☀	🟢	**	A G R	11111	8
<i>Myrica gale</i> Wilde gagel	☹	☹	🟡	h	105	4-5	☀	🟢	**	O	637	1
<i>Myrrhis odorata</i> Roomse kervel	☹	☹	🟡	m	95	5-6	☀	🟢	***	G O B	29	1
<i>Narcissus pseudonarcissus subsp. pseudonarcissus</i> Wilde narcis	☹	☹	🟡	m	40	3-4	☀	🟢	**	G B	100	1
<i>Narthecium ossifragum</i> Beenbreek	☹	☹	🟡	m	20	6-8	☀	🟢	*	H	10000	6
<i>Nepeta cataria</i> Wild kattenkruid	☹	☹	🟡	m	70	6-9	☀	🟢	***	B	1639	9
<i>Odontites vernus subsp. serotinus</i> Rode ogentroost	☹	☹	🟡	1	30	6-8	☀	🟢	**	G D	5263	1
<i>Oenothera biennis</i> Middelste teunisbloem	☹	☹	🟡	2	100	6-9	☀	🟢	**	M R	2128	9
<i>Oenothera glazioviana</i> Grote teunisbloem	☹	☹	🟡	2	100	6-9	☀	🟢	**	M R	1597	13
<i>Ononis spinosa subsp. procurrens</i> Kruidend stalkruid	☹	☹	🟡	m	20	6-9	☀	🟢	***	G D T	167	8
<i>Ononis spinosa subsp. spinosa</i> Kattendoorn	☹	☹	🟡	h	35	6-9	☀	🟢	**	G T	167	8
<i>Onopordum acanthium</i> Wegdistel	☹	☹	🟡	2,m	155	7-9	☀	🟢	**	R	83	8
<i>Origanum vulgare</i> Wilde marjolein	☹	☹	🟡	m	45	7-9	☀	🟢	**	T	12500	5
<i>Ornithogalum nutans</i> Knikkende vogelmelk	☹	☹	🟡	m	20	4-5	☀	🟢	***	G B	111	1,6
<i>Orbanche hederæ</i> Klimopbremraap	☹	☹	🟡	m	35	6-8	☀	🟢		B R	151515	1
<i>Orbanche minor</i> Klavervreter	☹	☹	🟡	m	40	6-8	☀	🟢	***	G T	232558	1
<i>Orbanche rapum-genistæ</i> Grote bremraap	☹	☹	🟡	m	55	5-7	☀	🟢	*	G H	232218	1
<i>Papaver argemone</i> Ruige klaproos	☹	☹	🟡	1	30	5-7	☀	🟢	**	A T M R	6667	8
<i>Papaver dubium</i> Bleke klaproos	☹	☹	🟡	1	40	5-8	☀	🟢	**	A D R	9091	8
<i>Papaver rhoeas</i> Grote klaproos	☹	☹	🟡	1	40	5-7	☀	🟢	***	A D R	9091	8
<i>Parietaria judaica</i> Klein glaskruid	☹	☹	🟡	m	35	5-10	☀	🟢	***	M	4052	9
<i>Parietaria officinalis</i> Groot glaskruid	☹	☹	🟡	m	75	6-10	☀	🟢	***	D R	2512	9
<i>Parnassia palustris</i> Parnassia	☹	☹	🟡	m	25	7-9	☀	🟢	*	G D H	33333	1
<i>Pastinaca sativa subsp. sativa</i> Pastinaak	☹	☹	🟡	2,m	70	6-9	☀	🟢	***	G D T	313	8
<i>Persicaria bistorta</i> Adderwortel	☹	☹	🟡	m	35	6-9	☀	🟢	**	G O B	182	1,8
<i>Petrorhagia prolifera</i> Slanke mantelanjer	☹	☹	🟡	1	40	5-10	☀	🟢	**	M R	3125	5
<i>Peucedanum palustre</i> Melkeppe	☹	☹	🟡	m	105	7-8	☀	🟢	**	O	333	9
<i>Phyteuma nigrum</i> Zwartblauwe rapunzel	☹	☹	🟡	m	50	5-6	☀	🟢	**	G O B T	7692	14

* Op de wilde vorm gelijkende geselecteerde cultuurvorm die grootschalig voor andere doelen wordt geteeld dan voor een bloemenweide.

1 = Eénjarig ☀ = Zon 🟢 = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☁ = Halfschaduw 🟢 = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☁ = Schaduw 🟢 = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal,verstoorte grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Phyteuma spicatum</i> Witte rapunzel	☹	☹	🟡	m	50	5-6	☀	🟢	**	O B	7143	8
<i>Picris hieracioides</i> Echt bitterkruid	☹	☹	🟡	2,m	60	7-9	☀	🟢	**	D T R	908	5
<i>Pilosella aurantiaca</i> Oranje havikskruid	☹	☹	🟡	m	45	6-7	☀	🟢	**	G	6250	5
<i>Pilosella caespitosa</i> Weidehavikskruid	☹	☹	🟡	m	60	6-7	☀	🟢	**	B G	5555	5
<i>Pilosella officinarum</i> Muizenoor	☹	☹	🟡	m	30	5-11	☀	🟢	*/**	G D T H	7692	5
<i>Pimpinella major</i> Grote bevernel	☹	☹	🟡	m	60	6-9	☀	🟢	***	G T	588	8
<i>Pimpinella saxifraga</i> Kleine bevernel	☹	☹	🟡	m	45	7-9	☀	🟢	**	G	909	8
<i>Plantago arenaria</i> Zandweegbree	☹	☹	🟡	1	30	6-10	☀	🟢	***	O T M R	556	9
<i>Plantago coronopus</i> Hertshoornweegbree	☹	☹	🟡	2,m	20	6-9	☀	🟢	**	G D T R	3401	11
<i>Plantago lanceolata</i> Smalle weegbree	☹	☹	🟡	m	25	5-10	☀	🟢	**	G R	556	9
<i>Plantago major subsp. major</i> Grote weegbree	☹	☹	🟡	m	30	5-11	☀	🟢	****	G R	4167	9
<i>Plantago media</i> Ruige weegbree	☹	☹	🟡	m	35	5-6	☀	🟢	**	G T	2564	9
<i>Polygonatum multiflorum</i> Gewone salomonszegel	☹	☹	🟡	m	45	5-6	☀	🟢	**	B	37	1,6
<i>Potentilla argentea</i> Viltganzerik	☹	☹	🟡	m	25	6-7	☀	🟢	**	G D	9091	11
<i>Potentilla erecta</i> Tormentil	☹	☹	🟡	m	35	6-8	☀	🟢	*/**	G H	2564	9
<i>Potentilla recta</i> Rechte ganzerik	☹	☹	🟡	m	50	6-8	☀	🟢	**	T R	3030	9,13
<i>Potentilla verna</i> Voorjaarsganzerik	☹	☹	🟡	m	10	3-6	☀	🟢	*/**	G	1667	13
<i>Poterium sanguisorba subsp. sanguisorba</i> Kleine pimpernel	☹	☹	🟡	m	40	5-7	☀	🟢	**	G B T	145	8
<i>Primula elatior</i> Slanke sleutelbloem	☹	☹	🟡	m	25	3-5	☀	🟢	***	G O B	1149	14
<i>Primula veris</i> Gulden sleutelbloem	☹	☹	🟡	m	25	4-6	☀	🟢	***	G B T	833	8
<i>Primula vulgaris</i> Stengellose sleutelbloem	☹	☹	🟡	m	10	3-5	☀	🟢	**	B D	1111	1
<i>Prunella vulgaris</i> Gewone brunel	☹	☹	🟡	m	25	5-10	☀	🟢	**	G O B	1429	5,9
<i>Pseudofumaria lutea</i> Gele helmblom	☹	☹	🟡	m	25	5-10	☀	🟢	**	M	750	2
<i>Pulicaria dysenterica</i> Heelblaadjes	☹	☹	🟡	m	75	7-9	☀	🟢	**	G O	5000	11
<i>Pulmonaria obscura</i> Ongevekt longkruid	☹	☹	🟡	m	25	3-4	☀	🟢	***	B	182	1
<i>Pulsatilla vulgaris</i> Wildemanskruid	☹	☹	🟡	m	15	3-5	☀	🟢	*	G	500	9
<i>Ranunculus acris</i> Scherpe boterbloem	☹	☹	🟡	m	60	4-11	☀	🟢	***	G O R	625	8,14
<i>Ranunculus arvensis</i> Akkerboterbloem	☹	☹	🟡	1	40	5-7	☀	🟢	**	A R	192	9
<i>Ranunculus auricomus</i> Gulden boterbloem	☹	☹	🟡	m	35	4-5	☀	🟢	***	O B	625	9
<i>Ranunculus bulbosus</i> Knolboterbloem	☹	☹	🟡	m	35	4-6	☀	🟢	**	G	294	8,14
<i>Ranunculus flammula</i> Egelboterbloem	☹	☹	🟡	m	45	6-10	☀	🟢	*/**	O	2083	8
<i>Ranunculus repens</i> Kruidende boterbloem	☹	☹	🟡	m	30	5-7	☀	🟢	***	A G O B	556	9
<i>Ranunculus sardous</i> Behaarde boterbloem	☹	☹	🟡	1	35	5-9	☀	🟢	***	A G	714	5
<i>Ranunculus sceleratus</i> Blaartrekkende boterbloem	☹	☹	🟡	1	40	5-10	☀	🟢	***	O	5000	5,8
<i>Raphanus raphanistrum</i> Knopherek	☹	☹	🟡	1	40	6-8	☀	🟢	**	A T R	167	10
<i>Reseda lutea</i> Wilde reseda	☹	☹	🟡	m	40	5-9	☀	🟢	**	D M R	1250	9
<i>Reseda luteola</i> Wouw	☹	☹	🟡	2	75	6-9	☀	🟢	**	D R	4762	9
<i>Rhinanthus angustifolius</i> Grote ratelaar	☹	☹	🟡	1	45	5-10	☀	🟢	**	G O T	250	14
<i>Rhinanthus minor</i> Kleine ratelaar	☹	☹	🟡	1	30	5-9	☀	🟢	**	G T H	333	14

1 = Eénjarig ☀ = Zon 🟢 = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☁ = Halfschaduw 🟢 = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☁ = Schaduw 🟢 = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal,verstoorte grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Losse soorten zaden en planten

Losse soorten zaden en planten

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Rosa spinosissima</i> Duinroos	☹	☹	○	m	105	5-9	☀	☹☹ - ☹☹☹	*/**	BDTH	125	1, 6
<i>Rumex acetosa</i> Veldzuring	☹	☹	●	m	75	5-6	☀☀	☹☹	**	GOB	1250	5
<i>Rumex acetosella</i> Schapenzuring	☹	☹	●	2,m	35	5-10	☀☀	☹☹☹	*/**	AHR	1428	5
<i>Rumex aquaticus</i> Paardenzuring	☹	☹	●	m	125	7-8	☀	☹☹☹	***	O	494	5
<i>Rumex hydrolapathum</i> Waterzuring	☹	☹	●	m	125	7-8	☀☀	☹☹☹	**	OM	357	9
<i>Rumex maritimus</i> Goudzuring	☹	☹	●	1,2	45	7-9	☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	O	2702	5
<i>Rumex sanguineus</i> Bloedzuring	☹	☹	●	m	95	6-7	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**	B	1204	9
<i>Rumex scutatus</i> Spaanse zuring	☹	☹	●	m	30	5-8	☀	☹☹	**	M	833	5
<i>Rumex thyrsoiflorus</i> Geoorde zuring	☹	☹	●	m	80	7-8	☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	DG	3049	5
<i>Salvia pratensis</i> Veldsalie	☹	☹	●	m	55	5-6	☀	☹☹ - ☹☹☹	**	GT	556	11
<i>Salvia verbenaca</i> Kleinbloemige salie	☹	☹	●	2,m	30	5-6	☀	☹☹	*/**	G	700	11
<i>Sanguisorba officinalis</i> Grote pimpernel	☹	☹	●	m	65	6-9	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	GO	833	14
<i>Sanicula europaea</i> Heelkruid	☹	☹	○	m	40	5-6	☀	☹☹	**	BT	286	1
<i>Saponaria officinalis</i> Zeepkruid	☹	☹	○	m	55	7-9	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**	R	667	1, 14
<i>Saxifraga granulata</i> Knolsteenbreek	☹	☹	○	m	35	5-6	☀☀	☹☹	**	GB	50000	13
<i>Saxifraga tridactylites</i> Kandelkaartje	☹	☹	○	1	15	4-6	☀	☹☹	*	D	100000	11
<i>Scabiosa columbaria</i> Duifkruid	☹	☹	○	m	60	6-9	☀	☹☹	**	G	833	8
<i>Scandix pecten-veneris</i> Naaldenkervel	☹	☹	○	1	20	5-6	☀☀	☹☹	**	AR	53	5
<i>Scleranthus annuus subsp. annuus</i> Eénjarige hardbloem	☹	☹	●	1,2	15	5-10	☀	☹☹	*/**	AGR	909	14
<i>Scorzoneroïdes autumnalis</i> Vertakte leeuwentand	☹	☹	●	m	25	7-10	☀	☹☹	***	G	1429	5
<i>Scrophularia auriculata</i> Geoord helmkruid	☹	☹	●	m	95	6-9	☀☀	☹☹☹	***	O	11111	5
<i>Scrophularia nodosa</i> Knopig helmkruid	☹	☹	●	m	80	6-9	☀☀	☹☹	***	OBTR	11111	5
<i>Scrophularia umbrosa</i> Gevleugeld helmkruid	☹	☹	●	m	100	7-9	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	***	O	16667	5
<i>Scrophularia vernalis</i> Voorjaarshelmkruid	☹	☹	●	2,m	50	4-6	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	***	BDR	10000	5
<i>Scutellaria galericulata</i> Blauw glidkruid	☹	☹	●	m	35	6-9	☀☀	☹☹☹	**/**	GOBTM	2000	9
<i>Securigera varia</i> Bont kroonkruid	☹	☹	○	m	80	6-9	☀	☹☹ - ☹☹☹	**	GTR	2439	8
<i>Sedum acre</i> Muurpeper	☹	☹	●	m	10	6-7	☀	☹☹	**/**	DMR	25000	4, 5
<i>Sedum album</i> Wit vetkruid	☹	☹	○	m	20	6-7	☀	☹☹	*	GTMR	50000	4, 8
<i>Sedum rupestre</i> Tripmadam	☹	☹	●	m	25	6-7	☀	☹☹	*	DM	14286	4, 8
<i>Senecio ovatus</i> Schaduwkruiskruid	☹	☹	●	m	105	6-9	☀	☹☹	***	B	1667	11
<i>Serratula tinctoria</i> Zaagblad	☹	☹	○	m	60	6-9	☀	☹☹	***	GB	1000	11
<i>Sherardia arvensis</i> Blauw walstro	☹	☹	○	1	20	6-10	☀	☹☹	**	AGTR	2000	11
<i>Silene baccifera</i> Besanjelier	☹	☹	●	m	95	7-8	☀☀	☹☹	***	OB	1667	11
<i>Silene conica</i> Kegelsilene	☹	☹	○	1	35	5-7	☀	☹☹	*	D	5000	5
<i>Silene dioica</i> Dagkoekoeksbloem	☹	☹	●	m	60	4-10	☀☀	☹☹	***	OB	1429	9
<i>Silene flos-cuculi</i> Echte koekoeksbloem	☹	☹	○	m	40	5-10	☀	☹☹☹	*/**	GOB	6369	9
<i>Silene gallica</i> Franse silene	☹	☹	○	1	35	6-7	☀	☹☹	**	AR	2000	5
<i>Silene latifolia subsp. alba</i> Avondkoekoeksbloem	☹	☹	○	2,m	70	5-10	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	BR	1250	11
<i>Silene noctiflora</i> Nachtkoekoeksbloem	☹	☹	○	1,2	35	6-11	☀☀	☹☹	***	AR	1250	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☹☹☹☹ = Schaduw ☹☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oevers/moeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Silene nutans</i> Nachtsilene	☹	☹	○	m	45	5-7	☀	☹☹	*	GBT	2857	11
<i>Silene otites</i> Oorsilene	☹	☹	○	m	40	6-9	☀	☹☹	*	GDT	3333	11
<i>Silene vulgaris</i> Blaassilene	☹	☹	○	m	45	5-9	☀	☹☹	**	GTR	1351	11
<i>Sinapis arvensis</i> Herik	☹	☹	●	1	55	5-9	☀	☹☹	****	AT	167	5
<i>Smyrnium olusatrum</i> Zwartmoeskervel	☹	☹	●	m	95	5-6	☀☀	☹☹	***	B	32	1, 10
<i>Solanum dulcamara</i> Bitterzoet	☹	☹	●	m	115	6-9	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	***	OB D	588	8
<i>Solidago virgaurea</i> Echte guldenroede	☹	☹	●	m	65	7-10	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**	B	1852	13
<i>Sonchus palustris</i> Moerasmelkdistel	☹	☹	●	m	195	7-9	☀☀	☹☹	***	O	1754	8
<i>Stachys arvensis</i> Akkerandornoorn	☹	☹	●	1	20	7-11	☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	A	1493	11
<i>Stachys palustris</i> Moerasandornoorn	☹	☹	●	m	55	6-8	☀☀	☹☹	***	O	769	8
<i>Stachys sylvatica</i> Bosandornoorn	☹	☹	●	m	75	6-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	B	667	8
<i>Stellaria aquatica</i> Watermuur	☹	☹	○	1,2,m	80	6-8	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	OB	5494	8
<i>Stellaria graminea</i> Grasmuur	☹	☹	○	m	50	5-7	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**	GBH	3333	8
<i>Stellaria holostea</i> Grote muur	☹	☹	○	m	35	4-6	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	B	476	8
<i>Stellaria nemorum subsp. montana</i> Bosmuur	☹	☹	○	m	40	5-7	☀	☹☹	**/**	B	3678	5
<i>Stellaria palustris</i> Zeegroene muur	☹	☹	○	m	35	5-8	☀☀	☹☹	**	GO	2500	5
<i>Succisa pratensis</i> Blauwe knoop	☹	☹	●	m	60	7-9	☀	☹☹ - ☹☹☹	*/**	GOH	625	1, 8
<i>Symphytum officinale</i> Gewone smeerwortel	☹	☹	●	m	65	4-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	***	OB T	105	9
<i>Tanacetum vulgare</i> Boerenwormkruid	☹	☹	●	m	95	6-9	☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	GBTR	10000	5
<i>Taraxacum officinale</i> Paardenbloem	☹	☹	●	m	25	3-5	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**/**	GOT	1818	11
<i>Teesdalia nudicaulis</i> Klein tasjeskruid	☹	☹	○	1	10	4-6	☀	☹☹	*/**	ARDHT	3413	8
<i>Teucrium botrys</i> Trosgamander	☹	☹	○	1	35	7-10	☀	☹☹	*/**	AGM	925	8
<i>Teucrium chamaedrys</i> Echte gamander	☹	☹	○	m	25	7-9	☀	☹☹	**	GT	667	8
<i>Teucrium scorodonia</i> Valse salie	☹	☹	●	m	45	6-8	☀☀	☹☹	**	BG	1449	5
<i>Thalictrum flavum</i> Poelruit	☹	☹	●	m	65	6-7	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	GO	500	9
<i>Thalictrum minus</i> Kleine ruit	☹	☹	●	m	80	6-7	☀	☹☹	*/**	DT	556	9
<i>Thlaspi arvense</i> Witte krodde	☹	☹	○	1	40	5-10	☀	☹☹	***	AR	980	8
<i>Thymus pulegioides</i> Grote tijm	☹	☹	○	m	30	6-10	☀	☹☹	*	G	7692	11
<i>Thymus serpyllum</i> Kleine tijm	☹	☹	○	m	15	6-9	☀	☹☹	*	G	5882	5
<i>Torilis japonica</i> Heggendoornzaad	☹	☹	○	1	75	6-8	☀	☹☹	**	GBR	625	8
<i>Tragopogon porrifolius</i> Paarse morgenster	☹	☹	●	2	95	6-7	☀	☹☹	***	T	67	9
<i>Tragopogon pratensis subsp. pratensis</i> Gele morgenster	☹	☹	●	2	55	5-7	☀	☹☹ - ☹☹☹	**	G	111	9
<i>Trifolium arvense</i> Hazenpootje	☹	☹	○	1	20	7-10	☀	☹☹	*/**	GR	2500	13
<i>Trifolium campestre</i> Liggende klaver	☹	☹	●	1	20	5-9	☀	☹☹	**	GR	2000	8
<i>Trifolium dubium</i> Kleine klaver	☹	☹	●	1	20	5-9	☀	☹☹	***	GR	1000	8
<i>Trifolium pratense</i> Rode klaver	☹	☹	●	2,m	35	5-10	☀	☹☹	***	G	556	9
<i>Trifolium repens*</i> Witte klaver	☹	☹	○	m	15	5-10	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	G	1695	9
<i>Tripleurospermum maritimum</i> Reukeloze kamille	☹	☹	○	1,m	30	6-11	☀	☹☹	***	ATR	3571	8
<i>Tripolium pannonicum</i> Zulte	☹	☹	○	1,2,m	50	7-10	☀	☹☹	****	O	2439	13

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☹☹☹☹ = Schaduw ☹☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oevers/moeras R = Ruderaal, verstoorde grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Inheemse wilde bloemen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloeimaand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Tuberaria guttata</i> Gevlekt zonneroosje	☹	☹	☀	1	40	5-8	☀	☹☹ - ☹☹	*	DMT	2173	11
<i>Turritis glabra</i> Torenkruid	☹	☹	☹	m	90	6-7	☀☀	☹☹	***	GRBTM	10000	5
<i>Tussilago farfara</i> Klein hoefblad	☹	☹	☀	m	15	2-5	☀☀	☹☹	****	AR	9090	11
<i>Urtica dioica</i> Grote brandnetel	☹	☹	☹	m	165	6-10	☀☀	☹☹ - ☹☹	*** / ****	RB	200	9
<i>Valeriana dioica</i> Kleine valeriaan	☹	☹	☹	m	25	4-5	☀☀	☹☹☹	**	GOB	1923	11
<i>Valeriana officinalis</i> Echte valeriaan	☹	☹	☹	m	95	6-9	☀☀	☹☹ - ☹☹	***	OB	1695	11
<i>Verbascum blattaria</i> Mottenkruid	☹	☹	☀	m	95	6-8	☀	☹☹	*/**	R	1111	5
<i>Verbascum densiflorum</i> Stalkaars	☹	☹	☀	2,m	115	7-10	☀	☹☹	**	DR	9091	5
<i>Verbascum lychnitis</i> Melige toorts	☹	☹	☹	2	105	7-9	☀	☹☹	**	R	8333	5
<i>Verbascum nigrum</i> Zwarte toorts	☹	☹	☀	m	105	6-9	☀	☹☹	**	G	8333	9
<i>Verbascum phlomoides</i> Keizerskaars	☹	☹	☀	2	105	7-8	☀	☹☹	**	DR	12500	5
<i>Verbascum thapsus</i> Koningskaars	☹	☹	☀	2	115	6-10	☀	☹☹	**	DR	12500	5
<i>Verbena officinalis</i> IJzerhard	☹	☹	☹	m	50	6-10	☀	☹☹ - ☹☹	**	G	2703	8
<i>Veronica austriaca subsp. teucrium</i> Brede ereprijs	☹	☹	☹	m	30	5-6	☀	☹☹	**	GT	1980	5
<i>Veronica beccabunga</i> Beekpunge	☹	☹	☹	m	40	5-9	☀☀	☹☹☹	** / ***	O	12500	9
<i>Veronica chamaedrys</i> Gewone ereprijs	☹	☹	☹	m	25	4-6	☀☀	☹☹	***	GB	3703	9
<i>Veronica longifolia</i> Lange ereprijs	☹	☹	☹	m	95	7-8	☀	☹☹☹	**	O	10000	5
<i>Veronica officinalis</i> Mannetjesereprijs	☹	☹	☹	m	30	5-8	☀☀	☹☹	*/**	GH	7142	5
<i>Vicia cracca</i> Vogelwikke	☹	☹	☹	m	115	6-9	☀☀	☹☹	***	G	25	8, 10
<i>Vicia sativa subsp. angustifolia</i> Smalle wikke	☹	☹	☹	1	55	5-7	☀☀	☹☹	**	GR	29	13
<i>Vicia sepium</i> Heggenwikke	☹	☹	☹	m	65	5-9	☀☀	☹☹	** / ***	B	20	8, 10
<i>Vicia villosa</i> Bonte wikke	☹	☹	☹	1	90	5-8	☀	☹☹	***	AR	33	11
<i>Viola arvensis</i> Akkerviooltje	☹	☹	☹	1	25	4-8	☀	☹☹ - ☹☹	***	AR	1887	5
<i>Viola canina</i> Hondsviooltje	☹	☹	☹	m	20	5-6	☀☀	☹☹ - ☹☹	*	G D H B T	1104	3, 8
<i>Viola lutea subsp. calaminaria</i> Zinkviooltje	☹	☹	☹	1,2	25	4-7	☀☀	☹☹	***	GRBT	1782	5
<i>Viola odorata</i> Maarts viooltje	☹	☹	☹	m	10	3-4	☀	☹☹	***	B	250	1, 8
<i>Viola palustris</i> Moerasviooltje	☹	☹	☹	m	10	4-5	☀☀	☹☹☹	**	GO	1351	3, 8
<i>Viola tricolor subsp. tricolor</i> Driekleurig viooltje	☹	☹	☹	1,2	10	4-5	☀☀	☹☹	**	AR	1111	5

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☹☹☹☹ = Schaduw ☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal, verstoorte grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Bekijk het actuele aanbod in onze webshop

Grote vossenstaart (*Alopecurus pratensis*) met Icarusblauwtje.

Losse soorten zaden & planten - grassen & zeggen

Inheemse grassen en zeggen

Wetenschappelijke- & Nederlandse naam	Zaden	Planten	Hoofdkleur	Levensduur	Hoogte in cm	Bloei maand	Licht	Vocht	Voedselrijkheid	Natuurlijke groeiplaatsen	Gem. zaden per gram	Zaai-advies (zie pag. 101)
<i>Agrostis capillaris</i> Gewoon struisgras	☹	☹	🔴	m	40	6-8	☀	☹☹ - ☹☹	*/**	G B R	13333	1
<i>Aira caryophylla</i> Zilverhaver	☹	☹	🟡	1	40	5-6	☀	☹☹	*	DH	7142	5
<i>Aira praecox</i> Vroege haver	☹	☹	🟡	1	10	4-6	☀	☹☹	*	DH	6250	5
<i>Anthoxanthum aristatum</i> Slofhak	☹	☹	🟡	1	10	5-7	☀	☹☹	*/**	AR	3508	5
<i>Anthoxanthum odoratum</i> Gewoon reukgras	☹	☹	🟡	m	45	4-6	☀	☹☹ - ☹☹☹	*	G O B D	1667	5
<i>Apera spica-venti</i> Grote windhalm	☹	☹	🟡	1	80	6-8	☀	☹☹	***	AR	8333	11
<i>Avenella flexuosa</i> Bochtige smele	☹	☹	🟡	m	50	7-8	☀☀	☹☹ - ☹☹	**	B H R	3448	8
<i>Brachypodium pinnatum</i> Gevinde kortsteel	☹	☹	🟡	m	70	6-7	☀☀	☹☹	**	GB	280	11
<i>Brachypodium sylvaticum</i> Boskortsteel	☹	☹	🟡	m	80	7-8	☀☀	☹☹ - ☹☹	**	OB	313	11
<i>Briza media</i> Bevertjes	☹	☹	🟡	m	35	5-8	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	G O B T	1250	11
<i>Bromus secalinus</i> Dreps	☹	☹	🟡	1, 2	80	6-7	☀	☹☹ - ☹☹	**	AR	95	11
<i>Carex acuta</i> Scherpe zegge	☹	☹	🔴	m	100	5-6	☀☀	☹☹☹	***	OB	1111	9, 14
<i>Carex arenaria</i> Zandzegge	☹	☹	🟡	m	35	4-6	☀☀	☹☹	*	G D H R	1333	9, 14
<i>Carex echinata</i> Sterzegge	☹	☹	🟡	m	45	5-6	☀	☹☹ - ☹☹☹	*/**	GB	1204	9, 14
<i>Carex flacca</i> Zeegroene zegge	☹	☹	🟡	m	35	5-6	☀	☹☹	*/**	GD	1250	9, 14
<i>Carex nigra</i> Zwarte zegge	☹	☹	🟡	m	40	4-6	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	*	G O H	1449	9, 14
<i>Carex pendula</i> Hangende zegge	☹	☹	🟡	m	100	5-6	☀	☹☹ - ☹☹☹	**	O B M	1250	9, 14
<i>Carex pseudocyperus</i> Hoge cyperzegge	☹	☹	🟡	m	75	5-6	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	O	1111	9, 14
<i>Carex riparia</i> Oeverzegge	☹	☹	🔴	m	95	5-6	☀	☹☹	***	O	1250	9, 14
<i>Carex spicata</i> Gewone bermzegge	☹	☹	🟡	m	45	5-6	☀☀	☹☹ - ☹☹	**	G B T	490	9, 14
<i>Carex strigosa</i> Slanke zegge	☹	☹	🟡	m	80	5-6	☀☀	☹☹☹	**	OB	1785	9, 14
<i>Carex sylvatica</i> Boszegge	☹	☹	🟡	m	65	5-6	☀	☹☹ - ☹☹☹	*/**/**	B	476	9, 14
<i>Corynephorus canescens</i> Buntgras	☹	☹	🟡	m	25	6-7	☀	☹☹	**	DH	10000	11
<i>Cynosurus cristatus</i> Kamgras	☹	☹	🟡	m	40	6-7	☀	☹☹	***	G	1695	5
<i>Deschampsia cespitosa</i> Ruwe smele	☹	☹	🟡	m	90	7-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	*/**/**	G	1493	8
<i>Festuca filiformis</i> Fijn schapengras	☹	☹	🟡	m	30	5-8	☀	☹☹	*	G H D T	3000	11
<i>Festuca rubra</i> Rood zwenkgras	☹	☹	🔴	m	55	5-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	*/**	G H D	1429	11
<i>Holcus lanatus</i> Gestreepte witbol	☹	☹	🟡	m	60	6-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	**	G	2500	9
<i>Hordeum secalinum</i> Veldgerst	☹	☹	🟡	m	60	5-8	☀	☹☹ - ☹☹☹	**	GD	167	11
<i>Juncus squarrosus</i> Trekrus	☹	☹	🔴	m	20	6-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	*	H	10000	9
<i>Koeleria macrantha</i> Smal fakkelfras	☹	☹	🟡	m	55	6-7	☀☀	☹☹	*	GD	2000	11
<i>Luzula campestris</i> Gewone veldbies	☹	☹	🔴	m	25	3-5	☀	☹☹ - ☹☹	*	GH	1667	11
<i>Luzula congesta</i> Dichte veldbies	☹	☹	🔴	m	40	4-6	☀☀	☹☹	*	GH	571	11
<i>Luzula luzuloides</i> Witte veldbies	☹	☹	⊖	m	50	5-7	☀☀	☹☹	**	B	3102	11
<i>Luzula multiflora</i> Veelbloemige veldbies	☹	☹	🔴	m	40	4-6	☀☀	☹☹	*	GH	571	11
<i>Luzula pilosa</i> Ruige veldbies	☹	☹	🔴	m	25	4-5	☀	☹☹	**	B	900	11
<i>Luzula sylvatica</i> Grote veldbies	☹	☹	🔴	m	65	4-6	☀	☹☹	**	B	1429	9
<i>Melica uniflora</i> Eenbloemig parelgras	☹	☹	🟡	m	45	5-6	☀☀	☹☹	**	B	250	9
<i>Milium effusum</i> Bosgierstgras	☹	☹	🟡	m	115	5-7	☀	☹☹	**	B	714	9
<i>Molinia caerulea</i> Pijpenstrootje	☹	☹	🔴	m	80	7-9	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	*	G O H	1000	14
<i>Nardus stricta</i> Borstelgras	☹	☹	🟡	m	25	5-6	☀	☹☹	*	GH	2000	5
<i>Poa palustris</i> Moerasbeemdgras	☹	☹	⊖	m	90	6-8	☀☀	☹☹☹	***	O G	2500	9
<i>Poa pratensis subsp. pratensis</i> Veldbeemdgras	☹	☹	🟡	m	50	5-6	☀☀	☹☹ - ☹☹☹		G O B M	3333	9
<i>Poa trivialis</i> Ruw beemdgras	☹	☹	⊖	m	70	5-8	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	***	G O B	4348	9
<i>Schedonorus arundinaceus</i> Rietzwenkgras	☹	☹	🔴	m	125	6-7	☀	☹☹ - ☹☹☹	***	GB	33	11
<i>Schedonorus gigantea</i> Reuzenzwenkgras	☹	☹	⊖	m	100	6-7	☀☀	☹☹ - ☹☹☹	***	B	556	9
<i>Scirpus sylvaticus</i> Bosbies	☹	☹	🔴	m	60	5-8	☀☀	☹☹☹	***	G O B	8333	9
<i>Trisetum flavescens</i> Goudhaver	☹	☹	🟡	m	45	6-7	☀	☹☹ - ☹☹	***	G	3846	9

1 = Eénjarig ☀ = Zon ☹☹ = Droge grond * = Arme grond A = Akker B = Boszoom/onderbegroeiing D = Duinen
 2 = Tweejarig ☀☀ = Halfschaduw ☹☹☹ = Vochtige grond ** = Matig voedselrijk G = Grasland H = Heide M = Muren/stenen
 m = Meerjarig/vast ☹☹☹☹ = Schaduw ☹☹☹☹ = Natte grond *** = Voedselrijk O = Oever/moeras R = Ruderaal, verstoorte grond T = Talud
 **** = Zeer voedselrijk

Algemene zaai-instructie individuele soorten

Voorzaaien in de volle grond

We kunnen de individuele soorten direct op de uiteindelijke plek zaaien, net zoals in de natuur gebeurt, maar hierbij zal niet ieder zaadje tot haar recht komen door bijvoorbeeld vraat, verdroging of overwoekering. Eén- en tweejarigen kun je vaak het beste meteen ter plekke zaaien omdat deze liever niet verplant worden. Wil je het succes met meerjarige planten vergroten, dan is het nuttig om voor te zaaien en de planten later op hun definitieve plek te zetten.

In een zakje zit een kleine hoeveelheid zaden, voldoende om tientallen planten mee op te kweken.

Zorg bij het voorzaaien in de volle grond dat de grond vrij is van vegetatie en wortelonkruiden. Zie ook 'Vals zaai-bedmethode', pagina 32. Door de ingezaaide plek te markeren en te labelen, of door juist op rijtjes te zaaien kun je de jonge kiemplanten gemakkelijk herkennen en vrijhouden van onkruiden. Het beste zaai je in de nazomer. Zaai je in het voorjaar, let er dan op dat de grond tijdens het kiemproces niet uitdroogt en steeds constant voldoende vochtig is.

Zaai de zaden dun, zodat de jonge kiempjes elkaar niet meteen verdringen. Voor een betere verdeling kunnen de zaden gemengd worden met wat zand.

Voorzaaien in potten en bakken

Je kunt ook zaaien in een grote pot of in bak. Belangrijk is dat de pot of bak afwateringsgaten heeft. Het beste kan er gebruik gemaakt worden van zaaigrond (vrij van onkruidzaden), te verkrijgen bij de betere kwekerijen, tuincentra en groenwinkels als kant-en-klaarproduct. Zaaigrond kan ook zelf worden gemaakt door 2/3 deel gezeefde potgrond te mengen met 1/3 deel scherp (metsel)zand. Bij snel kiemende zaden is afstrooien met zaaigrond vaak voldoende. Langzaam kiemende zaden kun je afstrooien met een dun laagje vermiculiet, te koop in onze webshop. Zaai dun zodat de kiemplanten elkaar niet meteen verdringen. Als deze planten groot genoeg zijn, kunnen ze verspeend worden naar een andere pot of bak, of meteen uitgeplant worden op hun definitieve plek. Zorg dat de grond in de pot of bak met name tijdens de kiemfase niet uitdroogt en constant voldoende vochtig is. Bescherm de pot of bak tegen harde regenbuien.

Bekijk onze instructievideo voor kweken in pot.

Zaaidiepte

Een belangrijk uitgangspunt bij het zaaien is dat de zaden doorgaans niet dieper moeten worden gezaaid dan de dikte van de zaden zelf. Zeer oppervlakkig dus en vaak maximaal enkele millimeters.

Specifiek zaai-advies

De nummers in de soortenlijst vanaf pagina 94 verwijzen naar de onderstaande instructies.

- 1 Koudekiemers: warm-koud-warm**

Zaden eerst vocht laten opnemen in een warme periode (2 tot 5 weken), gevolgd door een periode van kou (+5 tot -5°C). De gewenste koudeperiode is per soort verschillend. Natuurlijke winteromstandigheden zijn het meest effectief voor het doorbreken van de kiemrust. De kiemperiode kan soms wat langer op zich laten wachten.
- 2 Warm en vochtig**

Minimaal vijf weken warmte nodig boven de 20°C, waarbij de zaden gelijkmatig vochtig moeten blijven. In de koude periode daarna (+5 tot -5°C) vindt kieming plaats. Als de periode van warmte te kort is geweest, kiemen de zaden niet in de koude periode, maar blijven ze een jaar in rust.
- 3 Verse zaden**

Deze soort kiemt het beste als de zaden zo vers mogelijk worden gezaaid, bij voorkeur direct na de oogst. Anders zal de kieming mogelijk pas een jaar later gebeuren.
- 4 Zeer fijne zaden**

Voor een gelijkmatige verdeling is het handig de zaden te mengen met bijvoorbeeld fijn zand. De zaden niet bedekken, hooguit licht aandrukken.
- 5 Warmtekiemer: gelijkmatig vochtig**

De zaden kiemen snel als het gelijkmatig vochtig blijft (niet te nat!) bij een temperatuur van 20°C. De zaden licht afdekken (nooit dikker dan de zaaddikte). De fijnste zaden niet afdekken, deze alleen licht aandrukken en voorzichtig nat maken met bijvoorbeeld een plantenspuit of fijne gieterbroes.
- 6 Warmtekiemer: langdurig proces**

De zaden hebben minimaal één jaar en soms meerdere jaren nodig om te kiemen. Zet de zaden in het najaar in vochtig zand om de harde zaadhuid zachter te maken. Schep de zaden met het zand regelmatig om. Als de zaden in het voorjaar activiteit beginnen te vertonen kunnen ze samen met het zand gezaaid worden.
- 8 Onregelmatige kiemer**

Onregelmatige kieming en vaak over een lange periode. Bij slechte kieming kan een periode van kou (+5 tot -5°C) ervoor zorgen dat de zaden alsnog kiemen. Dit is een soort waarbij geduld vereist is en waarvan het zaaisel zeker niet te vroeg moet worden weggedaan.
- 9 Warmtekiemer: snelle kieming**

Doorgaans kiemen deze zaden snel. Indien er na 2-4 weken geen kieming heeft plaatsgevonden, kan een koudeperiode (+5 tot -5°C) de kiemrust alsnog opheffen.
- 10 Sterke zaadhuid**

De zaden hebben tijd en verwerking nodig om vocht op te kunnen nemen en te kiemen. Voorzichtig schuren van de zaden zodat de zaadhuid iets beschadigt, kan het kiemen bespoedigen. Vóór het zaaien 1-2 weken laten weken in water of in zeer natte grond mengen en ze daar een paar weken (afhankelijk van de soort) in weg zetten voordat ze worden gezaaid.
- 11 Warmtekiemer**

De zaden kiemen meestal snel, soms onregelmatig. Het zaaisel gelijkmatig vochtig houden (niet te nat!) bij een temperatuur van 20°C. De zaden licht afdekken (nooit dikker dan de zaaddikte). De fijnste zaden niet afdekken, deze alleen licht aandrukken en voorzichtig nat maken met bijvoorbeeld een plantenspuit of gieter.
- 12 Waterplant: zaaien onder water**

Zaaien onder water kan ter plaatse of in een bak gevuld met voedselrijk slib, met een laagje water erboven, bewaard boven de 22°C. Circa 2-4 weken warm houden en vervolgens 4-6 weken koud (0°C of kouder), daarna langzaam warmer laten worden. Bij buiten zaaien komt het bovenstaande neer op zaaien in de warmste periode aan het einde van de zomer en herfst, waarna het zaad afkoelt gedurende de winter en kan kiemen in het volgende voorjaar.
- 13 Koudekiemer: korte koudeprikkel**

Korte koudeprikkel van 1-2 weken, opgevolgd door warmte. Daarna volgt snelle en gelijkmatige kieming. Onder natuurlijke omstandigheden kan in april gezaaid worden (met name eenjarige soorten), maar vaak werkt het nog beter om ze tijdens de warme zomerperiode 1-2 weken met vocht in de koelkast te bewaren voor het uitzaaien.
- 14 Koudekiemer: langdurige kou**

De zaden hebben langdurige kou (+5 tot -5 °C) nodig om de kiemrust te doorbreken. Vaak is een natuurlijke winterperiode genoeg. Wanneer deze zaden in november worden gezaaid, zullen ze in het vroege voorjaar ontkiemen wanneer de temperatuur weer omhoog gaat.

Citreongeel honingklaver (Melilotus officinalis) met behangersbij.

Inheemse plantenpakketten voor vergroeningsacties

Klimaatadaptatie én biodiversiteitsherstel in het stedelijk gebied komen samen in een inheems plantenpakket. Samen met bewoners vergroeningsacties uitvoeren gaat gemakkelijk met een samengesteld pakket met korte instructie. Zo bevordert je ook de sociale cohesie in je wijk.

Klimaatadaptatie

In een tijd waarin de klimaatverandering steeds duidelijker merkbaar is, spelen inheemse planten een belangrijke rol in het stedelijk gebied. Onderzoek toont aan dat inheemse planten bijdragen aan een beter microklimaat, zoals de temperatuur, luchtkwaliteit en luchtvochtigheid. Daarnaast dragen inheemse planten bij aan de waterretentie in de omgeving. Hun wortels houden regenwater goed vast en in combinatie met wadi's en poelen kunnen inheemse planten helpen om de druk op het riool tijdens regenpieken te verlichten.

Biodiversiteitsherstel

Inheemse planten zijn van vitaal belang voor de versterking van lokale biodiversiteit. Veel van onze inheemse plantensoorten vormen de basis van ecologische ketens. Ze leveren voedsel en onderdak voor tal van insecten, zoals wilde bijen, vlinders en kevers, die essentieel zijn voor de bestuiving van andere planten en voor het in stand houden van gezonde ecosystemen.

Welzijn voor bewoners

Naast de ecologische en klimatologische voordelen, dragen inheemse planten bij aan het welzijn van de bewoners. Onderzoek heeft aangetoond dat groene gevels, daktuinen, planten en bomen in de omgeving van gebouwen het stressniveau van bewoners verlagen en de productiviteit verhogen.

Inhoud

Een plantenpakket bestaat veelal uit 12 planten, geschikt voor 2m² tuin of 3 à 4 meter gevel.

Selectie van onze plantenpakketten:

- ✦ Boomspiegelpakket i.s.m. Guerrilla Gardeners
- ✦ Inheems gevelpakket i.s.m. Stichting Steenbreek
- ✦ Bijen Hoekje i.s.m. De Bijenstichting
- ✦ Vlinder Hoekje i.s.m. De Vlinderstichting

Plantenpakketten op maat

Het is ook mogelijk om een pakket op maat te maken, bijvoorbeeld met plantensoorten die lokaal passend zijn voor de regio. Betrek ons vroegtijdig bij de aanvraag om ervoor te zorgen dat we voldoende planten kunnen opkweken. De planten kunnen in kratten geleverd worden.

Bekijk het actuele aanbod plantpakketten in onze webshop

Inheemse wilde planten in pot

Met inheemse planten in pot voeg je eenvoudig wilde planten aan een tuin of groenvak toe. Planten in een p9-pot geven sneller resultaat dan zaden die nog moeten ontkiemen en wortelen.

Gerichte plaatsing

Planten in pot kunnen veel gerichter geplaatst worden dan wanneer er gezaaid wordt. Dit kan handig zijn wanneer inheemse planten onderdeel zijn van een beplantingsplan of border. Plant gemiddeld zeven planten uit p9-pot per m².

Planten combineren met zaaien

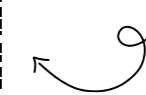
In sommige situaties is een sneller resultaat van bloei gewenst. Bijvoorbeeld op plekken met een publieksfunctie of in tuinen en parken waar veel bezoekers komen. Plant twee tot drie planten per m² en zaai één gram per m² bloemenweidemengsel in.

Verrijk een bestaande bloemenweide

Met planten in p9-pot kun je makkelijk extra soorten toevoegen aan een bestaande bloemenweide. Bij planten gaat dat het beste als de vegetatie laag is, bijvoorbeeld vlak na een maaibeurt.

Bekijk het actuele aanbod wilde planten in pot in onze webshop

Inheemse struiken & bomen

Inheemse struiken en bomen vormen jaarrond een plek waar veel insecten, vogels en kleine zoogdieren leven. Ze zorgen voor voedsel, schuil- en nestgelegenheid. Heggen, struweelhagen en bomen zijn een waardevolle en relatief goedkope oplossing om bij te dragen aan de biodiversiteit.

Inheems met autochtone herkomst

Eeuwenlange samenleving met andere organismen hebben tot complexe relaties geleid, die volledig op elkaar zijn afgestemd. Bovendien zijn inheemse struiken en bomen van autochtone herkomst genetisch aangepast aan ons klimaat en bodem. Op dit moment is het aandeel autochtone bomen en struiken in Nederland nog maar 3 tot 5 procent. De vraag naar autochtone wortelgoed wordt steeds groter, echter is het aanbod nog beperkt.

Beschikbaar van november tot april

In samenwerking met Staatsbosbeheer en gespecialiseerde boomkwekers bieden wij van november tot april een assortiment inheemse struiken en bomen met een kale wortel (wortelgoed) aan van autochtone herkomst. In deze

periode is de sapstroom tot rust gekomen en kunnen ze, als de grond niet bevroren is, goed verplant worden.

Plantdichtheid:

- ✦ Plant 5 planten per strekkende meter voor een heg.
- ✦ Plant 15 planten voor 15-25 vierkante meter vogelbos.
- ✦ Plant 2 planten per strekkende meter voor een struweelhaag.

Bekijk het actuele aanbod inheemse bomen en struiken in onze webshop

Aalbes (*Ribes rubrum*) met Vosje.

Hellingen langs de waterkant in het park lenen zich uitstekend voor een rijkheid aan bloeiende kruiden.

Bloemenweide tussen jonge aanplant. Zodra de bomen groter worden en meer schaduw geven zullen deze kruiden plaats maken voor andere soorten.

Grote klaproos (Papaver rhoeas), een publieks-lieveling, bloeit weelderig in de Botanische Tuinen van Universiteit Utrecht.

Door een slingerpad te maaien, kunnen bezoekers aan het park de bloemenweide optimaal ervaren en ziet het er verzorgd uit.

Wandelend dwars door een heuphoge bloeiende bloemenweide voor het ultieme vrijetijdsgevoel in natuurpark Bloeyendael.

Muskkaasjeskruid (Malva moschata) met Zwartsprietdikkopje.

Uitdeelzakjes wildebloemenzaden

Wil je klanten, bezoekers of medewerkers bedanken, je organisatie op een originele manier promoten of bewoners stimuleren om iets te doen voor de biodiversiteit? Dan zijn de uitdeelzakjes met inheemse wildebloemenzaden uitermate geschikt. Deze zakjes zijn ideaal om uit te delen bij een bijeenkomst, tijdens markten, beurzen en andere gelegenheden of om te versturen met een mailing.

Standaard uitdeelzakjes

De standaard uitdeelzakjes zijn te bestellen per 50 stuks en zijn meestal uit voorraad leverbaar. Een uitdeelzakje bevat circa 2 gram per zakje. Dit is voldoende om 2 m² in te zaaien. De zakjes worden gemaakt van circulair papier en zijn voorzien van een biologische gomlaag.

Keuzemogelijkheden:

- ✦ SN1 - Snelbloeiend bloemenmengsel
- ✦ SN2 - Snelbloeiende bijenweide
- ✦ N1 - Bijenmengsel vaste soorten
- ✦ N2 - Bloemrijk bijenmengsel met 1- & 2-jarige soorten

Gepersonaliseerde uitdeelzakjes

De gepersonaliseerde uitdeelzakjes zijn te bestellen vanaf 100 stuks en kunnen dan naar wens vormgegeven worden met een logo, slogan of korte tekst. Vanaf 1.000 stuks kan het gehele ontwerp aangepast worden en is het mogelijk om het zakje te vervaardigen van papier uit reststromen. Ook de inhoud, het bloemenmengsel of een specifieke plantensoort kan aangepast worden.

Bekijk het actuele aanbod uitdeelzakjes in onze webshop

Zadenpakketten

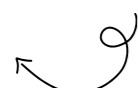
Wil je trouwe klanten, bezoekers of medewerkers extra bedanken of je medewerkers verrassen met een kerstgeschenk, dan kun je een zadenpakket cadeau geven. Vijf zakjes zaden van inheemse wilde planten in een brievenbusdoosje.

Keuzemogelijkheden:

- ✦ Zadenpakket - Meer vlinders in de tuin
- ✦ Zadenpakket - Meer wilde bijen in de tuin
- ✦ Zadenpakket - Veldboekje
- ✦ Zadenpakket - Voor in de border

Bekijk het actuele aanbod zadenpakketten in onze webshop

Moeraswolfsmelk (*Euphorbia palustris*) met Boomblauwtje.

Bloemenweideadvies | Helpdesk

Onze ecologische adviseurs zitten voor je klaar om jouw vragen over wildebloemenweides te beantwoorden. Neem daarvoor contact met ons op via advies@cruydhoeck.nl of bel direct met een van onze adviseurs: +31 (0)516 44 11 44. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag, van 08.00 tot 17.00 uur.

Kiemcontroleservice

Twijfel je of het ingezaaide bloemenweidemengsel wel goed kiemt? Aan de hand van een close-up foto kunnen wij vaak aan de kiemplanten zien of het mengsel gekiemd is.

Werkwijze:

- ✦ Breng het ingezaaide deel in beeld, ca 1m²
- ✦ Houd de lens er loodrecht boven
- ✦ Maak de foto
- ✦ Verstuur de foto met naam, ordernummer, mengselnaam en zaaitijd naar advies@cruydhoeck.nl

Kiemcontrole
nodig? Stuur ons
een close-up
foto

Kiemcontrole foto met o.a.:

- 1 Gewone margriet
- 2 Peen
- 3 Smalle weegbree
- 4 Gewoon biggenkruid
- 5 Gewone brunel
- 6 Duizendblad
- 7 Knoopkruid
- 8 Rode klaver
- 9 Vertakte leeuwentand

Bloemenweideadvies | Op maat

Wil je als (groen)bedrijf of gemeente graag ecologisch of praktisch advies? Neem ook dan contact met ons op via advies@cruydhoeck.nl of bel direct met een van onze adviseurs: +31 (0)516 44 11 44. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag, van 08.00 tot 17.00 uur.

We komen graag bij je op locatie om samen te kijken naar de mogelijkheden van het terrein. Aan de hand van de bestaande vegetatie, de ligging en eventueel de historie van de bodem, kunnen we een advies geven over de zaaimogelijkheden. Hiervoor brengen wij €95,00 per uur in rekening en berekenen wij een kilometervergoeding van €0,35 per km.

Bloemenweidecursus

Speciaal voor mensen die beroepsmatig met bloemenweides werken of willen werken, hebben we twee bloemenweidecursussen ontwikkeld om kennis en ervaring op te doen.

Het bespreken van de praktijk aan de hand van proefvelden.

In-company cursus

Als meerdere mensen in jouw bedrijf of organisatie zich bezighouden met groenadvies, groenaanleg of -beheer, kan het nuttig zijn om een in-company cursus op maat te volgen. Door niet alleen de uitvoerder, maar ook de beleidsmaker, ontwerper, plannenschrijver, budgethouder, veldmedewerker en projectleider aan te laten sluiten, ontstaat er organisatie-breed meer draagvlak en kennis om tot succesvolle bloemrijke vegetaties te komen. Bovendien kunnen we dieper ingaan op vraagstukken die specifiek in jouw bedrijf, gemeente of organisatie spelen. Vraag naar de mogelijkheden voor een cursus of workshop op maat.

Cursus Kruidenrijk grasland

Deze cursus is geschikt voor hoveniers, ecologen, groenaanemers, terreinbeheerders, tuin- en landschapsarchitecten en -ontwerpers, beleidsmedewerkers, plannenmakers, beplantingsontwerpers, bestektekstschrijvers en medewerkers van gemeentes, provincies en waterschappen.

Hoe ziet de cursus eruit?

De cursus omvat één hele dag. In de ochtend starten we met de theorie. Aan de hand van praktijkvoorbeelden komen de basisvaardigheden voor aanleg en beheer van een kruidenrijk grasland aan bod. Er is dan ruimte om samen te leren van elkaars vragen en ervaringen. Na de lunch wordt de cursus buiten voortgezet en bespreken we de praktijk. Onder begeleiding van onze adviseur bestudeer je kruidenrijk grasland en diverse vormen van beheer.

Wat leer je?

- ✦ Een inhoudelijke introductie over kruidenrijke vegetaties en biodiversiteit
- ✦ Uitleg over groeiplaatsanalyse, aanleg en keuze uit zaadmengsels
- ✦ Verdieping in beheer, maaien en verschraling
- ✦ Praktijkvoorbeelden uit veel verschillende projecten
- ✦ Een veldbezoek waarin verschillende bloemenweides en beheervormen worden bekeken

Praktische informatie

Bestellen van zaden en zadenmengsels

Via onze website kun je de zaden en zadenmengsels eenvoudig online bestellen op elk gewenst tijdstip. Je bestelling wordt dan veelal dezelfde dag verwerkt. Voor een bestelling vanaf 75 euro betaal je geen verzendkosten.

Voor grotere en/of complexe projecten kunnen we in goed overleg een speciaalmengsel ontwikkelen, afgestemd op jouw specifieke wensen en behoeften. Neem daarvoor contact met ons op via advies@cruydhoeck.nl of bel direct met een van onze adviseurs: +31 (0)516 44 11 44. We zijn bereikbaar van maandag t/m vrijdag, van 08.00 tot 17.00 uur.

Bestellen van planten

Ook planten kun je eenvoudig bestellen via onze webshop. De planten worden per postpakket of per transporteur verstuurd. De planten worden met zorg ingepakt en kunnen bij aankomst meteen worden geplant. Voor een bestelling vanaf 75 euro betaal je geen verzendkosten.

Prijzen

De actuele prijzen zijn terug te vinden in onze webshop. Gemeenten en (groen)bedrijven bieden wij een korting, welke zichtbaar is wanneer er een eigen zakelijk account

wordt aangemaakt. Bij het aanmaken van een zakelijk account vragen wij om een BTW-nummer. Prijzen en aanbiedingen in de webshop gelden zolang de voorraad strekt. Wijzigingen en publicatiefouten voorbehouden.

Kortingsregeling bij standaard bloemenzadenmengsels

Wij hanteren de volgende kortingsstaffel per mengsel:
Vanaf 5 kg: 5% korting
Vanaf 10 kg: 10% korting
Vanaf 20 kg: 15% korting
Vanaf 50 kg: 20% korting

Bij deelleveringen wordt de korting toegekend bij de laatste levering. Actuele prijzen en kortingsstaffels zijn zichtbaar op onze website na inlog met een zakelijk account.

Verzending

Bestellingen worden doorgaans per post of pakketdienst verzonden. Vanaf 75 euro (exclusief btw) is de verzending gratis. Verzendkosten voor verzending buiten Nederland zijn op aanvraag. Verzending is voor rekening en risico van de afnemer, tenzij anders overeengekomen.

Betaling zakelijke klanten

Facturen worden per e-mail verzonden. Betaling graag binnen 14 kalenderdagen na factuurdatum. Bij niet tijdige betaling behouden wij ons het recht voor 2 procent rente per maand, verhoogd met administratiekosten, in rekening te brengen. Eventuele incassokosten zijn voor rekening van de afnemer. De geleverde producten en diensten blijven eigendom van Cruydt-Hoeck B.V. tot aan alle verplichtingen is voldaan.

Garantie

Wij proberen vanzelfsprekend een soortecht en kwalitatief hoogwaardig product te leveren.

Door de vele invloeden die buiten onze verantwoordelijkheid liggen, kunnen wij kieming en groei helaas niet garanderen. Voor de soortechtheid van de zaden staan wij tot maximaal de factuurwaarde garant.

Algemene leveringsvoorwaarden

Bij het plaatsen van een bestelling ga je akkoord met onze leveringsvoorwaarden. Kijk voor onze algemene leveringsvoorwaarden op www.cruydhoeck.nl/leveringsvoorwaarden. Op verzoek sturen wij de leveringsvoorwaarden graag toe.

Zaden

Losse soorten

Losse soorten zijn verkrijgbaar in een zakje. Het gewicht in een zakje verschilt per soort. Een zakje bevat voldoende zaden voor het opkweken van enkele tientallen planten. Vanaf 10 gram zijn losse soorten in iedere gewenste hoeveelheid te bestellen, zolang de voorraad strekt.

Mengsels

Mengsels zijn verkrijgbaar in zakjes van 25 gram. Een aantal mengsels is verkrijgbaar in zakjes van 10 gram. Vanaf 100 gram zijn mengsels in iedere gewenste hoeveelheid te bestellen, indien beschikbaar. De soorten in het mengsel zijn onder voorbehoud.

Planten

Een groot deel van ons sortiment is ook beschikbaar als plant in een P9 pot (9x9 cm). Verzending per 6, 12 of 24 stuks is het meest duurzaam. Voor jouw gemak is een aantal plantpakketten samengesteld, waarvan de samenstelling gedurende het seizoen kan wijzigen op basis van beschikbaarheid.

Inheemse bomen en struiken

Een wisselend sortiment van inheemse bomen en struiken van genetisch inheemse herkomst is als wortelgoed beschikbaar van december tot en met maart (zolang de voorraad strekt). De gemiddelde grootte is 40 tot 60 cm. Een deel van het sortiment is het hele jaar beschikbaar in P9 of C3 liter pot.

Adresgegevens

Cruydt-Hoeck B.V.
Abbedijk 6
8422 DL Nijeberkoop
Nederland

Telefoon: +31 (0)516 44 11 44
E-mail: info@cruydhoeck.nl
Website: www.cruydhoeck.nl

 NL05 TRIO 0321 0466 68
KvK nummer: 82394989
BTW-nummer: NL 8624.51.747.B01

Advies- & verkoopteam

Vertel ons vandaag nog over jouw volgende project

Vaak kan advies per telefoon (+31 (0)516 44 11 44) of e-mail (advies@cruydhoeck.nl) al het verschil betekenen tussen een teleurstellende en een succesvolle bloemenweide. Graag denken wij met je mee en helpen wij je met gericht ecologisch en praktisch advies.

Onze partners

hetlevendarchief.nl

native-seed.eu

vlinderstichting.nl

streektuinen.nl

steenbreek.nl

bijenstichting.nl

samenvoorbiodiversiteit.nl

dinamofonds.nl

urgenda.nl

wildeweelde.nl

ooststellingwerf.nl

springzaad.nl

ivn.nl

weststellingwerf.nl

nationalebijenstrategie.nl

oasenetwerk.nl

itfryskegea.nl

science4nature.nl

natuurpro.nl

ser.org

thepollinators.org

nlbloeit.nl

guerrillagardeners.nl

floravannederland.nl

Colofon

Redactie

Cruydt-Hoeck

Fotografie

Cruydt-Hoeck, Erik van den Ham en Sjon Heijenga

Vormgeving en opmaak

Cruydt-Hoeck

Drukwerk

Waardewenders

Papier

VoorBIJ© papier

Gerecycled papier met bloemrijk bermgras uit bij-vriendelijke bermen

Copyright ©

Cruydt-Hoeck B.V., 2026

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Cruydt-Hoeck B.V., Abbendijk 6, 8422 DL Nijeberkoop

Cruydt Hoeck

WILDEBLOEMENZADEN + INHEEMSE PLANTEN

Abbedijk 6
8422 DL Nijeberkoop
Nederland

Telefoon 0516 - 44 11 44
E-mail info@cruydt hoeck.nl
Website www.cruydt hoeck.nl

Kwekerij van wildebloemenzaden en inheemse planten